

**«Αξιοποίηση Νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και
Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση μέσω Μελέτης Περίπτωσης
για το μάθημα των καλλιτεχνικών»**

**« Utilization of New Information and Communication
Technologies in Education through a Case Study for Art
Studies»**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μυλωνά Ξανθούλα

A.M.238

**Επιβλέπων καθηγητής
Χειλάς Κωνσταντίνος**

ΣΕΡΡΕΣ - Οκτώβριος 2023

Πρόλογος

Η διπλωματική εργασία εξετάζει την ανάπτυξη και τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο μάθημα των εικαστικών. Κεντρικός στόχος είναι η εξέταση του πώς οι ΤΠΕ επηρεάζουν τη διδασκαλία και την εκμάθηση στον τομέα των εικαστικών, καθώς και η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή τους.

Στο θεωρητικό μέρος γίνεται αναφορά στις δυνατότητες που παρέχουν οι ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους και ακολουθεί η σημασία της χρήσης τους στα καλλιτεχνικά μαθήματα του Γυμνασίου.

Η πρακτική εφαρμογή επικεντρώνεται στην ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι ΤΠΕ μπορούν να ενσωματωθούν στη διδακτική διαδικασία των εικαστικών, παρέχοντας νέες δυνατότητες για τη δημιουργικότητα, την έκφραση και την ανάπτυξη των μαθητών.

Παρουσιάζεται αναλυτικά η λειτουργία της πλατφόρμας Open eclass, που είναι διαθέσιμη για την υποστήριξη της διδασκαλίας των εικαστικών μέσω της τεχνολογίας.

Ολοκληρώνοντας τον κύκλο των Μεταπτυχιακών Σπουδών μου στην παρούσα Διπλωματική εργασία, αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Κωνσταντίνο Χειλά, για την πολύτιμη βοήθειά του και τη συνεχή και αμέριστη καθοδήγηση και συμπαράσταση, καθόλη τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας μου.

Περίληψη

Περίληψη στα Ελληνικά (έως 200 λέξεις).

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών επιδρούν στη διδασκαλία και στην εκμάθηση στα εικαστικά μαθήματα. Στο θεωρητικό μέρος γίνεται λεπτομερής ανάλυση στην επίδραση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία γενικά και ειδικά στη Δευτεροβάθμια Ελληνική Εκπαίδευση. Μέσω μιας προσεκτικής ανάλυσης, εξετάζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία και παρουσιάζεται η σημασία της χρήσης τους στα καλλιτεχνικά μαθήματα όλων των τάξεων του Γυμνασίου.

Η πρακτική εφαρμογή επικεντρώνεται στην ανάπτυξη μιας πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης για το μάθημα των εικαστικών, ενσωματώνοντας συστήματα διαχείρισης μάθησης και πλατφόρμες διαχείρισης εικονορροών. Η εργασία παρουσιάζει τη λειτουργία της πλατφόρμας Open eclass για το μάθημα των Εικαστικών Β' Γυμνασίου και αναλύει τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη δημιουργία της πλατφόρμας, περιγράφοντας τη διάρθρωση και το περιεχόμενο των μαθημάτων που προστέθηκαν. Τέλος, παρουσιάζονται τα ευρήματα μελετών από τον Ελλαδικό και διεθνή χώρο σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην εικαστική παιδεία, ενώ αναφέρονται συνοπτικά τα συμπεράσματα και οι πιθανές μελλοντικές επεκτάσεις του έργου.

ΛέξειςΚλειδιά: ΤΠΕ, εικαστικά, Openeclass, μάθημα καλλιτεχνικών, πλατφόρμα, ανάπτυξη, σύνδεσμος, αρχεία, πολυμέσα.

Summary

Summary in English (up to 200 words)

This thesis examines how Information and Communication Technologies affect teaching and learning in art courses. In the theoretical part, a detailed analysis is made of the impact of ICT on the learning process in general and specifically in Secondary Greek Education. Through a careful analysis, the advantages and disadvantages of ICT in the educational process are examined and the importance of its use in the lessons of all grades of High School is presented.

The practical application focuses on the development of an asynchronous learning platform for the visual arts course, integrating learning management systems and pixel management platforms. The paper presents the operation of the Open eclass platform for the 2nd High School Visual Arts course and analyzes the methodology followed to create the platform, describing the structure and content of the added courses. Finally, the findings of studies from the Greek and international area regarding the use of ICT in the educational process and in visual education are presented, while the conclusions and possible future extensions of the project are briefly mentioned.

Keywords: ICT, visual arts, Open eclass, art course, platform, development, link, archives, multimedia.

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1. Αντικείμενο της διπλωματικής.....	1
1.2. Περιγραφή του θέματος	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	4
ΤΠΕ στην εκπαίδευση.....	4
1.1. Τι είναι οι Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)	4
1.2. Επίδραση των ΤΠΕ στο σχολικό περιβάλλον	5
1.3. Βασικά εργαλεία και πεδία δράσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.....	6
1.4. Συνθήκες που προάγουν τη χρήση των ΤΠΕ στη σχολική τάξη	8
1.5. Ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία	9
1.6. ΤΠΕ στην Δευτεροβάθμια ελληνική εκπαίδευση.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	13
Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των ΤΠΕ στην εκπαίδευση	13
2.1. Τα πλεονεκτήματα της ένταξης των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση	13
2.2. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού	15
2.3. Μαθησιακές εμπειρίες, προαγωγή της γνώσης και καλλιέργεια νέων μαθησιακών αναγκών	16
2.4. Μειονεκτήματα των ΤΠΕ.....	17
2.5. Η επίδραση των ΤΠΕ στην κοινωνία και στον σχολικό προϋπολογισμό	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	21
ΤΠΕ στην διδασκαλία των καλλιτεχνικών μαθημάτων	21
3.1. Εικαστική εκπαίδευση.....	21
3.2. Η σημαντικότητα της εικαστικής παιδείας	22
3.3. Καλλιτεχνικά μαθήματα Α΄ Γυμνασίου	23
3.4. Καλλιτεχνικά μαθήματα Β΄ Γυμνασίου	25
3.5. Καλλιτεχνικά μαθήματα Γ΄ Γυμνασίου ΤΠΕ.....	26

3.6. Χρήση των ΤΠΕ στην διδασκαλία των καλλιτεχνικών μαθημάτων.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	30
Βιβλιογραφική ανασκόπηση.....	30
4.1. Έρευνες για τη συνεισφορά των ΤΠΕ στη διδασκαλία.....	30
4.2. Έρευνες για τη συνεισφορά των ΤΠΕ στη Διδασκαλία καλλιτεχνικών μαθημάτων	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	33
Ανάπτυξη πλατφόρμας Ασύγχρονης Εκπαίδευσης	33
5.1 Σύνδεση στην πλατφόρμα	33
5.2 Δημιουργία μαθήματος.....	34
5.3 Περιγραφή μαθήματος.....	35
5.4 Ενότητες μαθήματος.....	36
5.5 Εργαλεία μαθήματος	39
5.6 Ενεργό εργαλείο, Έγγραφα.....	41
5.7 Ενεργό εργαλείο, Πολυμέσα.	42
5.8 Σύνδεσμοι	43
5.9 Υποσύστημα Εργασίες	45
5.10 Υποσύστημα Ασκήσεις.....	47
5.11 Υποσύστημα πρόοδος	52
5.12 Υποσύστημα Συνομιλία	54
5.13 Σύστημα wiki.....	55
5.14 Ενότητες μαθήματος.....	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	73
Σύνοψη – Συμπεράσματα - Μελλοντικές επεκτάσεις.....	73
6.1 Σύνοψη - Συμπεράσματα	73
6.2 Μελλοντικές επεκτάσεις	74
Βιβλιογραφία	76
Ξενόγλωσση	76

Ελληνόγλωσση	83
Νομολογία.....	87
Δικτυογραφία.....	88

Πίνακας εικόνων

Εικόνα 1: Άξονες του μαθήματος στη Α΄Γυμνασίου (πηγή: (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).....	24
Εικόνα 2: Άξονες του μαθήματος στη Β΄Γυμνασίου (πηγή: (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).....	26
Εικόνα 3: Άξονες του μαθήματος στη Γ΄Γυμνασίου (πηγή: (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).....	28
Εικόνα 4: Είσοδος στο σύστημα.	33
Εικόνα 5: Δημιουργία μαθήματος 1.	34
Εικόνα 6: Δημιουργία μαθήματος 2.	35
Εικόνα 7: Εισαγωγή περιγραφής, εικόνας και διάταξης μαθήματος.	36
Εικόνα 8 Μορφή μαθήματος.	36
Εικόνα 9: Ενότητες μαθήματος.....	37
Εικόνα 10: Ενότητες μαθήματος, περιγραφή, εισαγωγή εικόνας.....	37
Εικόνα 11: Εισαγωγή εικόνας στην ενότητα.....	38
Εικόνα 12 : Επιλογή φωτογραφίας από το πεδίο Πολυμέσα.....	38
Εικόνα 13: Τελική μορφή ενότητας, με φωτογραφία που φαίνεται.....	39
Εικόνα 14: Διαχείριση μαθήματος, εργαλεία.....	40
Εικόνα 15: Ενεργοποίηση εργαλείων.	40
Εικόνα 16: Ανέβασμα αρχείου, Έγγραφα.	41
Εικόνα 17: Ανέβασμα εγγράφου.	42
Εικόνα 18: Προσθήκη πολυμεσικού αρχείου 1.	42
Εικόνα 19: Προσθήκη πολυμεσικού αρχείου 2.	43
Εικόνα 20: Λίστα πολυμέσων, Προσθήκη κατηγορίας, Επισκόπηση αποθηκευτικού χώρου.	43
Εικόνα 21: Προσθήκη συνδέσμου 1.....	44
Εικόνα 22: Προσθήκη συνδέσμου 2.	44
Εικόνα 23: Δημιουργία Εργασίας.	45
Εικόνα 24: Φόρμα δημιουργίας Εργασίας.	46
Εικόνα 25: Λίστα με τις εργασίες.....	47
Εικόνα 26: Βαθμολογική κλίμακα, ορισμός τιμών.	47
Εικόνα 27: Νέα Άσκηση.	48
Εικόνα 28: Παράμετροι δημιουργίας άσκησης.	49
Εικόνα 29: Νέα ερώτηση άσκησης.	50

Εικόνα 30: Δημιουργία ερώτησης μέσα στην άσκηση.	50
Εικόνα 31: Ρύθμιση, επιλογής σωστής απάντησης και μονάδες.	51
Εικόνα 32: Άσκηση με το σύνολο των ερωτήσεων (επεξεργασία ερώτησης εάν το επιθυμούμε).....	52
Εικόνα 33: Δραστηριότητα στην οποία θα δοθεί επιβράβευση.	53
Εικόνα 34: Φόρμα επιβράβευσης.	53
Εικόνα 35: Επιβράβευση ΑΡΙΣΤΑ.	54
Εικόνα 36: Προσθήκη Συνομιλίας.....	54
Εικόνα 37: Φόρμα προσθήκης Συνομιλίας.....	55
Εικόνα 38: Δημιουργία Wiki.	56
Εικόνα 39: Ενότητα 1.	58
Εικόνα 40: Ενότητα 2.	59
Εικόνα 41: Ενότητα 3.	59
Εικόνα 42: Ενότητα 4.	60
Εικόνα 43: Ενότητα 5.	61
Εικόνα 44: Ενότητα 6.	62
Εικόνα 45: Ενότητα 7.	63
Εικόνα 46: Ενότητα 8.	64
Εικόνα 47: Ενότητα 9.	65
Εικόνα 48: Ενότητα 10.	66
Εικόνα 49: Προσθήκη Εγγράφου στην ενότητα, επιλογή από την αναδυόμενη λίστα.	67
Εικόνα 50: Επιλογή Εγγράφου.....	67
Εικόνα 51: Το Έγγραφο προστέθηκε μέσα στην ενότητα. Επεξεργασία πόρου από το ελεγκτήριο και το γρανάζι.....	68
Εικόνα 52: Εσωτερική εικόνα Ενότητας 10. Επιπλέον πόρος Συνομιλία.....	69
Εικόνα 53: Εσωτερική εικόνα Ενότητας 8. Επιπλέον πόρος Εργασία.	70
Εικόνα 54: Εσωτερική εικόνα Ενότητας 7. Επιπλέον πόρος Άσκηση.	71
Εικόνα 55: Εσωτερική εικόνα Ενότητας 5. Επιπλέον πόρος Wiki.....	72

1.1. Αντικείμενο της διπλωματικής

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή μιας πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης, η οποία θα ενταχθεί στο μάθημα των Καλλιτεχνικών σε τάξη της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε Γυμνάσιο των Σερρών.

Στον σχεδιασμό του μαθήματος προβλέπεται η ενσωμάτωση συστημάτων διαχείρισης μάθησης (LMS), όπως το e-class και πλατφόρμα διαχείρισης εικονορροών, όπως το Open-Delos.

1.1.1. Οργάνωση του τόμου

Η παρούσα εργασία διαρθρώνεται σε έξι (6) κεφάλαια τα οποία περιλαμβάνουν το θεωρητικό και το ερευνητικό, πρακτικό μέρος της μελέτης.

Πιο αναλυτικά, στο πρώτο (1^ο) κεφάλαιο παρουσιάζονται οι έννοιες των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) οι οποίες χρησιμοποιούνται για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, μέσω της χρήσης εργαλείων που ενισχύουν την σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση.

Στο δεύτερο (2^ο) κεφάλαιο παρουσιάζονται ευρήματα της βιβλιογραφίας σχετικά με τα οφέλη και τα μειονεκτήματα των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Στο τρίτο (3^ο) κεφάλαιο γίνεται εκτενής αναφορά στην εικαστική παιδεία, στην οποία περιλαμβάνονται τα καλλιτεχνικά μαθήματα, τα προγράμματα σπουδών των τριών (3) τάξεων του Γυμνασίου που αναφέρονται στα συγκεκριμένα μαθήματα και οι στόχοι που έχουν τεθεί από το οικείο Υπουργείο.

Στο τέταρτο (4^ο) κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα μελετών, τόσο στον ελλαδικό χώρο όσο και στον διεθνή, σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην εικαστική παιδεία.

Στο πέμπτο (5^ο) κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία που υιοθετήθηκε για την ανάπτυξη της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης Open eclass και παρουσιάζεται αναλυτικά η διάρθρωση και το περιεχόμενο των μαθημάτων (ενοτήτων) που εντάχθηκαν

στην πλατφόρμα. Τέλος, στο (6^ο) κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα συμπεράσματα και οι μελλοντικές επεκτάσεις.

1.2. Περιγραφή του θέματος

1.2.1. Ανάλυση του αντικειμένου

Η πρόσφατη υγειονομική κρίση που προκάλεσε ο ιός Covid - 19 και η οποία ανέστειλε τη λειτουργία πλήθους δραστηριοτήτων - όπως των εκπαιδευτικών - ανέδειξε με τον πιο εμφατικό τρόπο την σπουδαιότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η αξία της οποίας είχε ήδη διαπιστωθεί από πληθώρα εκπαιδευτικών που την είχαν εντάξει στην εκπαιδευτική διαδικασία ως πολύτιμο οργανωτικό βοηθό (Hasenzahl, 2022). Η σημαντική συνεισφορά των ΤΠΕ στην εκπαίδευση εντοπίζεται σε διάφορα ευρήματα μελετών, σε ότι αφορά τη βελτίωση της κατάκτησης του γνωστικού αντικειμένου και τη δέσμευση των μαθητών στην διδακτική διαδικασία (Βακαλούδη, 2012, Οικονομίδης, 2017). Λαμβάνοντας αυτά υπόψη, στην παρούσα μελέτη περιγράφεται η διαδικασία ανάπτυξης και εφαρμογής μιας ασύγχρονης πλατφόρμας μάθησης εικαστικής παιδείας για μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπου το περιεχόμενο των μαθημάτων θα είναι προσβάσιμο τόσο για παλιούς όσο και για νέους μαθητές. Να σημειωθεί ότι ο όρος ασύγχρονη πλατφόρμα εκπαίδευσης χρησιμοποιείται προκειμένου να περιγραφεί το είδος της τεχνολογίας που υλοποιείται με εργαλεία των ΤΠΕ για την εκμάθηση διαφόρων γνωστικών αντικειμένων (Horton, 2011). Αξίζει να σημειωθεί ότι η τηλεεκπαίδευση επιτυγχάνεται με τη χρήση των ΤΠΕ που διακρίνονται σε σύγχρονα και ασύγχρονα. Η διαφορά είναι ότι τα σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία αναφέρονται στην άμεση απευθείας συμμετοχή, ενώ τα ασύγχρονα σε συμμετοχή σε χρόνο που ορίζεται από τον ίδιο τον συμμετέχοντα. Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα της ασύγχρονης εκπαίδευσης είναι ότι πρόσβαση στο αναρτώμενο υλικό έχουν όχι μόνον οι ενεργειακοί μαθητές, αλλά και οι μελλοντικοί (Κούρτη, 2003).

1.2.2. Προεπισκόπηση, σχετικές εργασίες

Η εκπαίδευση θα πρέπει να προσαρμόζεται στις συνεχείς αλλαγές της τεχνολογίας και να τις χρησιμοποιεί εκτενώς στη μαθησιακή διαδικασία. Αυτές οι αλλαγές πρέπει να ανταποκρίνονται γρήγορα στις εξελίξεις, όσον αφορά την ποσότητα και την ποιότητα της μετάδοσης γνώσεων και δεξιοτήτων συστηματικά, συνεκτικά και σταθερά στους μαθητές. Καθώς διανύουμε την εποχή της ανάπτυξης της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών, η χρήση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία έχει καταστεί αναγκαία για

τους μαθητές. Μάλιστα, από έρευνες έχει φανεί ότι η τεχνολογία δημιουργεί ευκαιρίες για τους μαθητές, όχι μόνον για να κατακτήσουν νέα γνωστικά πεδία αλλά και για να κατακτήσουν κοινωνικές δεξιότητες, όπως η συνεργασία, η ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών και η επίλυση προβλημάτων. Ωστόσο, τα οφέλη που προσδοκούνται για τους μαθητές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα των εκπαιδευτικών να εντάξουν τις ΤΠΕ στην διδασκαλία (Postholm, 2007; Reinholdetal., 2020). Σε ό,τι αφορά την χρήση των ΤΠΕ στην εικαστική παιδεία, έρευνες έχουν δείξει ότι συμβάλλει στη βελτίωση της αισθητικής αντίληψης των παιδιών (Hutzel, 2007; Καλαματιανού, 2019), στην καλλιέργεια κριτικής σκέψης (Posneretal., 2008), στην καλύτερη κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου (Shanahanetal., 2010), στη βελτίωση της γλωσσικής και αναγνωστικής ικανότητας (DeMoss&Morris, 2002) και στη δημιουργική έκφραση (Marshall&Vashe, 2008), ενώ βελτιώνει τις επιδόσεις τους στα καλλιτεχνικά μαθήματα (Catterall, 2009)

1.2.3. Συνεισφορά της εργασίας

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περισσότερες έρευνες σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα των εικαστικών έχουν διενεργηθεί σε χώρες του εξωτερικού, εκτιμάται ότι η παρούσα θα συνεισφέρει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ασύγχρονης εικαστικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΠΕ στην εκπαίδευση

1.1. Τι είναι οι Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Οι Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) χρησιμοποιούνται ευρέως από τους σύγχρονους ανθρώπους διευκολύνοντας τη μεταξύ τους επικοινωνία (Ταϊλαχίδης, 2015).

Πρόκειται για οπτικοακουστικά τεχνολογικά εργαλεία που, εκτός από την επικοινωνία, βοηθούν τους ανθρώπους να συλλέξουν, να αποθηκεύσουν, να επεξεργαστούν, να διαχειριστούν και να διαδώσουν χρήσιμες για αυτούς πληροφορίες, ενώ σε εκπαιδευτικό επίπεδο συνεισφέρουν στη βελτίωση της μάθησης και στην διάχυση εκπαιδευτικών πληροφοριών (Καράκιζα, 2007), διευκολύνοντας την κατάκτηση νέων γνώσεων (Φεσάκης, & Λαζακίδου, 2017).

Επιχειρώντας να οριοθετήσει την έννοια των ΤΠΕ, η UNESCO επισημαίνει ότι πρωτίστως θα πρέπει να γίνουν κατανοητές οι έννοιες της επιστήμης και της τεχνολογίας της πληροφορικής, εκτιμώντας ότι κατ' αυτόν τον τρόπο θα είναι πιο εύκολα αντιληπτός ο σχεδιασμός, η εφαρμογή, η συντήρηση και αξιολόγηση των συστημάτων που χρησιμοποιούνται για την επεξεργασία των πληροφοριών. Επίσης, διευκολύνεται η κατανόηση των συστημάτων και των τεχνολογικών εργαλείων - τα οποία εξελίσσονται συνεχώς - που χρησιμοποιούνται (Villar, Herrero&López, 2022).

Κατά τους Ngao, Sang, & Kihwele, (2022) πρόκειται για εργαλεία που στοχεύουν στην προαγωγή της γνώσης, ενώ κατά τον Hasenzahl (2022) είναι τεχνολογικά εργαλεία που, μέσω της χρήσης διαφόρων εφαρμογών, επιλύουν θέματα που σχετίζονται με την κατάκτηση γνώσεων και ως εκ τούτου τυγχάνουν ευρείας εφαρμογής στον εκπαιδευτικό τομέα.

Σε ό,τι αφορά τον εκπαιδευτικό τομέα, οι Ngaoetal., (2022) διακρίνουν τρεις (3) βασικούς τύπους χρήσης των ΤΠΕ. Πρόκειται για την απομονωμένη τεχνική προσέγγισης,

όπου στο πλαίσιο του μαθήματος της πληροφορικής, οι υπολογιστές - ως βασικά εργαλεία των ΤΠΕ - αποτελούν αντικείμενο εκμάθησης και απώτερος στόχος είναι ο τεχνολογικός αλφαριθμητισμός των εκπαιδευόμενων. Ο δεύτερος τύπος είναι η τεχνική της ολοκληρωμένης προσέγγισης των ΤΠΕ. Σε αυτή την περίπτωση, όλες οι σχολικές δραστηριότητες εμπεριέχουν στοιχεία πληροφορικής και οι υπολογιστές χρησιμοποιούνται για να αναπτυχθούν διάφορες εφαρμογές και λογισμικά. Τέλος, ο τρίτος τύπος είναι η τεχνική της πραγματολογικής προσέγγισης και περιλαμβάνει τους δύο προαναφερόμενους τύπους με απώτερο στόχο την προώθηση εξατομικευμένων πληροφοριών.

1.2. Επίδραση των ΤΠΕ στο σχολικό περιβάλλον

Σύμφωνα με τους Sedano, Ascaniis, Sutinenetal, (2022), οι ΤΠΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, τόσο στο σχολικό περιβάλλον, όσο και στην στοχοθεσία του σχολείου. Ως εκ τούτου, η ένταξη τους στην εκπαιδευτική διαδικασία κρίνεται απαραίτητη. Άλλωστε, όπως επισημαίνουν, οι μαθητές του σήμερα, είναι οι πολίτες του αύριο και θα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με όλα τα απαραίτητα εργαλεία που θα τους επιτρέψουν να ενταχθούν στην κοινωνία και να εργαστούν για την ευημερία και την πρόοδό της. Ωστόσο, δεν θεωρούν ότι οι ΤΠΕ θα πρέπει να λειτουργήσουν ως αντικαταστάτες του παραδοσιακού τρόπου μάθησης, αλλά ως πολύτιμοι βοηθοί των εκπαιδευτικών επαυξάνοντας έτσι την αξία του παιδαγωγικού τους έργου.

Παρόμοια άποψη εκφράζεται και από τον Hasenzahl, (2022) που επισημαίνει πως με την ένταξη των ΤΠΕ στην μαθησιακή διαδικασία δεν υποβαθμίζεται η αξία του εκπαιδευτικού. Μεταβάλλεται όμως ο ρόλος του και από μοναδική πηγή διάχυσης γνώσεων μετατρέπεται σε σύμβουλος, συνεργάτης και καθοδηγητής των εκπαιδευόμενων.

Επιπλέον, ερευνητικά δεδομένα δείχνουν ότι η αλλαγή των σχέσεων που επιφέρουν οι ΤΠΕ, ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους, λειτουργεί ευεργετικά και για τα δύο μέρη, βελτιώνοντας την ποιότητα του παιδαγωγικού έργου και την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού, ενώ κεντρίζει το ενδιαφέρον των εκπαιδευόμενων, αυξάνει την δέσμευσή τους στο μάθημα και ενθαρρύνει την έρευνα και την συνεργασία (Stamopoulos, Dimas&Tsakanikas, 2022).

Σε άλλες μελέτες φάνηκε πως οι μαθητές, πλέον των άλλων γνώσεων που λαμβάνουν, κατανοούν καλύτερα τις αξίες των αρχών της δημοκρατίας, αποδέχονται την διαφορετικότητα, αποκτούν περισσότερη αυτοπεποίθηση, βελτιώνουν την συμπεριφορά τους έναντι των υπολοίπων (Chaidi, &Drigas,2022), διευρύνουν τους ορίζοντές τους και

μαθαίνουν να διαχειρίζονται σωστά και με ασφάλεια τις πληροφορίες που λαμβάνουν (Kamstrup,2016).

Επιπλέον, η ένταξη των ΤΠΕ στο σχολικό περιβάλλον ενισχύει τον τομέα της διοίκησης διευκολύνοντας το έργο της σχολικής ηγεσίας και των διοικητικών υπαλλήλων. Έτσι, καθιστά ευκολότερη τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, την επικοινωνία με την κοινωνία, αλλά και την συνεργασία με άλλα σχολεία και φορείς ακόμη και εκτός συνόρων (McIntosh, &Wright, 2019).

Με την ένταξη των ΤΠΕ στην σχολική πραγματικότητα έχουν ασχοληθεί πολλοί μελετητές για να διαπιστώσουν ότι, ενώ είναι κοινά αποδεκτή η ωφέλειά τους στην γνωστική διαδικασία, αλλά και στην συνολική λειτουργία της σχολικής κοινότητας, εντούτοις δεν έχουν όλες οι χώρες τον ίδιο ρυθμό ανάπτυξης και χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, κυρίως λόγω δημοσιονομικών ζητημάτων. Για παράδειγμα, η Ελλάδα παρόλο που αναγνωρίζει και υιοθετεί ευρωπαϊκές πολιτικές, σχετικά με την ανάπτυξη των ΤΠΕ, εντούτοις υπολείπεται ακόμη σε πολλά σημεία έναντι άλλων ευρωπαϊκών χωρών - που επίσης έχουν αποδεχθεί και δεσμευθεί στις σχετικές οδηγίες της Ένωσης - καθώς υπάρχουν σημαντικά προβλήματα σε διάφορα θέματα που σχετίζονται με τον τεχνολογικό εξοπλισμό, την ποιότητα της σύνδεσης με το διαδίκτυο και τη συντήρηση των τεχνολογικών εργαλείων (Ioannidi, 2020).

1.3. Βασικά εργαλεία και πεδία δράσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Το πιο σημαντικό και βασικό εργαλείο για την χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής. Αρχικά, οι υπολογιστές εντάχθηκαν στην εκπαίδευση ως γνωστικό αντικείμενο, με την εξέλιξη της τεχνολογίας όμως, οι υπολογιστές αποτελούν το κυρίαρχο όργανο άντλησης, διαχείρισης, επεξεργασίας, αποθήκευσης και διάχυσης εκπαιδευτικών πληροφοριών και διοικητικής διαχείρισης (Engwall, &Lopes, 2022).

Παράλληλα, με το πέρασ του χρόνου και την εξέλιξη της τεχνολογίας έχουν αναπτυχθεί - και συνεχίζουν να αναπτύσσονται - εφαρμογές και λογισμικά που εστιάζουν αποκλειστικά στο εκπαιδευτικό πεδίο. Έτσι, εκτός από διάφορες on και off-line εφαρμογές πλέον υπάρχουν εργαλεία, όπως το Logo, το οποίο, αν και θεωρείται απαρχαιωμένο από τους πληροφορικάριους, εντούτοις έχει αποδειχθεί ότι συνεισφέρει σημαντικά στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων, όπως ο λόγος και η σκέψη (Toroujeni, 2022).

Άλλα εκπαιδευτικά προγράμματα είναι τα tutorials, τα οποία είναι έτσι δομημένα που μπορούν να καλύπτουν τις γνωστικές ανάγκες κάθε εκπαιδευόμενου και τα προγράμματα προσομοίωσης, που μαθαίνουν τους μαθητές να επιλύουν διάφορα προβλήματα αναπτύσσοντας τη συνέργεια, την αποδοχή και την αναλυτική σκέψη (Toroujeni, 2022).

Σε ό,τι αφορά τα ΤΠΕ που χρησιμοποιούνται για την προώθηση της γνώσης, εκτός από τον σταθερό ηλεκτρονικό υπολογιστή, υπάρχουν:

Οι ταμπλέτες (tablets). Πρόκειται για εύχρηστα εργαλεία που παρέχουν τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό (Wang, Wijaya, Habibi, etal, 2022).

Τα ηλεκτρονικά σχολικά βιβλία που είναι δομημένα με τον ίδιο ακριβώς τρόπο της έντυπης μορφής και παρέχουν τη δυνατότητα στον μαθητή να κρατά σημειώσεις στο περιθώριο τους, ενώ συμπεριλαμβάνουν και οπτικοακουστικό υλικό (Wanget al.,2022).

Το σύστημα Moodle, το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως στη διδασκαλία και παρέχει τη δυνατότητα πραγματοποίησης ψηφιακών μαθημάτων, ενώ διαθέτει πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό που χωρίζεται σε δύο βασικές κατηγορίες με δράσεις και πόρους (Taamneh, Alsaad, Elrehail, etal, 2023).

Τα ανοικτά περιβάλλοντα μάθησης (MOOCS) τα οποία αποτελούν την πιο σύγχρονη μορφή εκπαιδευτικών δράσεων, καθώς καταφέρνουν να συνταιριάζουν το περιβάλλον που χαρακτηρίζει μια παραδοσιακή σχολική αίθουσα με την έρευνα σε διαδικτυακούς πόρους και βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να προσαρμόσουν την εκπαιδευτική διαδικασία στις προσωπικές ανάγκες τους (Wanget al.,2022).

Επιπλέον, σύμφωνα με τους Minamatov, & Nasirdinova, (2022) υπάρχουν πολλά ακόμη τεχνολογικά εργαλεία που μπορούν να ενταχθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία και να ευνοήσουν την δημιουργικότητα των μαθητών. Για παράδειγμα, υπάρχουν τα μπλόγκς (blogs) τα οποία μπορούν να αναπτυχθούν από τους μαθητές προκειμένου να ανταλλάσσουν υλικό, απόψεις και προβληματισμούς, κάτι που αποδεδειγμένα ενισχύει την κριτική τους σκέψη.

Ακόμη, υπάρχουν εργαλεία που παρέχουν τη δυνατότητα στους μαθητές να σχεδιάζουν κινούμενες εικόνες και κόμικς, αναπτύσσοντας έτσι την δημιουργικότητά τους. Κάτι ανάλογο είναι και τα infographics, που βοηθούν τους μαθητές να μεταδώσουν και να λάβουν πληροφορίες με γραφικές παραστάσεις και όχι απαραίτητα με τον λόγο (προφορικό ή γραπτό), ενώ με τα προγράμματα για εκπαιδευτικά παιχνίδια επιτυγχάνεται η καλλιέργεια της φαντασίας, της δημιουργικότητας και της αναλυτικής σκέψης (Minamatov, & Nasirdinova,2022).

1.4. Συνθήκες που προάγουν τη χρήση των ΤΠΕ στη σχολική τάξη

Η ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία δεν είναι μονοδιάστατη. Αντίθετα, απαιτείται συντονισμός δράσεων από πολλούς παράγοντες προκειμένου να δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα επιτρέψουν την ένταξη και χρήση των τεχνολογικών εργαλείων στη διαδικασία της μάθησης. Για παράδειγμα, θα πρέπει να προηγηθούν οι πολιτικές αποφάσεις και η διασφάλιση πόρων για την υποδομή που θα υποστηρίζει το όλο εγχείρημα, θα πρέπει να υπάρχει η σχετική κουλτούρα στο σχολικό περιβάλλον, θετικές στάσεις από την πλευρά των εκπαιδευτικών, αλλά και από την πλευρά των εκπαιδευομένων και των οικείων τους (Φεσάκης, & Λαζακίδου, 2017).

Η επιμόρφωση και η στάση των εκπαιδευτικών θεωρείται ως μια από τις πιο σημαντικές παραμέτρους επιτυχούς ένταξης και χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία (Νικολοπούλου, & Γιαλαμάς, 2015).

Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ευρήματα της μελέτης των Πιτσιάβα, & Βλαχόπουλου (2015), που παρουσιάστηκαν στο 8^ο Διεθνές Συνέδριο για την ανοιχτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση «Έρευνα και Καινοτομία», όπου μελετώντας σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ημαθίας διαπίστωσαν ότι, ενώ υπάρχουν πολλές τάξεις που διαθέτουν ηλεκτρονικό υπολογιστή, μόνον το 22,7% μπορούσαν να συνδεθούν στο διαδίκτυο. Στην ίδια έρευνα καταγράφηκαν αυξημένα ποσοστά (54,8%) ύπαρξης σχολικών εργαστηρίων, όμως μόνον το 9% διέθετε την απαιτούμενη υποδομή για να χρησιμοποιηθούν οι ΤΠΕ κατά τη διάρκεια του μαθήματος, ενώ σε ό,τι αφορά τους εκπαιδευτικούς, διαπιστώθηκε πως, αν και είχαν επιμορφωθεί πάνω στην χρήση των ΤΠΕ, μόνον το 28% αυτών είχαν εγκαταστήσει τα απαραίτητα εκπαιδευτικά λογισμικά και, άρα, μπορούσαν να εντάξουν τα τεχνολογικά εργαλεία στην διδασκαλία.

Ωστόσο, η συγκεκριμένη κατάσταση, ειδικά σε ό,τι αφορά τις στάσεις και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, δεν αποτελεί ελληνικό προνόμιο, καθώς σε άλλες διεθνείς έρευνες διαπιστώθηκε ότι αρκετοί είναι οι εκπαιδευτικοί που δεν αντιμετωπίζουν τις ΤΠΕ ως μέσο για τη βελτίωση των δικών τους διδακτικών και παιδαγωγικών στρατηγικών (Ward, & Parr, 2010).

Από την πλευρά του ο Bingimlas, (2009) θεωρεί ότι η ένταξη των ΤΠΕ στην διδακτική πράξη σχετίζεται με εξωτερικούς και εσωτερικούς παράγοντες. Όπως επισημαίνει, οι εσωτερικοί παράγοντες συνήθως σχετίζονται με την άρνηση της χρήσης των ΤΠΕ,

τουλάχιστον εκτενώς, καθώς οι εκπαιδευτικοί, πολλές φορές, απλώς στερούνται βασικών τεχνικών δεξιοτήτων ή δεν ξεκινούν την απαραίτητη εκπαίδευση, λόγω τεχνολογικής φοβίας. Επιπλέον, συχνά, η θετική αντίληψη των εκπαιδευτικών για τη χρήση των ΤΠΕ στην τάξη παρεμποδίζεται από το γεγονός ότι οι μαθητές τους μπορεί να είναι τεχνικά πιο επιδέξιοι από τους ίδιους στη χρήση τεχνολογικών εργαλείων. Για το λόγο αυτό, οι εκπαιδευτικοί, πολλές φορές αισθάνονται άβολα.

Επίσης, σε άλλη έρευνα έχει παρατηρηθεί ότι οι δάσκαλοι προτιμούν συχνά να τηρούν τα παραδοσιακά μέσα διδασκαλίας, καθώς η μετάβαση στα νέα μέσα απαιτεί χρόνο και προετοιμασία, αν και πρόκειται για μια επένδυση που πραγματοποιείται μία φορά και το υλικό είναι διαθέσιμο και για τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη (Rosen, 2011).

Σε ό,τι αφορά τους εξωτερικούς παράγοντες αυτοί, σύμφωνα με τον Bingimlas, (2009) σχετίζονται με την απουσία κοινής κεντρικής πολιτικής, η οποία έχει ως αποτέλεσμα οι διευθυντές των σχολείων να αποφασίζουν για θέματα που αφορούν την διδασκαλία που, αποκλείοντας τη χρήση νέων τεχνολογιών, εστιάζουν περισσότερο στην απόκτηση ακαδημαϊκών γνώσεων και στην αριστεία των μαθητών τους από συμμετοχές σε διάφορους διαγωνισμούς.

Άλλος σημαντικός παράγοντας είναι τα εθνικά προγράμματα σπουδών, που πολλές φορές εστιάζουν στο περιεχόμενο της ύλης, χωρίς να δίνουν σημασία στη διαδικασία. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί μένουν με μια λίστα θεμάτων που πρέπει να καλύψουν μέσα στο ακαδημαϊκό έτος ή το εξάμηνο, με αποτέλεσμα να έχουν ελάχιστο χρόνο για καινοτομία, και ένταξη των ΤΠΕ στην διδασκαλία (OECD, 2017).

Επίσης, σημαντικές επιδράσεις, έχει διαπιστωθεί ότι υπάρχουν και από άλλους παράγοντες που σχετίζονται με τη νοοτροπία των εκπαιδευτικών, το μορφωτικό τους επίπεδο, τον βαθμό εξοικείωσης με τη χρήση ψηφιακών μέσων στην τάξη, την ηλικία τους και με το φύλο τους (Gil-Flores, Rodríguez-Santero, & Torres-Gordillo, 2017; Serin, 2015).

1.5. Ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία

Με την αυξανόμενη σημασία των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και την παγκόσμια μετάβαση προς την κοινωνία της γνώσης, τα εκπαιδευτικά συστήματα αντιμετωπίζουν πλέον αρκετές προκλήσεις που σχετίζονται με την προετοιμασία των μαθητών για επιτυχή συμμετοχή στην κοινωνία της γνώσης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Σύμφωνα με το σκεπτικό της Επιτροπής, τα συστήματα εκπαίδευσης μπορούν να επωφεληθούν σημαντικά από την ένταξη των ΤΠΕ στην καθημερινή διδασκαλία και να παρέχουν στους μελλοντικούς πολίτες της Ένωσης ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης και εξέλιξης. Για να επιτευχθεί αυτό, θα πρέπει πρωτίστως να μειωθεί, έως και να εκμηδενιστεί, η διαφορά που παρατηρείται - ανάμεσα στις χώρες μέλη της Ένωσης και στις κοινωνικές τάξεις - στον ψηφιακό γραμματισμό (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Έρευνες έχουν δείξει πως η πλειονότητα των νέων στην Ευρώπη (σε ποσοστό άνω του 80%) κατέχει ήδη γνώσεις σχετικές με το διαδίκτυο. Τις χρησιμοποιεί όμως περισσότερο για κοινωνικές παρά για εκπαιδευτικές δράσεις (Eurostat, 2015). Παράλληλα, άλλες έρευνες δείχνουν πως υπάρχει σημαντική αύξηση στην αγορά φορητών τεχνολογικών συσκευών (EndersAnalysis, 2017). Δυστυχώς όμως, δεν παρατηρείται κάτι ανάλογο στην αγορά τεχνολογικών εργαλείων για εκπαιδευτική χρήση (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013), ενώ πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό (αγγίζει το 18%) των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που δρουν στον κοινό ευρωπαϊκό χώρο έχει ευρυζωνική σύνδεση, που διευκολύνει την ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017).

Σε αρκετές χώρες, αυτό οδηγεί σε πολλαπλές προσπάθειες και αλλαγές στις εθνικές πολιτικές σχετικά με την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στα εκπαιδευτικά συστήματα, χωρίς ωστόσο ακόμη να παρατηρείται ένας κοινός τόπος δράσης με κοινούς στόχους και αποτελέσματα. Αυτό αποδίδεται κυρίως στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική κατάσταση που επικρατεί σε κάθε χώρα και γενικότερα στην κουλτούρα του πληθυσμού της (Trucano, 2016).

Επ αυτού, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν τα συμπεράσματα στα οποία οδηγήθηκαν οι Zagami, Bocconi, Starkey, et al, (2018), οι οποίοι μελέτησαν τις πολιτικές που αναπτύσσουν, για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ, σε διάφορες χώρες – μέλη της Ένωσης.

Οι ερευνητές εκτιμούν ότι η επιτυχής ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση προϋποθέτει πολιτική βούληση, θέσπιση συγκεκριμένων στόχων και καλό σχεδιασμό, ανταλλαγή καλών πρακτικών και υιοθέτηση των πρακτικών εκείνων που είχαν τα καλύτερα αποτελέσματα, διακρατική συνεργασία, βελτίωση των υποδομών που υποστηρίζουν την ασφαλή χρήση των ΤΠΕ, μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου που σχετίζεται με την τεχνολογία και τα εργαλεία της, έμφαση στις δεξιότητες και τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσουν οι εκπαιδευόμενοι και ενθάρρυνση της καινοτομίας.

Στην Ελλάδα, αν και σε έρευνες αποτυπώνονται θετικές στάσεις για τις ΤΠΕ, εντούτοις δεν καταγράφονται υψηλά επίπεδα χρήσης, κυρίως λόγω έλλειψης υποδομών

που αποδίδονται σε ελλιπή οικονομική στήριξη, αν και πολλές από τις δράσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στον τομέα είναι με συγχρηματοδότηση από ευρωπαϊκά κονδύλια (Δουκάκης, Βροντάκης, Μιχαλοπούλου, κ.α. 2013). Από τη πλευρά της πάντως η αρμόδια πολιτική αρχή, διαβεβαιώνει ότι η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση αποτελεί προτεραιότητα και την εντάσσει τόσο στους σχεδιασμούς της, όσο και στα αναλυτικά προγράμματα σπουδών (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, 2023).

1.6. ΤΠΕ στην Δευτεροβάθμια ελληνική εκπαίδευση

Τα σημάδια που άφησε πίσω της η δεκαετής περίοδος δημοσιονομικής προσαρμογής είναι πολύ εμφανή στον τομέα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Στην ελλιπή χρηματοδότηση αποδίδονται πολλές από τις ελλείψεις που υπάρχουν στο θέμα της ένταξης, ενσωμάτωσης και χρήσης των ΤΠΕ στο ελληνικό γυμνάσιο και λύκειο. Σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχουν κτιριακές υποδομές, αλλά όχι υπολογιστές. Σε άλλες περιπτώσεις υπάρχουν υπολογιστές αλλά όχι καλή σύνδεση στο διαδίκτυο. Στις περισσότερες των περιπτώσεων δεν υπάρχει καλή συντήρηση των ΤΠΕ, ούτε και χρόνος από τους εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν ένα πρόγραμμα διδασκαλίας με τη χρήση τεχνολογικών εργαλείων. Όλο αυτό έχει ως αποτέλεσμα να παρατηρείται μειωμένη απόκριση από τους μαθητές στις απαιτήσεις του γνωστικού αντικείμενου, χαμηλά επίπεδα δέσμευσης στο μάθημα και κακές επιδόσεις (Κουτσογιάννης, 2020).

Αυτό επιβεβαιώθηκε και στην μελέτη της Αξιολόγησης των Μαθητών στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, στην οποία διαπιστώθηκε ότι σχεδόν οι μισοί (ποσοστό 48,4%) μαθητές που φοιτούσαν στην Β' τάξη Γενικού Λυκείου στην Ελλάδα είχαν βαθμούς κάτω της βάσης στα μαθηματικά, ενώ στα Τεχνικά και Επαγγελματικά Λύκεια οι μαθητές με βαθμούς κάτω της βάσης στο μάθημα ξεπερνούσαν τους μισούς (Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε, 2019).

Επιπλέον, από την έρευνα των Benini, Papadatou, Bernadá (2022), που εξέτασε την κατάσταση σε όλες τις χώρες μέλη της Ένωσης, σε ό,τι αφορά την Ελλάδα, φάνηκε ότι τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν ψηφιακό εξοπλισμό και σύνδεση αγγίζουν το 21%, ενώ στην Ευρώπη το ποσοστό αυτό είναι στο 72%.

Άλλοι ερευνητές αποδίδουν την υστέρηση αυτή στο γεγονός ότι στην Ελλάδα ο εκπαιδευτικός χρόνος είναι περιορισμένος (κάθε διδακτική ώρα αντιστοιχεί σε 45 λεπτά, εκ των οποίων τα πρώτα 5-10 λεπτά χάνονται σε ερωτήσεις, απορίες, συζητήσεις κλπ, με αποτέλεσμα ο πραγματικός χρόνος να αντιστοιχεί στα 30-40 λεπτά), οπότε δεν υπάρχει χρονικό περιθώριο χρήσης των ΤΠΕ (Οικονομίδης, 2017).

Οι ελλείψεις υλικοτεχνικού εξοπλισμού και οι κακές υποδομές αναδείχθηκαν ακόμη περισσότερο την περίοδο της υγειονομικής κρίσης, όπου το ελληνικό σχολείο αναγκαστικά μετέβη στον ψηφιακό κόσμο (Μαλισιόβα, 2022).

Η κακή εικόνα της Ελλάδας, στον συγκεκριμένο τομέα, αποτυπώνεται και στην έρευνα των Moreno,&Gortazart(2020), που κατέταξαν την Ελλάδα στην τελευταία ζώνη παγκοσμίως σε ό,τι αφορά την προσβασιμότητα και διαθεσιμότητα των ΤΠΕ και στην προαγωγή της τηλεκπαίδευσης. Επίσης, οι ίδιοι ερευνητές κατέταξαν την χώρα στην τρίτη (από τις πέντε) ζώνη σε ό,τι αφορά τις τεχνολογικές δεξιότητες των μαθητών και στην τέταρτη ζώνη σε ό,τι αφορά τους πόρους που το κράτος διαθέτει στους εκπαιδευτικούς, προκειμένου να εντάξουν τις ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των ΤΠΕ στην εκπαίδευση

2.1. Τα πλεονεκτήματα της ένταξης των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση

Σύμφωνα με τον Borysiuk (2013), τα οφέλη από τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας στην εκπαίδευση είναι πολλαπλά, τόσο για τους μαθητές, όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Πιο συγκεκριμένα, η ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία επιφέρει: αυξημένο ενδιαφέρον και γενικά κίνητρα για την εκπαίδευση, εξατομίκευση της εκπαίδευσης, αντικειμενικότητα του ελέγχου, ενεργοποίηση της εκπαίδευσης μέσω της χρήσης ελκυστικών και ταχέως μεταβαλλόμενων μορφών παρουσίασης πληροφοριών, καλλιέργεια δεξιοτήτων και δημιουργικότητας, κατάρτιση στον τομέα της κουλτούρας των πληροφοριών, απόκτηση δεξιοτήτων λήψης επιχειρησιακών αποφάσεων σε μια περίπλοκη κατάσταση, πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων και πληροφοριών που επιτρέπουν τους μαθητές να αποκτούν γρήγορα πληροφορίες, εντατικοποίηση της αυτομάθησης, αύξηση του όγκου των ολοκληρωμένων εργασιών, αυξημένα κίνητρα και γνωστική δραστηριότητα λόγω της ποικιλομορφίας των ασκήσεων, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας παιχνιδιού, ενίσχυση της ροής πληροφοριών, νέες ευκαιρίες για πιο ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον η χρήση των ΤΠΕ στην διδασκαλία: δημιουργεί μια πιο διαδραστική εμπειρία, παρέχει απεριόριστους πόρους, βοηθά στην οικοδόμηση των απαραίτητων δεξιοτήτων για το μέλλον, εξοικονομεί πολύτιμους πόρους, ενημερώνει αμέσως τις πληροφορίες και δεν καταλαμβάνει πολύ χώρο (Borysiuk, 2013).

Από την πλευρά του ο Gaille(2018) εκτιμά ότι η τεχνολογία της πληροφορίας προσφέρει άλλα εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα όπως: αυξημένη αξιοπιστία για τον εκπαιδευτικό και τις γνώσεις που έχει, όχι μόνον στο αντικείμενο διδασκαλίας του, αλλά και στην τεχνολογία, άμεση πρόσβαση σε πολυάριθμους πόρους, που συμβάλλουν στο να είναι πιο εξορθολογισμένη και αποτελεσματική η μαθησιακή διαδικασία,

αυτοματοποίηση της αξιολόγησης των επιδόσεων και της βαθμολόγησης των μαθητών, δημιουργία μιας συνεργατικής μαθησιακής προσέγγισης, καθώς έρευνες έδειξαν ότι οι μαθητές που μαθαίνουν σε ένα συνεργατικό περιβάλλον μπορούν να διατηρήσουν έως και το 80% των πληροφοριών που μελετούν, ενώ, εάν η διαδραστική πρακτική περιλαμβάνεται στο περιβάλλον της τάξης, τα επίπεδα διατήρησης πληροφοριών μπορούν να φτάσουν το 95%, διδασκαλία βασικών επαγγελματικών δεξιοτήτων με μεγαλύτερη ευκολία, καθώς οι μαθητές μπορούν να μάθουν σωστή εθιμοτυπία γραφής και να δημιουργήσουν παρουσιάσεις. Επίσης, μαθαίνουν πώς να ερευνούν νέα θέματα και πώς να αντλούν σωστά τα δεδομένα που βρίσκουν. Δηλαδή, αποκτούν ζωτικές δεξιότητες για το σύγχρονο χώρο εργασίας και το πιο ενδιαφέρον είναι ότι, οι μαθητές, έχουν την ευκαιρία να τις κατακτήσουν πριν καν αρχίσουν να αναζητούν δουλειά. Εκσυγχρονισμό των τάξεων, καθώς έχει αποδειχθεί ότι είναι σημαντικό για την εξέλιξη των μαθητών να προετοιμάζονται για τις μελλοντικές προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν. Η είσοδος τους σε μια τάξη που χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ στην διδακτική πρακτική, έχει αποδειχθεί ότι προετοιμάζει τους μαθητές να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις μιας κοινωνίας που έχει τις ρίζες της στην τεχνολογία, συγκέντρωση των απαιτούμενων δεδομένων, καθώς η τεχνολογία παρέχει διάφορες πλατφόρμες και εφαρμογές που επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να συνδυάζουν και να χρησιμοποιούν όλες τις πληροφορίες σχετικά με τους μαθητές τους που μπορεί να είναι χρήσιμες. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τα πάντα, από το ιστορικό παρακολούθησης έως την γνωστική τους επάρκεια. Μόλις συγκεντρωθούν, αυτές οι πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον εντοπισμό τόπων, όπου μια παρέμβαση μπορεί να είναι χρήσιμη. Μπορεί, επίσης, να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να ομαδοποιήσουν μαθητές, που μπορεί να ωφεληθούν περισσότερο από τη μάθηση μαζί παρά από τη μάθηση χωριστά, δυνατότητα των μαθητών να εργάζονται με το δικό τους ρυθμό, καθώς οι απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών μπορούν να προσαρμοστούν ευκολότερα για να καλύψουν εξατομικευμένες ανάγκες για την ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας. Μπορεί ακόμη και να χρησιμοποιηθεί για ευκαιρίες εξ αποστάσεως μάθησης, την ευκαιρία να μάθουν με διαφορετικούς τρόπους, καθώς οι μαθητές έχουν μεγαλύτερο έλεγχο στη μαθησιακή διαδικασία, όταν η τεχνολογία χρησιμοποιείται στην τάξη. Είναι μια ευκαιρία για τους μαθητές να αγκαλιάσουν τη φυσική τους περιέργεια για να δουν ποια είναι τα ενδιαφέροντα, τα ταλέντα και οι δεξιότητές τους. Επίσης, η τεχνολογία τους παρέχει την ευκαιρία να δοκιμάσουν διαφορετικά πράγματα, που μπορεί να μην ήταν δυνατά στο παρελθόν. Αυτό τους επιτρέπει να ανακαλύψουν, μόνοι τους, ποιες

στρατηγικές λειτουργούν καλύτερα για να τους βοηθήσουν να μάθουν αποτελεσματικά, νέα υλικά, αυξημένα κίνητρα, καθώς τα περισσότερα παιδιά, έχει αποδειχθεί από έρευνες, ότι απολαμβάνουν τη χρήση της τεχνολογίας. Επιπλέον, επιτρέπει (η τεχνολογία) στους ενεργούς μαθητές να παραμείνουν αφοσιωμένοι στα μαθήματα και ενθαρρύνει τους όχι και τόσο ενεργούς μαθητές να βρουν κάτι που θα μπορούσαν να ταξινομήσουν ως «διασκεδαστικό», οικονομική προσιτότητα. Η τεχνολογία στην τάξη έχει κόστος, αλλά είναι ελάχιστο και οι μαθητές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πολλά ηλεκτρονικά βιβλία και βιβλιοθήκες. (Gaille, 2018).

2.2. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Σύμφωνα με τον Harmer (2001), ο εκπαιδευτικός έχει επτά (7) ρόλους, είναι ο δάσκαλος, ο σύμβουλος, ο σύμμαχος στην μαθησιακή διαδικασία, είναι αυτός που ελέγχει το μαθησιακό αποτέλεσμα, αυτός που μεταλαμπαδεύει τις γνώσεις που απέκτησε, που τις ερμηνεύει και διοργανώνει την διδασκαλία.

Ο Wright (1991) θεωρεί ότι οι βασικοί ρόλοι του εκπαιδευτικού είναι δύο (2). Ο πρώτος να δημιουργήσει τις συνθήκες της μάθησης και ο δεύτερος να επηρεάζει, με διάφορους τρόπους, τη γνώση που αποκτούν οι μαθητές του.

Από την πλευρά τους, οι Richards και Rodgers (1986), θεωρούν ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να αποτελεί το πρότυπο για τους μαθητές του, να αξιολογεί τις επιδόσεις τους, να οργανώνει την διδασκαλία και να αποφασίζει τι και με ποιο τρόπο θα μαθαίνουν οι εκπαιδευόμενοι.

Αν και τα παραπάνω αναφέρονται στον παραδοσιακό ρόλο του δασκάλου ο οποίος στην πορεία των χρόνων μεταβλήθηκε, λόγω νέων, πιο μαθητοκεντρικών προσεγγίσεων, αλλά και λόγω της ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, εντούτοις οι βασικές παράμετροι παραμένουν ίδιες. Δηλαδή, ο εκπαιδευτικός εξακολουθεί να είναι αυτός που οργανώνει, διδάσκει, αξιολογεί και αποτελεί το πρότυπο για τους μαθητές. Απαιτείται όμως, πλέον, να έχει και γνώσεις τεχνολογίας, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιήσει τις ΤΠΕ κατά τη διαδικασία της μάθησης (Goodwin, 2012).

Από έρευνες που έχουν γίνει, διαπιστώθηκε πως οι εκπαιδευτικοί συχνά δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τις νέες αλλαγές στη διδακτική διαδικασία, που περιλαμβάνουν χρήση ψηφιακών μέσων κατά την παράδοση του εκπαιδευτικού πλαισίου (Olsson, & Edman-Stålbant, 2008). Ωστόσο, όπως σημειώνουν οι Hassan, & Mirza (2020), για να υπάρξουν οφέλη, από την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική

διαδικασία, θα πρέπει, οι εκπαιδευτικοί να είναι καλά ενημερωμένοι για την χρήση τους, ώστε, όταν τις ενσωματώσουν στην διδασκαλία, να έχουν τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη.

Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην διδασκαλία δεν θα πρέπει να γίνει με παθητικό τρόπο καθώς, όπως σημειώνει η Sharma (2017), ο παθητικός τρόπος δεν θα εκπληρώσει τον σκοπό των ΤΠΕ ως παιδαγωγικού εργαλείου μάθησης, καθώς η χρήση τους οδηγεί και στη δημιουργία νέου μαθησιακού περιβάλλοντος.

Έτσι, κατά τη Sharma, (2017), οι σύγχρονοι εκπαιδευτικοί πρέπει να προσαρμοστούν σε νέο περιβάλλον εντός της σχολικής αίθουσας και παράλληλα να προσαρμόσουν τους μαθητές τους και την μαθησιακή διαδικασία σε ένα νέο μοντέλο μάθησης, το οποίο αλλάζει τον τρόπο αλληλεπίδρασης μεταξύ δασκάλου και μαθητή. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να είναι ανοιχτοί στην επικοινωνία, να συζητούν, να παρακινούν τους μαθητές στη μάθηση και να τους βοηθούν να κατακτήσουν νέα γνωστικά αντικείμενα από ένα πλήθος διαθέσιμων πηγών.

Η σπουδαιότητα της κατάρτισης των εκπαιδευτικών σε θέματα ΤΠΕ επισημαίνεται και από τους Mahini, Forushan, & Haghani. (2012), που θεωρούν ότι οι ΤΠΕ μπορούν να ενδυναμώσουν, τόσο τους μαθητές, όσο και τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι στο πλαίσιο του νέου ρόλου τους, θα πρέπει να λειτουργούν περισσότερο συμβουλευτικά, ως καθοδηγητές και με τις γνώσεις τους, στη χρήση της τεχνολογίας, να διευκολύνουν τους μαθητές να κατακτούν νέες γνώσεις, φροντίζοντας παράλληλα να ενημερώνουν τους μαθητές για τα μέτρα προστασίας που πρέπει να λαμβάνουν για την ασφαλή περιήγηση στον παγκόσμιο ιστό και για την επαλήθευση των πληροφοριών που αντλούν.

2.3. Μαθησιακές εμπειρίες, προαγωγή της γνώσης και καλλιέργεια νέων μαθησιακών αναγκών

Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην διδασκαλία προσφέρει στους εκπαιδευόμενους νέες μαθησιακές εμπειρίες καθώς αλλάζει τον τρόπο απόκτησης της γνώσης. Ενώ με την παραδοσιακή διδασκαλία οι μαθητές απομνημόνευαν την διδακτέα ύλη, τώρα, με τις εναλλακτικές μορφές διδακτικής προσέγγισης, οικοδομούν τη γνώση μέσα από παιχνίδια ρόλων, αναζήτηση και έρευνα (McIntosh, & Wright, 2019).

Ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα των ΤΠΕ είναι το γεγονός ότι μπορούν να παρέχουν εξατομικευμένη εκπαίδευση, καλύπτοντας, έτσι, τις όποιες γνωστικές

ανισότητες υπάρχουν στην τάξη. Για παράδειγμα, ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να σχεδιάσει έτσι το μάθημα που, ενώ όλη η τάξη θα ασχολείται με το ίδιο θέμα, ο κάθε μαθητής/τρια να έχει εργασίες ανάλογες με το γνωστικό επίπεδό του (Κουτσογιάννης, 2020). Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η αυτοπεποίθηση των μαθητών και λαμβάνουν όλοι το ίδιο επίπεδο ενθάρρυνσης, ενισχύοντας έτσι την δέσμευσή τους προς το γνωστικό πεδίο που εξετάζουν (Λαδιάς, Μικρόπουλος, Παναγιωτακόπουλος, κ.α., 2013).

Επιπλέον, λόγω των ΤΠΕ και των δυνατοτήτων εξατομίκευσης που παρέχουν, τροποποιείται και η εκπαιδευτική προσέγγιση, η οποία από δασκαλοκεντρική μεταβάλλεται σε μαθητοκεντρική. Έτσι, οι μαθητές μαθαίνουν την αξία της συνέργειας, ενώ οι ίδιοι από απλοί ακροατές μεταβάλλονται σε συν-δημιουργούς της διδασκαλίας (Λαδιάς, Μικρόπουλος, Παναγιωτακόπουλος, κ.α., 2013).

Η προαγωγή της επίκαιρης γνώσης είναι ένα ακόμη πλεονέκτημα των ΤΠΕ, καθώς, σε αντίθεση με τα έντυπα βιβλία που δεν ανανεώνονται, οι ηλεκτρονικοί πόροι παρέχουν τη δυνατότητα σε μαθητές και εκπαιδευτικούς να ενημερωθούν για τα θέματα που μελετούν σε παρόντα χρόνο και να τα συνδέσουν με τα παρελθόντα και τις υπάρχουσες γνώσεις τους (Νικολοπούλου, & Γιαλαμάς, 2015).

Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση δημιουργεί και νέες μαθησιακές ανάγκες, καθώς εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενοι καλούνται να αναπτύξουν ψηφιακές δεξιότητες, προκειμένου να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία που προσφέρει η τεχνολογία. Καθώς, όμως, υπάρχει περιορισμός του διδακτικού χρόνου και αναγκαστική τήρηση των όσων προβλέπονται από τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών, προκύπτουν προβλήματα, τόσο για τους εκπαιδευτικούς, όσο και για τους μαθητές. Συνιστάται λοιπόν, η κατάρτιση να γίνει πριν την ενσωμάτωση των ΤΠΕ, καθώς, όπου δεν υπήρξε η σχετική προετοιμασία, διαπιστώθηκε άρνηση ή κακή χρήση των ΤΠΕ, κυρίως από τους εκπαιδευτικούς (Πιτσιάβας, & Βλαχόπουλος, 2015).

2.4. Μειονεκτήματα των ΤΠΕ

Η χρήση της τεχνολογίας μπορεί να έχει πολλαπλά οφέλη, όπως αναφέρθηκε και στην αρχή του κεφαλαίου, ωστόσο ενέχει και κινδύνους. Σύμφωνα με τον Borysiuk, (2013) η τεχνολογία των πληροφοριών μπορεί:

- να παρουσιάσει προβλήματα κατά την διαδικασία της προετοιμασίας και της παράδοσης των μαθημάτων
- να προκαλέσει απόσπαση προσοχής

- να προσφέρει ψευδείς πληροφορίες
- να διευκολύνει την εξαπάτηση
- να είναι δαπανηρή στη συντήρηση
- να είναι δύσκολη η ενσωμάτωσή της στις δομές μαθήματος. Για παράδειγμα, τα προγράμματα σπουδών ενδέχεται να μην παρέχουν επαρκή χρόνο για χρήση του Internet κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Επίσης, υπάρχει ο κίνδυνος οι εκπαιδευτικοί να επικεντρωθούν υπερβολικά στη δημιουργία οπτικά ελκυστικών επεξηγηματικών μεθόδων και όχι στα σχέδια του μαθήματος. Τέλος, υπάρχει ο κίνδυνος οι εκπαιδευτικοί να βασιστούν περισσότερο από όσο χρειάζεται στις ΤΠΕ. Για το λόγο αυτό, οι εκπαιδευτικοί, θα πρέπει να εκλαμβάνουν τις ΤΠΕ ως πολύτιμους βοηθούς και να φροντίζουν να διατηρούν την αλληλεπίδραση με τους μαθητές (Borysiuk, 2013).

Από την πλευρά του ο Gaille, (2018) θεωρεί ότι τα μεγαλύτερα μειονεκτήματα από την χρήση των ΤΠΕ είναι:

- ο κίνδυνος απόσπασης της προσοχής των μαθητών, καθώς η πρόσβαση στην τεχνολογία μπορεί να είναι εξίσου εθιστική με το αλκοόλ και τα ναρκωτικά. Επίσης, υπάρχει το ενδεχόμενο, οι μαθητές, να προσπαθούν να αποκτήσουν πρόσβαση σε άλλα στοιχεία της διαδικτυακής εμπειρίας, αντί της μαθησιακής εμπειρίας
- η απουσία κοινωνικής αλληλεπίδρασης, καθώς έρευνες έδειξαν πως η αλληλεπίδραση με ανθρώπους στο διαδίκτυο, είναι μια πολύ διαφορετική εμπειρία από την εκ του σύνεγγυς αλληλεπίδραση, ενώ η ανωνυμία που παρέχει το διαδίκτυο, μπορεί να μεταβάλει την συμπεριφορά
- μπορεί να διευκολύνει την εξαπάτηση. Για παράδειγμα, αυξάνει το ενδεχόμενο διαμοίρασης πληροφοριών που απαντούν σε ένα διαγώνισμα που τέθηκε από τον εκπαιδευτικό
- μπορεί να φέρει σε μειονεκτική θέση ορισμένους μαθητές, καθώς δεν έχουν όλοι οι μαθητές την οικονομική δυνατότητα να διαθέτουν στο σπίτι τους τεχνολογικά εργαλεία (π.χ. υπολογιστή ή ταμπλέτα) ή σύνδεση με το διαδίκτυο
- μπορεί να αναγκάσει τους μαθητές να χρησιμοποιούν αναξιόπιστους πόρους για μάθηση, καθώς στο διαδίκτυο υπάρχουν πολλά παραπλανητικά και εντελώς ψευδή δεδομένα. Για το λόγο αυτό, οι μαθητές πρέπει να μάθουν πώς να εντοπίζουν μια ποιοτική πηγή πληροφοριών από κάτι που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «ψευδείς ειδήσεις»

- μπορεί να κάνει τον προγραμματισμό του προγράμματος σπουδών πιο δύσκολο ή δαπανηρό, καθώς δεν γνωρίζουν όλοι πώς να χρησιμοποιούν τα σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία, οπότε θα πρέπει να δαπανηθούν χρήματα για την εκμάθησή τους
- μπορεί να αντικαταστήσει τον δάσκαλο, καθώς πολλά εργαλεία εκμάθησης λογισμικού παρέχουν μηχανισμούς διδασκαλίας μέσα στο ίδιο το πρόγραμμα
- μπορεί να δημιουργήσει ζητήματα ιδιωτικότητας και απορρήτου, παρά το γεγονός ότι οι περισσότερες εφαρμογές και τα λογισμικά εφαρμόζουν αυστηρά μέτρα απορρήτου
- μπορεί να δημιουργήσει ιατρικά ζητήματα, όπως για παράδειγμα καταπόνηση των ματιών
- μπορεί να κάνει τα παιδιά να χάσουν την αίσθηση του χρόνου, με αποτέλεσμα να οδηγηθούν σε καθιστική ζωή, παχυσαρκία, υπερκινητικότητα και μεταβολές στον κερκάρδιο ρυθμό
- είναι συχνά περιορισμένη, καθώς η τεχνολογία στην τάξη συχνά περιορίζεται στις ανάγκες επεξεργασίας κειμένου ή στη βασική έρευνα. Οι πολυάριθμες χρήσεις της σύγχρονης τεχνολογίας είτε δεν επιτρέπονται είτε αποκλείονται εν μέρει, για διάφορους λόγους. Αυτό όμως, περιορίζει την αποτελεσματικότητα της τεχνολογίας και μεταβάλλει τις ευκαιρίες μάθησης που έχουν οι μαθητές, με αρνητικό τρόπο
- μπορεί να δημιουργήσει εξάρτηση και οι μαθητές να σταματήσουν να διαβάζουν έντυπα βιβλία ή να τους αποτρέπει από κοινές δραστηριότητες με τους οικείους και τους φίλους τους (Gaille, 2018).

2.5. Η επίδραση των ΤΠΕ στην κοινωνία και στον σχολικό προϋπολογισμό

Όπως προαναφέρθηκε, ένα από τα μειονεκτήματα των ΤΠΕ είναι το ενδεχόμενο να φέρει σε μειονεκτική θέση ορισμένους μαθητές, καθώς δεν έχουν όλοι την οικονομική δυνατότητα να διαθέτουν στο σπίτι τους τεχνολογικά εργαλεία (π.χ. υπολογιστή ή ταμπλέτα) ή σύνδεση με το διαδίκτυο. Αυτό παρατηρήθηκε έντονα κατά την περίοδο της πανδημίας, με αποτέλεσμα αρκετοί μαθητές να χάσουν μαθήματα (Κουτσογιάννης, 2020).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το «ψηφιακό χάσμα» που δημιουργήθηκε στην κοινωνία, κατά την περίοδο της υγειονομικής κρίσης που προκάλεσε ο ιός Covid-19, δεν επηρεάστηκε μόνον από την οικονομική κατάσταση των οικογενειών, αλλά και από το μορφωτικό υπόβαθρο των γονέων που δεν θεωρούν αναγκαίες της επενδύσεις σε τεχνολογικά εργαλεία, ακόμη και αν πρόκειται για την εκπαίδευση των παιδιών τους. Ανεξάρτητα από τους λόγους όμως, η κατάσταση που προέκυψε δημιούργησε ανισότητες, που, ακόμη και τώρα, δεν έχουν ξεπεραστεί (Μαλισιόβα, 2022).

Στο μεταξύ, ανισότητες παρατηρούνται και μεταξύ σχολείων. Διαφορές σε υποδομές, σε εργαλεία, σε εκπαιδευτικά λογισμικά και εφαρμογές εντοπίζονται σε αρκετά ελληνικά σχολεία και ευθύνονται, σε μεγάλο βαθμό, για τις αποκλίσεις που παρατηρούνται στις μαθητικές επιδόσεις.

Πρέπει να επισημανθεί, ότι οι διαφορές υποδομών ανάμεσα στα σχολεία δεν είναι αποκλειστικά ευθύνη της σχολικής ηγεσίας, αλλά κυρίως της κεντρικής ηγεσίας, καθώς τα κονδύλια για τις ΤΠΕ προέρχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό, ο οποίος εξακολουθεί, ακόμη και τώρα, να είναι μειωμένος στον τομέα της παιδείας. Μάλιστα, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Οικονομικού Ταχυδρόμου (2022) στην Ελλάδα, πριν την οικονομική κρίση, οι δαπάνες για την παιδεία άγγιζαν το 3,5%, όταν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν στο 5%. Το ποσοστό αυτό μειώθηκε δραστικά την περίοδο της αναγκαστικής δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ το 2019 διαμορφώθηκε στο 4%. Ωστόσο, αυτό δεν κατάφερε να βελτιώσει τη θέση της χώρας, η οποία το 2020 κατατάχθηκε στη τρίτη - πριν το τέλος - θέση με τις χώρες της Ένωσης που διαθέτουν τα λιγότερα κονδύλια για την εκπαίδευση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΠΕ στην διδασκαλία των καλλιτεχνικών μαθημάτων

3.1. Εικαστική εκπαίδευση

Κάθε πολιτισμός, όταν θέλει να εκφραστεί, το κάνει μέσα από τις τέχνες. Με αυτές δείχνει την κουλτούρα του, τις πεποιθήσεις του, τις συνήθειές του. Από αρχαιοτάτων χρόνων, οι διάφορες μορφές της τέχνης αποτελούσαν ένα βασικό εργαλείο επικοινωνίας. Με την πάροδο του χρόνου διαπιστώθηκε ότι πέρα από την επίδραση στο αισθητικό και ψυχολογικό πεδίο, οι τέχνες, και δη οι εικαστικές τέχνες, συνεισφέρουν και στην ανάπτυξη του ατόμου, καθώς ενεργοποιούν το δεξί ημισφαίριο του εγκεφάλου, βελτιώνουν την αντίληψη, τον συντονισμό, την αυτοκυριαρχία και την κατανόηση άλλων πολιτισμών (Μιχαηλίδου, & Πετρά, 2016).

Ο όρος εικαστικές τέχνες εννοεί τις τέχνες εκείνες που αναφέρονται στο περιβάλλον και στον πολιτισμό. Ως τέτοιες είναι η αρχιτεκτονική, ο κινηματογράφος, η φωτογραφία, η γλυπτική, η ζωγραφική, τα κόμικς, η χαρακτική, η κεραμική, ο σχεδιασμός, η γραφιστική και η τυπογραφία (Μιχαηλίδου, & Πετρά, 2016).

Δεδομένων των ωφελειών που επιφέρει στην ανάπτυξη των παιδιών, η εικαστική αγωγή έχει συμπεριληφθεί, ήδη από τα πρώτα χρόνια της δημιουργίας του ελληνικού κράτους, στα προγράμματα αναλυτικών σπουδών, τόσο στην Πρωτοβάθμια όσο και στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Μαλαφάντης, & Καρέλα, 2012).

Ωστόσο, μέχρι να φτάσει στη σημερινή μορφή της πέρασε από πολλά στάδια εξέλιξης. Μέχρι το 1979 το περιεχόμενο της εικαστικής αγωγής διαφοροποιούνταν ανάλογα με το φύλο. Το Προεδρικό διάταγμα 1034/12-11-1977 κατήργησε αυτή τη διάκριση και αναγνώρισε την συνεισφορά της εικαστικής αγωγής στην ανάπτυξη των παιδιών, στην καλλιέργεια της φαντασίας, της δημιουργικότητας και της έκφρασης της προσωπικότητας του (ΦΕΚ 347/12.11.1977, Τεύχος Α).

Ακολούθησε το Προεδρικό Διάταγμα 583/31-8-82, που, έχοντας ως στόχο την κατάκτηση γνώσεων μέσα από έργα τέχνης, ενέταξε τη ζωγραφική, τη χειροτεχνία, τη

μουσική και το σχέδιο στα διδασκόμενα μαθήματα της αισθητικής αγωγής (ΦΕΚ 107/31.08.1982, Τεύχος Α), στα οποία λίγα χρόνια αργότερα (το 1998) προστέθηκαν η εικαστική, η μουσική και η θεατρική αγωγή (ΥΠ.Ε.Π.Θ.-Π.Ι., 1998).

Σήμερα, η εικαστική αγωγή, στην οποία περιλαμβάνονται τα καλλιτεχνικά μαθήματα, διδάσκεται σε όλες τις τάξεις και βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018).

3.2. Η σημαντικότητα της εικαστικής παιδείας

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2021), η ένταξη της εικαστικής αγωγής αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς τα παιδιά εισέρχονται στην εφηβεία και από έρευνες έχει φανεί ότι το μάθημα των καλλιτεχνικών ενδυναμώνει με ολιστικό τρόπο όλες τις γνωστικές λειτουργίες των εφήβων. Τους βοηθά, δηλαδή να βελτιώσουν την αντίληψη, τη μνήμη, την κρίση, την ενσυναίσθηση, την αποδοχή της διαφορετικότητας και να μετασχηματίσουν τις γνώσεις τους.

Η ενίσχυση αυτών των δεξιοτήτων βοηθά τα παιδιά της εφηβικής ηλικίας να διαχειριστούν τα αντιφατικά συναισθήματα που βιώνουν, να βελτιώσουν την αυτοεκτίμησή τους και να υιοθετήσουν νέα πρότυπα συμπεριφοράς (Ardouin, 2000).

Μέσω των μαθημάτων των καλλιτεχνικών στο Γυμνάσιο, προσδοκάται η πρόκληση του ενδιαφέροντος των μαθητών και η συμμετοχή τους στην εικαστική δημιουργία και στην ερμηνεία της τέχνης με βιωματικό τρόπο, ώστε να καλλιεργείται η πολιτισμική συνείδηση, η φαντασία και η δημιουργική έκφραση των συναισθημάτων που βιώνουν τα παιδιά (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Επιπλέον, μέσω της συμμετοχής των παιδιών στα μαθήματα των καλλιτεχνικών, εκτιμάται ότι θα αναπτυχθούν περαιτέρω οι κοινωνικές και νοητικές τους δεξιότητες, θα ενισχυθεί η ευρηματικότητα και η αντιληπτικότητα και θα βελτιωθεί η αναλυτική και κριτική σκέψη (Βάος, 2002).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της μελέτης του Eirus, (2013) ο οποίος συνέκρινε την επίδραση της εικαστικής αγωγής, όχι μόνο ανάμεσα στους εφήβους που συμμετείχαν σε σχετικά μαθήματα και σε αυτούς που δεν συμμετείχαν, αλλά και στη συμπεριφορά ατόμων μετά την εφηβεία, στην ενήλικη ζωή τους.

Τα αποτελέσματα σε ό,τι αφορά τους εφήβους έδειξαν ότι:

- Κάθε επιπλέον έτος καλλιτεχνικών σπουδών συσχετίστηκε με μειωμένη κατά 20% πιθανότητα αποβολής μαθητών από το σχολείο
- Οι μαθητές των τεχνών είναι σημαντικά πιο αισιόδοξοι για τις πιθανότητές τους να φοιτήσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
- οι έφηβοι που συμμετείχαν σε μαθήματα μουσικής, είχαν 26% λιγότερες πιθανότητες να καταναλώσουν αλκοόλ κατά τη διάρκεια της εφηβείας
- οι μαθητές εικαστικών τεχνών είχαν σημαντικά υψηλότερα επίπεδα σχολικής δέσμευσης
- οι μαθητές μουσικής ήταν λιγότερο πιθανό να είναι σεξουαλικά ενεργοί ως έφηβοι

Μελετώντας την συμπεριφορά των ενήλικων που είχαν εικαστική αγωγή ο Eirus, (2013) διαπίστωσε ότι:

- το ποσοστό των ενήλικων που είχαν παρακολουθήσει καλές τέχνες και εισήχθησαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ήταν αυξημένο κατά 55,3%, σε σχέση με αυτούς που δεν είχαν συμμετάσχει σε μαθήματα καλλιτεχνικών
- το ποσοστό των ενήλικων που απέκτησε πτυχίο, μετά από τετραετή φοίτηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ήταν κατά 29% υψηλότερο για αυτούς που είχαν παρακολουθήσει μαθήματα εικαστικής αγωγής
- τα άτομα που ως μαθητές παρακολούθησαν μουσική και θέατρο, ήταν σημαντικά πιο αισιόδοξοι ως ενήλικες
- τα άτομα που στη μαθητική ζωής τους συμμετείχαν σε διάφορα καλλιτεχνικά μαθήματα, ήταν σημαντικά λιγότερο πιθανό να εμπλακούν στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης
- στα άτομα που ασχολήθηκαν με τη μουσική και το χορό, παρατηρήθηκε σημαντικά μειωμένη χρήση παράνομων ουσιών στην ενήλικη ζωής τους. Αντίθετα, τα άτομα που ασχολήθηκαν με το θέατρο, είχαν αυξημένες πιθανότητες (κατά 38,48%) να έχουν δοκιμάσει κοκαΐνη ή άλλες παράνομες ουσίες

3.3. Καλλιτεχνικά μαθήματα Α΄ Γυμνασίου

Στο νέο πρόγραμμα σπουδών του Υπουργείου, στο μάθημα των καλλιτεχνικών της Α΄ τάξης του Γυμνασίου, αποτυπώνεται το γενικό όραμα της εικαστικής εκπαίδευσης και

τίθενται τα θεμέλια για την εξέλιξή της μέχρι την ολοκλήρωση της φοίτησης των μαθητών στις τρεις τάξεις του Γυμνασίου (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα της Α΄ Γυμνασίου κινείται σε βασικούς και συμπληρωματικούς άξονες (εικόνα 1).

ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΤΗΣ Α΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	
Θεμελιώδεις Άξονες	Βασικοί – Συμπληρωματικοί Άξονες
<p>α) Εικαστική Δημιουργική Πράξη</p> <p>β) Αισθητική Πρόσληψη και Απόκριση</p> <p>Οι άξονες της Εικαστικής Δημιουργικής Πράξης και της Αισθητικής Πρόσληψης και Απόκρισης, ως θεμέλιο συγκρότησης του εικαστικού φαινομένου, διατρέχουν οριζόντια και κάθετα το Πρόγραμμα Σπουδών, τον Εργαστηριακό Οδηγό και το σύνολο των παραγόμενων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προϊόντων των Καλλιτεχνικών της Α΄ τάξης του Γυμνασίου.</p>	<p>1^{ος} Βασικός Άξονας: Μορφές Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών</p>
	<p>2^{ος} Βασικός Άξονας: Μορφικά και Δομικά Στοιχεία – Αρχές Σύνθεσης</p>
	<p>3^{ος} Βασικός άξονας: Υλικά – Μέσα – Τεχνικές</p>
	<p>4^{ος} Βασικός Άξονας: Θέμα – Περιεχόμενο – Νόημα</p>
	<p>5^{ος} Βασικός άξονας: Εικαστικές Τέχνες και Αισθητικές Αξίες</p>
	<p>6^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: Αξίες και Δεξιότητες Μάθησης</p>
	<p>7^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: Ψηφιακός Γραμματισμός και Γραμματισμός των Μέσων</p>
	<p>8^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: Συνέργεια των Τεχνών – Διεπιστημονικότητα – Διαθεματικότητα</p>
	<p>9^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: Οπτικός Γραμματισμός – Πολυτροπικότητα – Σημειωτική</p>
	<p>10^{ος} Συμπληρωματικός άξονας: Εικαστικές Τέχνες και Αειφορία</p>

Εικόνα 1: Άξονες του μαθήματος στη Α΄ Γυμνασίου (πηγή: (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Οι βασικοί άξονες είναι οι εικαστικές τέχνες και οι αισθητικές αξίες, οι διάφορες μορφές των εφαρμοσμένων και των εικαστικών τεχνών, οι αρχές σύνθεσης των μορφικών και δομικών στοιχείων, τα υλικά, τα μέσα και οι τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν, όπως και το περιεχόμενο, το νόημα και το θέμα της αγωγής, ενώ οι συμπληρωματικοί άξονες είναι οι αξίες και δεξιότητες που θα καλλιεργηθούν, ο ψηφιακός, πολυτροπικός και οπτικός γραμματισμός, η διεπιστημονικότητα, η

διαθεματικότητα και η συνέργεια των τεχνών και, τέλος, οι εικαστικές τέχνες και η αειφορία (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Στόχος της εικαστικής αγωγής είναι η παραγωγή καλλιτεχνικών δημιουργημάτων, η εξοικείωση των μαθητών με τις τέχνες, η πρόκληση συμμετοχής, ο πειραματισμός, η κατανόηση της επίδρασης της τέχνης και η σύνδεσή της με την ιστορία και τις νέες τεχνολογίες. Απώτερος στόχος, είναι η διεύρυνση της οπτικής αντίληψης, η ενίσχυση της αυτό -αποτελεσματικότητας, της αναλυτικής και κριτικής σκέψης (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

3.4. Καλλιτεχνικά μαθήματα Β' Γυμνασίου

Σε ό,τι αφορά την Β' τάξη του Γυμνασίου, τα καλλιτεχνικά μαθήματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών, δεν επικεντρώνονται αποκλειστικά και μόνο στην κατάκτηση του γνωστικού πεδίου, αλλά στην κατάκτηση κοινωνικών και ψυχο-συναισθηματικών δεξιοτήτων, ώστε να είναι δυνατή η ολιστική ανάπτυξη των παιδιών (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Οι άξονες των μαθημάτων είναι παρόμοιοι με αυτούς της Α' τάξης, αν και δίδεται παραπάνω έμφαση στην εικαστική δημιουργία και την αισθητική απόκριση (εικόνα 2).

Διδασκόμενη ύλη – Άξονες του νέου Προγράμματος Σπουδών των Καλλιτεχνικών της Β' τάξης του Γυμνασίου	
Θεμελιώδεις Άξονες	Βασικοί – Συμπληρωματικοί Άξονες
<p>Θεμελιώδεις Άξονες: α) Εικαστική Δημιουργική Πράξη, β) Αισθητική Πρόσληψη και Απόκριση</p> <p>Οι άξονες της Εικαστικής Δημιουργικής Πράξης και της Αισθητικής Πρόσληψης και Απόκρισης, ως θεμέλιο συγκρότησης του εικαστικού φαινομένου, διατρέχουν οριζόντια και κάθετα το Πρόγραμμα Σπουδών, τον εργαστηριακό οδηγό και το σύνολο των παραγόμενων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών πόρων των Καλλιτεχνικών της Β' τάξης του Γυμνασίου.</p>	<p>1^{ος} Βασικός Άξονας: <i>Μορφές Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών</i></p>
	<p>2^{ος} Βασικός Άξονας: <i>Μορφικά και Δομικά Στοιχεία – Αρχές σύνθεσης</i></p>
	<p>3^{ος} Βασικός άξονας: <i>Υλικά – Μέσα – Τεχνικές</i></p>
	<p>4^{ος} Βασικός Άξονας: <i>Θέμα, Περιεχόμενο, Νόημα</i></p>
	<p>5^{ος} Βασικός άξονας: <i>Εικαστικές Τέχνες και Αισθητικές Αξίες</i></p>
	<p>6^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: <i>Αξίες και Δεξιότητες Μάθησης</i></p>
	<p>7^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: <i>Ψηφιακός Γραμματισμός και Γραμματισμός των Μέσων</i></p>
	<p>8^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: <i>Συνέργεια των Τεχνών, Διεπιστημονικότητα – Διαθεματικότητα</i></p>
	<p>9^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: <i>Οπτικός Γραμματισμός – Πολυτροπικότητα – Σημειωτική</i></p>
	<p>10^{ος} Συμπληρωματικός άξονας: <i>Εικαστικές Τέχνες και Αειφορία</i></p>

Εικόνα 2: Άξονες του μαθήματος στη Β' Γυμνασίου (πηγή: (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Σε ό,τι αφορά τους στόχους, αυτοί, σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, (2021), είναι η εξοικείωση με τις εικαστικές τέχνες και η ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης σύγχρονων αλλά και παραδοσιακών υλικών, η κατανόηση του ιστορικού-κοινωνικού πλαισίου των εικαστικών τεχνών, η σύνδεση του σχολείου με τη δημιουργική έκφραση και τη μαθησιακή διαδικασία και η διασύνδεση και αλληλεπίδραση των διαφόρων μορφών τέχνης με τα παραδοσιακά μαθήματα του σχολείου, όπως η γλώσσα, η επιστήμη, η φιλοσοφία και η τεχνολογία.

3.5. Καλλιτεχνικά μαθήματα Γ' Γυμνασίου ΤΠΕ

Στην τελευταία τάξη του Γυμνασίου, τα καλλιτεχνικά αποτελούν τμήμα του μαθήματος «Τέχνες και Πολιτισμός», το οποίο στοχεύει στην εμβάθυνση των γνώσεων που αποκτήθηκαν στις δύο προηγούμενες τάξεις. Μέσα από το μάθημα προσδοκείται

ότι οι μαθητές θα είναι σε θέση να αναλάβουν ρόλο ερευνητή, δημιουργού και εκπαιδευτή, να αντιληφθούν την σημασία της σημειωτικής επιστήμης και να κατανοούν τις βασικές αρχές επικοινωνίας, τόσο στον προφορικό και γραπτό λόγο όσο και στον οπτικό (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Το μάθημα δομείται σε τρεις άξονες, που εκτός από τους θεμελιώδεις, τους βασικούς και συμπληρωματικούς, περιλαμβάνει και τους Μίτους Δημιουργίας και Μάθησης (εικόνα 3), ενώ οι στόχοι του είναι η δημιουργία εικαστικών προϊόντων, η αποκωδικοποίηση και κατανόηση του λεξιλογίου των εικαστικών τεχνών, η δυνατότητα να αναλύουν τα έργα τέχνης, η έρευνα, συλλογή και αξιοποίηση πληροφοριών εικαστικού περιεχομένου, η άνετη διαχείριση των ΤΠΕ και η χρήση τους για τη δημιουργία εικαστικών έργων, η δημιουργία αντιπροσωπευτικών - στην προσωπικότητα των μαθητών - έργων, η κατανόηση της αλληλεπίδρασης της τέχνης με την κοινωνία, την Εκκλησία, τον πολιτισμό, την ιστορία και την ιδεολογία. Απώτερος στόχος είναι η βελτίωση της αυτό - αποτελεσματικότητας των μαθητών, των τεχνικών επίλυσης διαφόρων ζητημάτων, η ανάπτυξη της συνέργειας και η ενδυνάμωση της επινοητικότητας (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Διδασκόμενη ύλη – Άξονες Νέου Προγράμματος Σπουδών των Καλλιτεχνικών της Γ΄ Τάξης του Γυμνασίου.	
Θεμελιώδεις Άξονες	Βασικοί – Συμπληρωματικοί Άξονες
<p>Θεμελιώδεις Άξονες: α) Εικαστική Δημιουργική Πράξη, β) Αισθητική Πρόσληψη και Απόκριση</p> <p>Οι άξονες της Εικαστικής Δημιουργικής Πράξης και της Αισθητικής Πρόσληψης και Απόκρισης ως θεμέλιο συγκρότησης του εικαστικού φαινομένου, διατρέχουν οριζόντια και κάθετα το Πρόγραμμα Σπουδών, τον Εργαστηριακό Οδηγό και το σύνολο των παραγόμενων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών πόρων των Καλλιτεχνικών της Γ΄ τάξης του Γυμνασίου.</p>	<p>1^{ος} Βασικός Άξονας: <i>Μορφές Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών</i></p>
	<p>2^{ος} Βασικός Άξονας: <i>Μορφικά και Δομικά Στοιχεία - Αρχές σύνθεσης</i></p>
	<p>3^{ος} Βασικός άξονας: <i>Υλικά – Μέσα – Τεχνικές</i></p>
	<p>4^{ος} Βασικός Άξονας: <i>Θέμα – Περιεχόμενο – Νόημα</i></p>
	<p>5^{ος} Βασικός άξονας: <i>Εικαστικές Τέχνες και Αισθητικές Αξίες</i></p>
	<p>6^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: <i>Αξίες και Δεξιότητες Μάθησης</i></p>
	<p>7^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: <i>Ψηφιακός Γραμματισμός και Γραμματισμός των Μέσων</i></p>
	<p>8^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: <i>Συνέργεια των Τεχνών, Διεπιστημονικότητα – Διαθεματικότητα</i></p>
	<p>9^{ος} Συμπληρωματικός Άξονας: <i>Οπτικός Γραμματισμός – Πολυτροπικότητα – Σημειωτική</i></p>
	<p>10^{ος} Συμπληρωματικός άξονας: <i>Εικαστικές Τέχνες και Αειφορία</i></p>

Εικόνα 3: Άξονες του μαθήματος στη Γ΄ Γυμνασίου (πηγή: (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

3.6. Χρήση των ΤΠΕ στην διδασκαλία των καλλιτεχνικών μαθημάτων

Η χρήση των ΤΠΕ συνιστάται από το Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, καθώς η ελληνική πολιτεία έχει εναρμονιστεί με τις Ευρωπαϊκές οδηγίες επί του θέματος. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευτικοί παροτρύνονται να εντάξουν τις ΤΠΕ στο μάθημα των

εικαστικών, ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν σχετικές δεξιότητες, επισημαίνοντας ότι τα εργαλεία της τεχνολογίας συνεισέφεραν σημαντικά σε πρωτοπόρα καλλιτεχνικά κινήματα (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021).

Σε ό,τι αφορά την ψηφιακή υποδομή, το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2021) συνιστά στους εκπαιδευτικούς:

- να δημιουργήσουν εύχρηστο και λειτουργικό ψηφιακό αποθετήριο, που θα περιλαμβάνει ιστορικά εικαστικά έργα με τεκμήρια οπτικοακουστικής
- να δημιουργήσουν ένα αποθετήριο (ψηφιακό), που θα περιλαμβάνει τα έργα και τις δράσεις των μαθητών που παρακολουθούν το πρόγραμμα
- να χρησιμοποιούν λογισμικό κατάλληλο για σχεδιασμό οπτικοακουστικού και εικαστικού περιεχομένου
- να κατασκευάσουν ιστοσελίδα, που θα επιτρέπει τους μαθητές να αναζητούν και να αντλούν πληροφόρηση από άλλες ηλεκτρονικές πλατφόρμες που έχουν την άδεια του Υπουργείου Παιδείας (π.χ. φωτόδεντρο)
- να κατασκευάσουν φόρουμ επικοινωνίας, στο οποίο θα μπορούν να ανταλλάσσουν ιδέες, προβληματισμούς και πρακτικές με άλλους συναδέλφους τους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

4.1. Έρευνες για τη συνεισφορά των ΤΠΕ στη διδασκαλία

Πολλοί είναι οι ερευνητές που εξέτασαν το πως επιδρά στην εκπαιδευτική διαδικασία η ενσωμάτωση των ΤΠΕ, για να διαπιστώσουν, οι περισσότεροι, πως τα οφέλη είναι σημαντικά στο γνωστικό πεδίο, υπό την προϋπόθεση ότι τις ΤΠΕ χειρίζονται γνώστες του αντικειμένου (Jimoyannis, 2016; Kor,&Fournier, 2011; Tearle, Dillon, &Davis, 1999).

Σε ό,τι αφορά τα οφέλη από τη χρήση των ΤΠΕ, αυτά έχουν παρουσιαστεί σε διάφορες μελέτες στο παρελθόν, με πολλές εργασίες να επικεντρώνονται, όχι μόνο στον ευεργετικό χαρακτήρα των ΤΠΕ ως πολυτροπικό εργαλείο, αλλά και στην προώθηση της ενεργητικής μάθησης, που μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ενσωμάτωσης της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία (John, Robertson,&Sutherland, 2008; Lowther, Inan, Strahl,etal, 2008).

Στην δική τους μελέτη, οι Weert, και Tatnall, (2005), βρήκαν ότι ένα από τα κορυφαία πλεονεκτήματα των ΤΠΕ είναι το γεγονός ότι υποστηρίζουν τη δια βίου μάθηση, καθώς οι εκπαιδευόμενοι αναζητούν συνεχώς νέες μορφές πληροφόρησης και κατάρτισης. Επιπλέον, από την έρευνα των CastroSánchez, και Alemán, (2011), διαπιστώθηκε πως, καθώς οι ΤΠΕ και το διαδίκτυο είναι ατελείωτες πηγές πληροφοριών, η τεχνολογία μπορεί να βοηθήσει στη μετατροπή της διδασκαλίας από δασκαλοκεντρική σε μαθητοκεντρική, δημιουργώντας ένα περιβάλλον που εστιάζει στις πρωτοβουλίες των μαθητών.

Άλλοι ερευνητές βρήκαν πως η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία βελτιώνει την κριτική σκέψη, καθώς αναγκάζει τους μαθητές να αναζητούν έγκυρες πληροφορίες μετατρέποντας την παθητική μάθηση σε ενεργητική, χάρη στο γεγονός ότι η τεχνολογία μπορεί να καλύψει μια μεγάλη ποικιλία μαθησιακών αναγκών (Brush, Glazewski, &Hew,2008; Fu, 2013).

Από την πλευρά τους, οι Oliveira,C., Macedo, &Oliveira,P., (2018) βρήκαν ότι η ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον των μαθητών σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από την παραδοσιακή διδασκαλία, όπου ο εκπαιδευτικός, ως αυθéntης, μεταδίδει τις γνώσεις του μονολογώντας, και να συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του αντικειμένου της διδασκαλίας. Μάλιστα, οι ερευνητές εφάρμοσαν πρόγραμμα καθοδηγούμενων ασκήσεων όπου, μέσω της χρήσης των ΤΠΕ, οι μαθητές κλήθηκαν να λύσουν μια σύνθετη άσκηση επιτυγχάνοντας στο τέλος υψηλότερη βαθμολογία και καλύτερες μαθητικές επιδόσεις στο γνωστικό αντικείμενο που διδάχθηκαν.

Παρόμοια αποτελέσματα καταγράφηκαν και στην μελέτη των Carney, και Levin,(2002), που βρήκαν πως η ένταξη των ΤΠΕ στο μάθημα έκανε πιο ελκυστική τη μάθηση. Το εύρημα αποδόθηκε στο γεγονός ότι οι ΤΠΕ μπορούν μέσω της χρήσης οπτικοακουστικού υλικού να διεγείρουν σε μεγαλύτερο βαθμό το ενδιαφέρον των μαθητών, καθώς τους βοηθούν να κατανοήσουν καλύτερα το γνωστικό αντικείμενο που μελετούν.

Τα ίδια ευεργετικά οφέλη εντοπίζονται και σε έρευνες που έγιναν στον ελλαδικό χώρο, στις οποίες επιπλέον διαπιστώθηκε ότι η ένταξη των ΤΠΕ στην διδασκαλία δημιουργεί ευνοϊκά περιβάλλοντα μάθησης, προσελκύει σε μεγαλύτερο βαθμό το ενδιαφέρον των μαθητών, βελτιώνει τις επιδόσεις τους, καθώς η μάθηση γίνεται περισσότερο αποτελεσματική και τους μαθαίνει να συνεργάζονται (Αναστασιάδης, 2014; Αρμακόλας, Παναγιωτακόπουλος, & Φραγκούλης, 2019; Κελεσίδης, & Μανάφη, 2021).

Ωστόσο, σε κάποιες άλλες έρευνες αναδείχθηκαν περισσότερο τα μειονεκτήματα, παρά τα πλεονεκτήματα των ΤΠΕ. Ενδεικτική είναι η έρευνα της Sprietsma, (2007) που βρήκε ότι η χρήση των τεχνολογικών εργαλείων επέδρασε αρνητικά στις επιδόσεις των μαθητών.

Από την πλευρά τους οι De Witte, και Rogge, (2014) εξετάζοντας τις επιδόσεις σε δύο ομάδες μαθητών, όπου η μία διδασκόταν με τη χρήση των ΤΠΕ, διαπίστωσαν ότι δεν υπήρχαν στατιστικές διαφορές στο τελικό μαθησιακό αποτέλεσμα.

Τέλος, στην έρευνα της, η Shatri, (2020) βρήκε ότι, αν και, η ένταξη των ΤΠΕ στο μάθημα, διευκολύνει την απόκτηση των νέων γνώσεων, εντούτοις είναι πολύ χρονοβόρα και αποσπά την προσοχή των μαθητών.

4.2. Έρευνες για τη συνεισφορά των ΤΠΕ στη Διδασκαλία καλλιτεχνικών μαθημάτων

Η επίδραση των ΤΠΕ στα καλλιτεχνικά μαθήματα δεν έχει μελετηθεί εκτενώς στο βαθμό που μελετήθηκαν άλλα εκπαιδευτικά πεδία. Σε μια πρόσφατη έρευνα που έγινε στην Ελλάδα, φάνηκε πως η ενσωμάτωση των εργαλείων που προσφέρει η τεχνολογία στα εικαστικά μαθήματα, βελτιώνει την αισθητική αντίληψη των μαθητών (Κουτρομάνος, & Γαλάνη, 2019).

Παρόμοια αποτελέσματα εντοπίζονται και στην παλαιότερη έρευνα της Καλαματιανού (2017), η οποία, επιπλέον, βρήκε ότι η χρήση των ΤΠΕ στο μάθημα των εικαστικών συνέβαλε στην βελτίωση των κοινωνικών δεξιοτήτων, στη δημιουργικότητα και στην εκφραστικότητα των μαθητών.

Στην δική τους έρευνα οι Alam, Totok, και Syakir, (2020) βρήκαν ότι η χρήση των ΤΠΕ μπορεί να διεγείρει τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες των μαθητών, βελτιώνοντας και την μαθησιακή διαδικασία. Οι ερευνητές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι μαθησιακές δραστηριότητες είναι πιο αποτελεσματικές, επειδή η χρήση των μέσων μάθησης επιτρέπει να ξεπεραστούν διάφορα εμπόδια και να βελτιώσουν την επικοινωνία εκπαιδευτικού-μαθητή.

Από την πλευρά της η Eristi, (2009), στην δική της έρευνα, βρήκε ότι τα διαδραστικά μαθήματα τέχνης που περιλαμβάνουν οπτικοακουστικές τεχνολογίες ενθαρρύνουν τη μάθηση και προωθούν υψηλότερα επίπεδα κατανόησης του αντικειμένου διδασκαλίας, μεταβάλλοντας ακόμη και τις απόψεις των μαθητών για τον πολιτισμό.

Η θετική συμβολή των ΤΠΕ στην εικαστική παιδεία επιβεβαιώνεται και στην έρευνα των Ilić, Stojanović-Đorđević και Šiki-Erski, (2018) οι οποίοι, ωστόσο, σημειώνουν ότι η επιτυχία των ΤΠΕ στην μαθησιακή διαδικασία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από τον ψηφιακό γραμματισμό των μαθητών, ενώ οι Munteanu, Gorghiu, G., και Gorghiu, L., (2014) βρήκαν ότι η επίτευξη καλών αποτελεσμάτων στη διαδικασία της μάθησης σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τον σχεδιασμό του μαθήματος και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι ΤΠΕ.

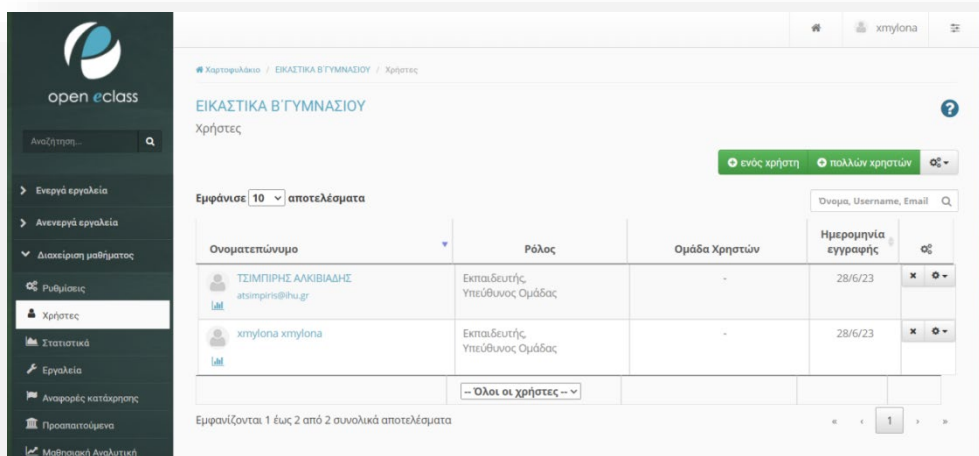
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Ανάπτυξη πλατφόρμας Ασύγχρονης Εκπαίδευσης

5.1 Σύνδεση στην πλατφόρμα

Για την ανάπτυξη και εφαρμογή της πλατφόρμας Ασύγχρονης Εκπαίδευσης, συνδεθήκαμε στο Openeclass του ΔΙΠΑΕ Σερρών πατώντας στον ακόλουθο σύνδεσμο <https://lms.ict.ihu.gr/eclass/modules/user/index.php?course=161&giveTutor=9JE7Xy>

Στον πίνακα «Σύνδεση με e-class» πληκτρολογήσαμε το ιδρυματικό όνομα χρήστη και το συνθηματικό μας. Τέλος πατήσαμε το πλαίσιο « είσοδος». Με την επιτυχή είσοδο στο σύστημα, μεταφερθήκαμε στο περιβάλλον της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, το οποίο είναι το παρακάτω και είμαστε ορισμένοι ως «Εκπαιδευτής Υπεύθυνος ομάδας».

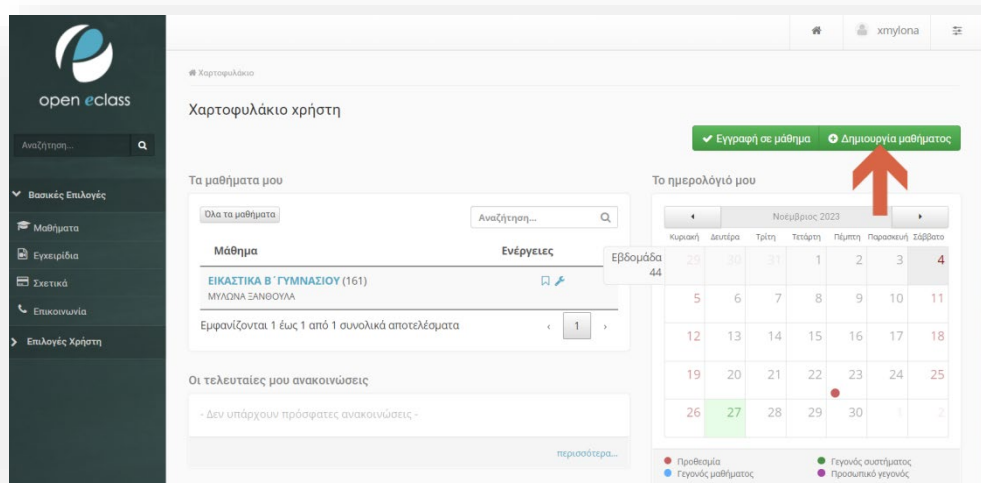
Εικόνα 4: Είσοδος στο σύστημα.

Κατόπιν, αφού έγινε η είσοδός μας στο σύστημα, εμφανίστηκε το προσωπικό χαρτοφυλάκιο χρήστη. Στην αριστερή στήλη έχουμε στη διάθεσή μας τις «Βασικές Επιλογές» και τις « Επιλογές Χρήστη», οι οποίες είναι: η Δημιουργία μαθήματος, Τα μαθήματα που υποστηρίζω, Τα μηνύματά μου, Οι ανακοινώσεις μου, Το ημερολόγιο των

μαθημάτων, Οι σημειώσεις μου, Το ιστολόγιό μου, Το e-Portfolio μου, Το προφίλ μου (σε περίπτωση που θέλω να κάνω αλλαγές) και τα Στατιστικά.

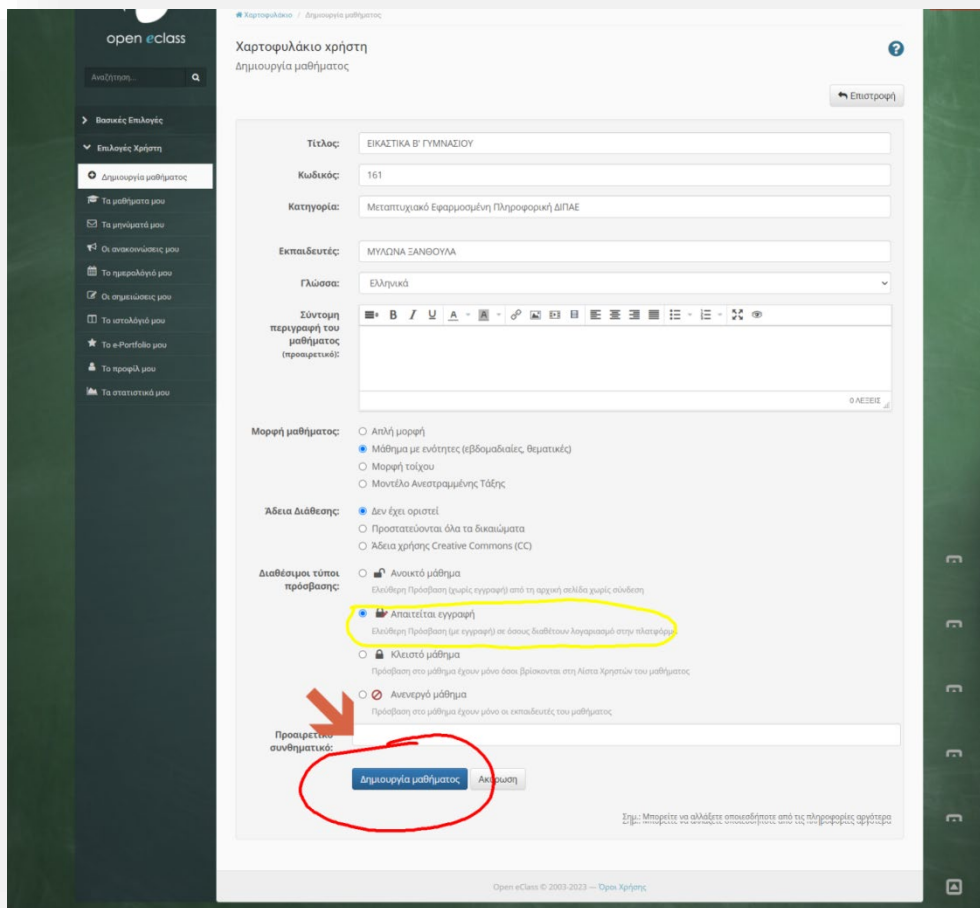
5.2 Δημιουργία μαθήματος

Για να δημιουργήσουμε το μάθημα μας «Εικαστικά Β΄ Γυμνασίου», βρεθήκαμε στο Χαρτοφυλάκιο χρήστη και πατήσαμε τον πράσινο σύνδεσμο «Δημιουργία μαθήματος», πάνω δεξιά στην οθόνη.

Εικόνα 5: Δημιουργία μαθήματος 1.

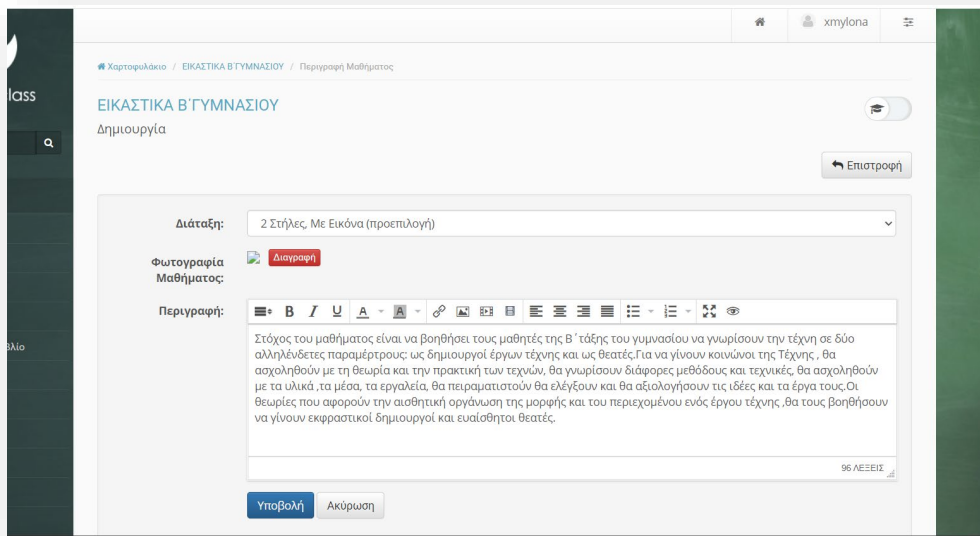
Στο παράθυρο που μας εμφανίστηκε, συμπληρώσαμε τον τίτλο και τις ρυθμίσεις του μαθήματος, το οποίο επιλέξαμε να είναι ανοιχτό με εγγραφή. Είναι τα μαθήματα που μπορείς να έχεις πρόσβαση, αν έχεις λογαριασμό χρήστη στην πλατφόρμα και να έχεις εγγραφεί σε αυτά. Ο εκπαιδευτής έχει τη δυνατότητα, εάν θελήσει, να εισάγει password για την είσοδο των χρηστών. Στον κατάλογο, σε αυτού του είδους τα μαθήματα, εμφανίζεται το εικονίδιο, κλειστό λουκέτο με ένα μολύβι. Στο κάτω μέρος του παραθύρου πατήσαμε τον μπλε σύνδεσμο «Δημιουργία μαθήματος».

Εικόνα 6: Δημιουργία μαθήματος 2.

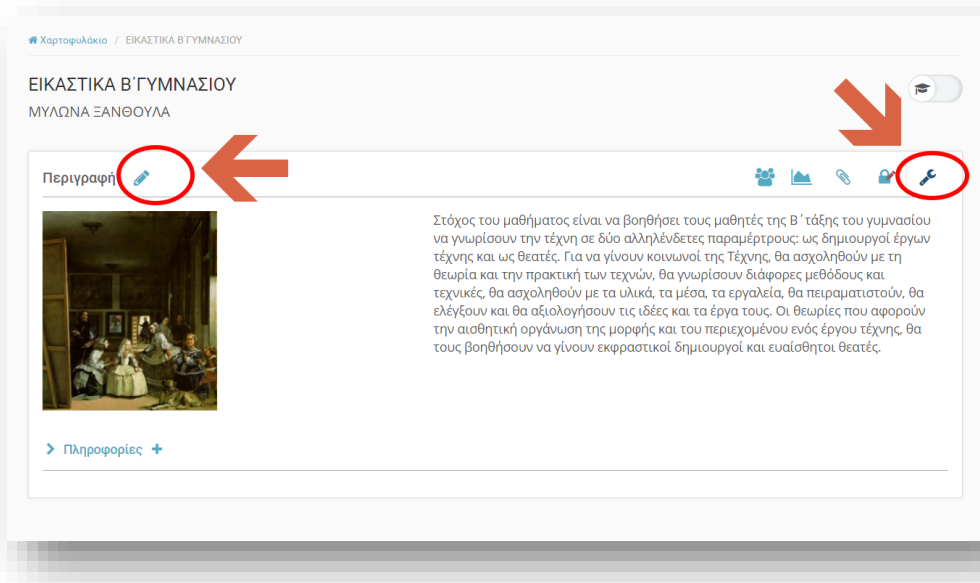
5.3 Περιγραφή μαθήματος

Αφού δημιουργήσαμε το μάθημα, βρισκόμαστε στην κατηγορία «Τα μαθήματά μου» μέσα στο χαρτοφυλάκιο χρήστη και πατώντας πάνω στον τίτλο του μαθήματος, εισερχόμαστε μέσα στη σελίδα του ηλεκτρονικού μαθήματος. Πατήσαμε το εικονίδιο με το μολυβάκι δίπλα από τη λέξη περιγραφή και μεταβήκαμε στο περιβάλλον του μαθήματος, για να προσθέσουμε περισσότερες πληροφορίες περιγραφής και μία εικόνα της επιλογής μας. Στο κάτω μέρος του παραθύρου πατήσαμε το σύνδεσμο «Υποβολή».

Εικόνα 7: Εισαγωγή περιγραφής, εικόνας και διάταξης μαθήματος.

Η παρακάτω είναι η μορφή του μαθήματος που δημιουργήσαμε, αξίζει να σημειώσουμε ότι από το μολυβάκι, αριστερά, μπορούμε να ξαναεπεξεργαστούμε τις πληροφορίες και από το κλειδί δεξιά, να ξαναεπεξεργαστούμε τις ρυθμίσεις.

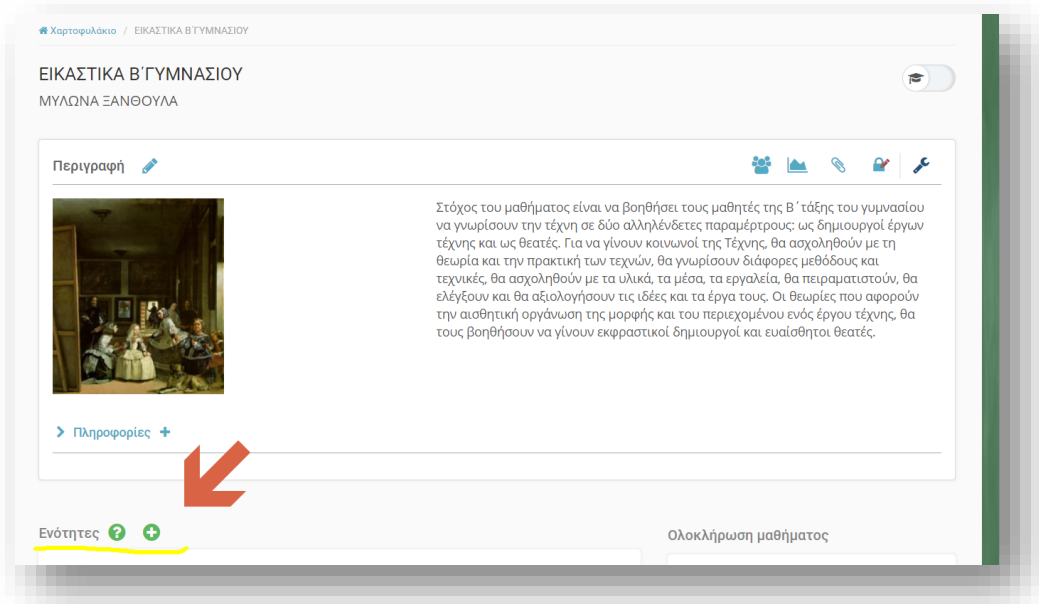

Εικόνα 8 Μορφή μαθήματος.

5.4 Ενότητες μαθήματος

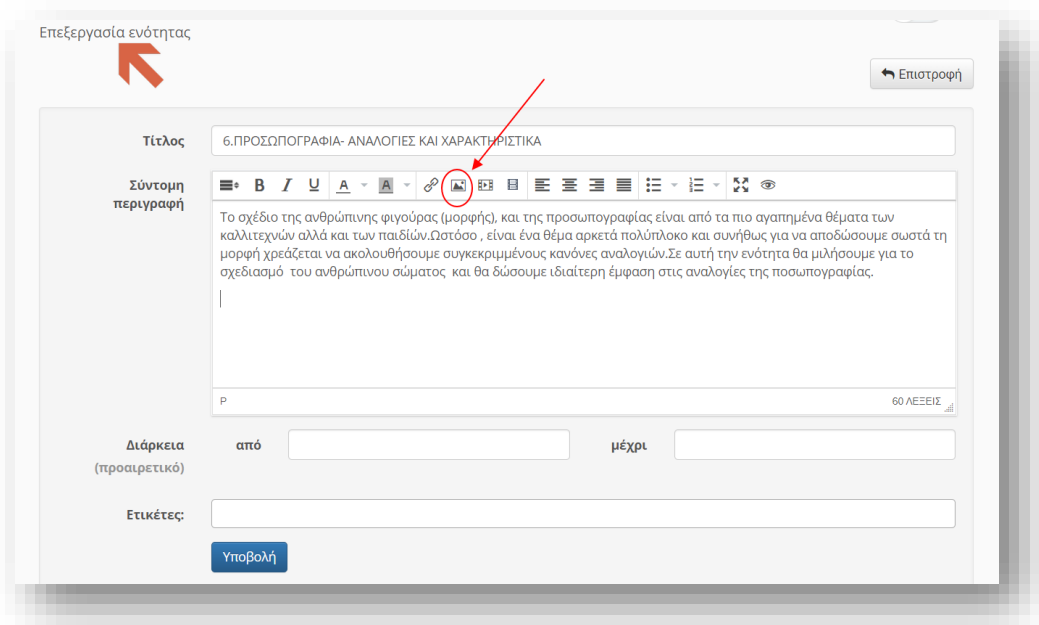
Η διάρθρωση του μαθήματός μας αποτελείται από δέκα (10) θεματικές ενότητες, έτσι ώστε να παρουσιαστεί τμηματικά το εκπαιδευτικό υλικό. Στο περιβάλλον του Open eclass,

κάτω ακριβώς από το μάθημα που δημιουργήσαμε, υπάρχει η λέξη «Ενότητες», επιλέξαμε το σημείο (+) και δημιουργήσαμε τις ενότητες του μαθήματος.

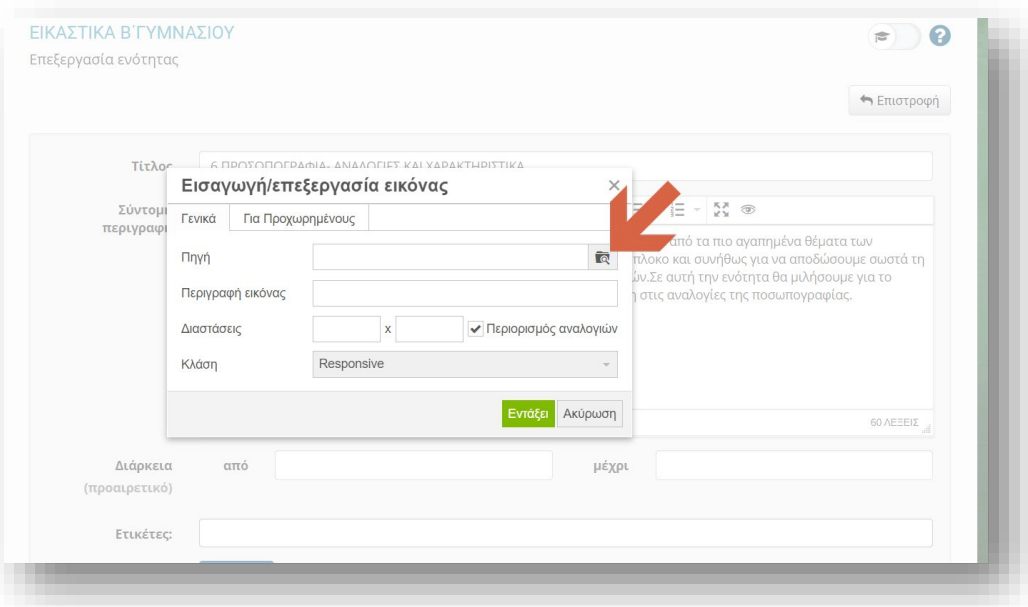
Εικόνα 9: Ενότητες μαθήματος.

Σε κάθε ενότητα προσθέσαμε τίτλο, σύντομη περιγραφή και, αν θέλουμε, έχουμε τη δυνατότητα να προσθέσουμε εικόνα που θα είναι εμφανής, όπως κάναμε για την ενότητα (6). Αφού επιλέξαμε το εικονίδιο εισαγωγή/επεξεργασία εικόνας, άνοιξε ένα παράθυρο.

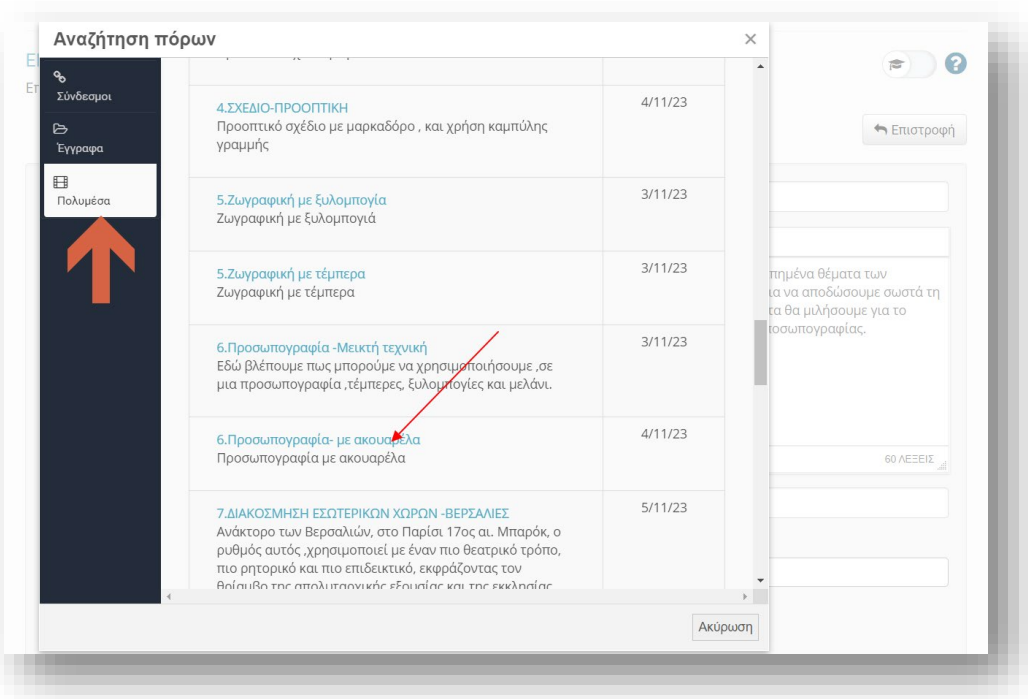
Εικόνα 10: Ενότητες μαθήματος, περιγραφή, εισαγωγή εικόνας.

Πατήσαμε το εικονίδιο που δείχνει μια φωτογραφική μηχανή.

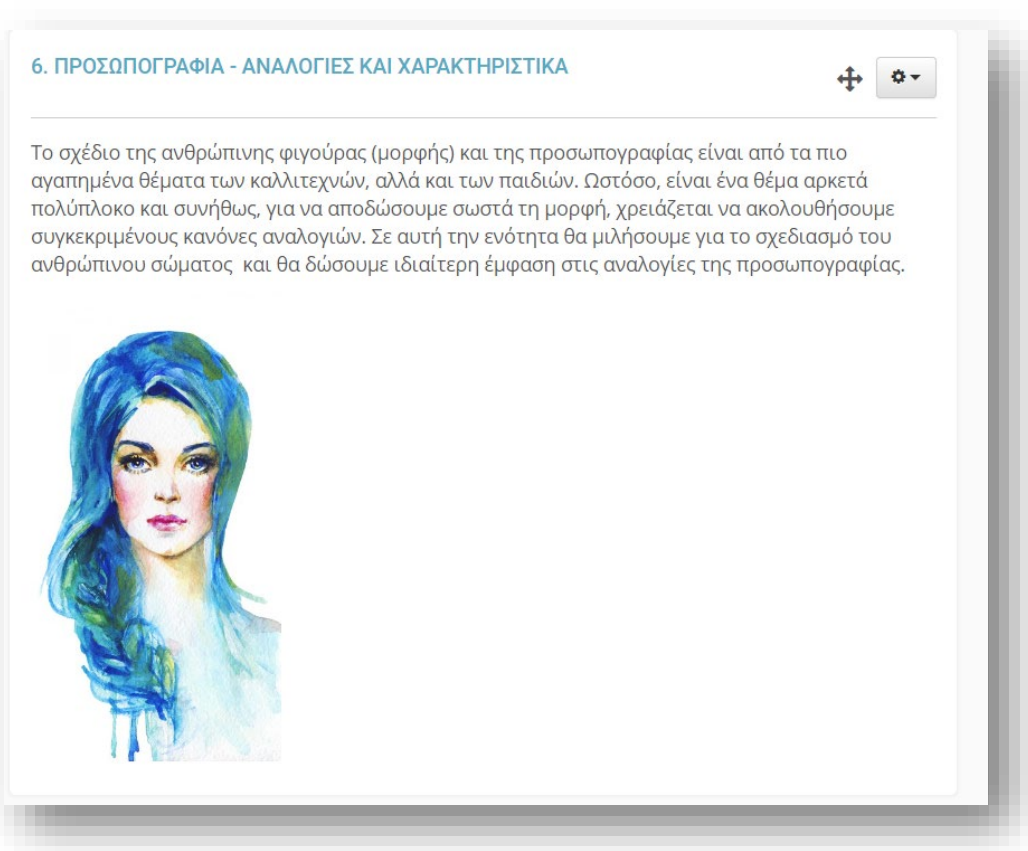
Εικόνα 11: Εισαγωγή εικόνας στην ενότητα.

Μας άνοιξε τα έγγραφα, που είχαμε ήδη καταχωρήσει, και επειδή θέλαμε φωτογραφία από τη δεξιά μεριά, επιλέξαμε το πεδίο «Πολυμέσα». Αξίζει να σημειώσουμε σε αυτό το σημείο, ότι στο e-class, ο εκπαιδευτής εισάγει τα έγγραφα, τα αρχεία, τους συνδέσμους, τα βίντεο, στα αντίστοιχα πεδία των ενεργών εργαλείων, τα αποθηκεύει και έπειτα τα χρησιμοποιεί στις ενότητες του μαθήματος.

Εικόνα 12 : Επιλογή φωτογραφίας από το πεδίο Πολυμέσα.

Επιλέξαμε τη φωτογραφία που θέλαμε, πατώντας επάνω στον μπλε σύνδεσμο που περιγράφει τη φωτογραφία και το τελικό αποτέλεσμα, η εξωτερική μορφή της ενότητας ήταν το παρακάτω.

Εικόνα 13: Τελική μορφή ενότητας, με φωτογραφία που φαίνεται.

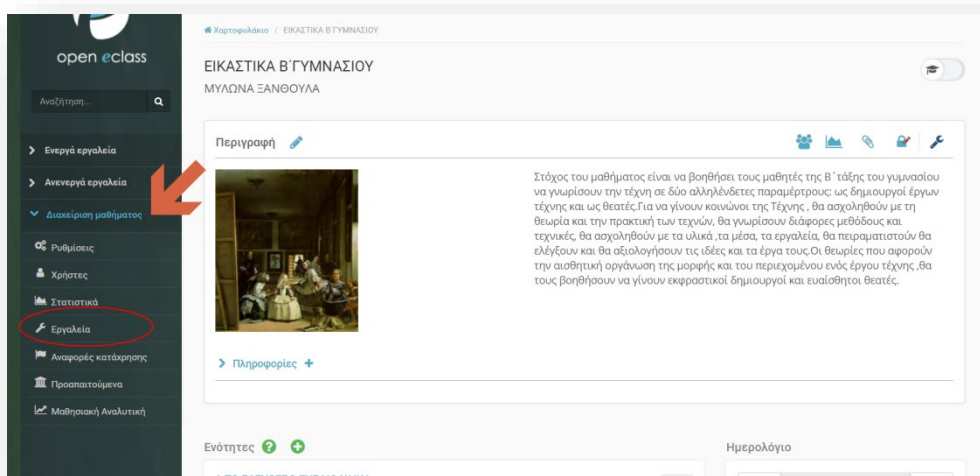
Εν συνεχεία, αξίζει να αναφέρουμε ότι στην επεξεργασία της ενότητας έχουμε την δυνατότητα να καθορίσουμε το διάστημα (από – μέχρι), στο οποίο η συγκεκριμένη ενότητα θα είναι ορατή από τους μαθητές. Εάν δεν καθοριστεί κάποιο διάστημα, τότε η ενότητα θα είναι ορατή άμεσα. Έχοντας δημιουργήσει ενότητες, μπορούμε να τις επεξεργαστούμε μέσω μιας σειράς ενεργειών, στο πάνω αριστερό μέρος της ενότητας.

Για να υλοποιήσουμε Ταξινόμηση (μετακίνηση ενότητων πάνω – κάτω), επιλέγουμε το σύνδεσμο με τα βέλη. Για να υλοποιήσουμε Επεξεργασία, Απόκρυψη, Διαγραφή, επιλέγουμε το σύνδεσμο με τη ροδέλα.

5.5 Εργαλεία μαθήματος

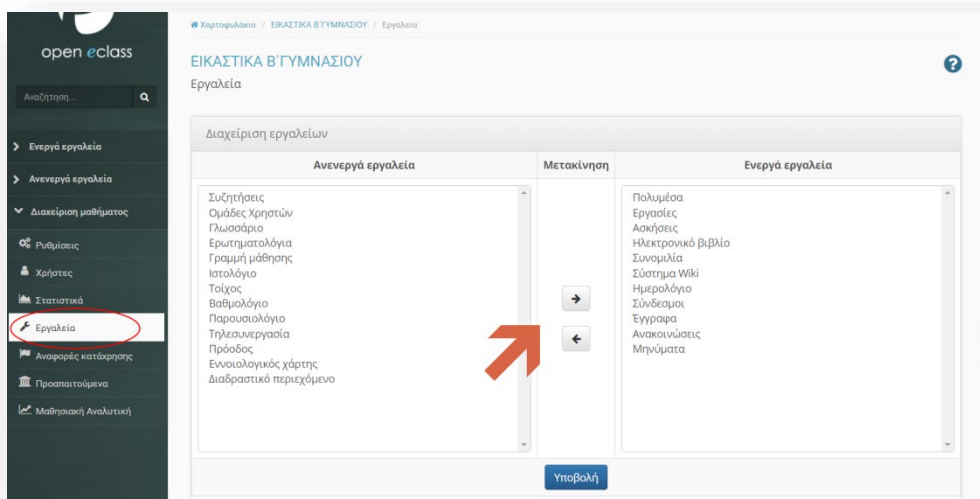
Συνεχίζοντας στην αριστερή στήλη μπορούμε να δούμε τα ενεργά και τα ανενεργά εργαλεία. Για να ενεργοποιήσουμε εργαλεία που φαίνονται ανενεργά, πατήσαμε

«Διαχείριση μαθήματος», που βρίσκεται στο τέλος της λίστας. Στο πτυσσόμενο μενού που άνοιξε, επιλέξαμε την κατηγορία «Εργαλεία».

Εικόνα 14: Διαχείριση μαθήματος, εργαλεία.

Εμφανίστηκε το πεδίο «Διαχείριση εργαλείων» και από τις δύο λίστες που εμφανίστηκαν, μετακινήσαμε τα εργαλεία με τα κεντρικά βελάκια, αναλόγως ποια επιθυμούσαμε να ενεργοποιήσουμε. Στο κάτω μέρος του παραθύρου πατήσαμε «Υποβολή».

Εικόνα 15: Ενεργοποίηση εργαλείων.

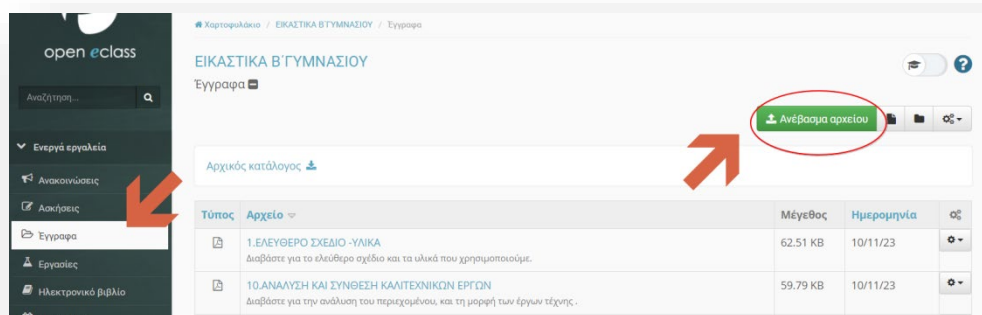
Τα εργαλεία μαθήματος που ενεργοποιήσαμε, εμφανίζονται στο πάνω αριστερό μέρος της κεντρικής σελίδας του μαθήματος και είναι εμφανή στους εκπαιδευμένους. Τα απενεργοποιημένα υποσυστήματα εμφανίζονται αριστερά κάτω στην κεντρική σελίδα

και δεν είναι ορατά από τους εκπαιδευομένους. Σημειώνουμε, ότι παραμένουν λειτουργικά και μπορούμε να τα ενεργοποιήσουμε σε άλλο χρόνο, εάν επιθυμήσουμε.

5.6 Ενεργό εργαλείο, Έγγραφα

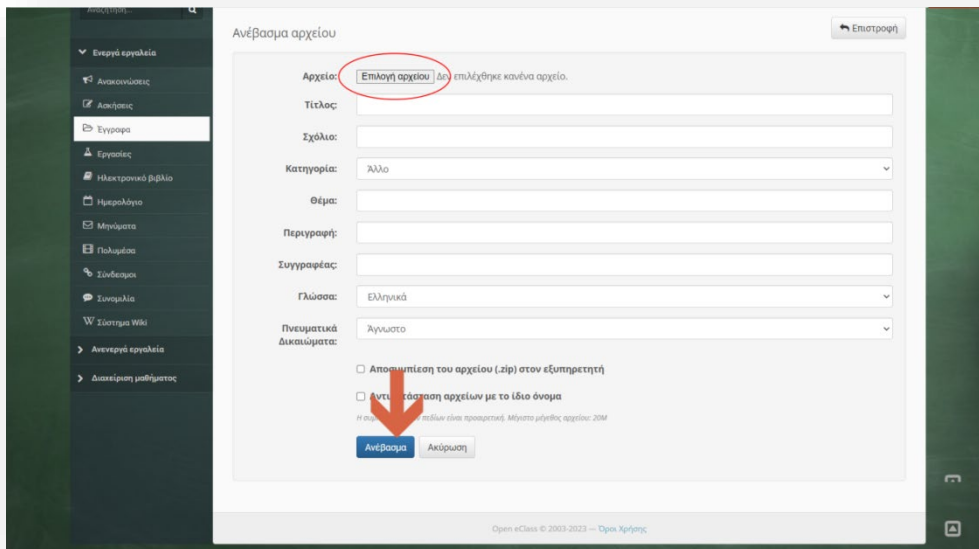
Τα «Έγγραφα» αποτελούν τον χώρο, όπου αποθηκεύεται και οργανώνεται κυρίως το εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος. Ειδικότερα, το εργαλείο αυτό παρέχει έναν εύχρηστο μηχανισμό για τη διαχείριση, την οργάνωση και την ομαδοποίηση των αρχείων εκπαιδευτικού υλικού (κειμένα, παρουσιάσεις, εικόνες, διαγράμματα, κ.λπ.) μέσα από ένα σύστημα καταλόγων (φακέλων) και υποκαταλόγων (υποφακέλων).

Στην πλατφόρμα επιτρέπεται να ανεβάζουν έγγραφα μόνον οι εκπαιδευτές και οι διαχειριστές της πλατφόρμας. Όλοι οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να κατεβάζουν ορατά έγγραφα (είναι όλα τα έγγραφα που εμφανίζονται στην οθόνη τους). Κάθε γραμμή της λίστας εγγράφων περιλαμβάνει: εικονίδιο που δείχνει τον τύπο του εγγράφου, το όνομα του εγγράφου, σχόλια, το μέγεθος του εγγράφου, την ημερομηνία μεταφόρτωσής του, τις διαθέσιμες ενέργειες. Για να ανεβάσουμε έγγραφα που θα χρησιμοποιήσουμε στις ενότητες του μαθήματος μας, από τα ενεργά εργαλεία στην αριστερή στήλη, επιλέξαμε «Έγγραφα», έπειτα επιλέξαμε δεξιά τον πράσινο σύνδεσμο «Ανέβασμα αρχείου».

Εικόνα 16: Ανέβασμα αρχείου, Έγγραφα.

Επιλέξαμε το αρχείο που επιθυμούσαμε να ανεβάσουμε, στο σημείο «Επιλογή αρχείου», συμπληρώσαμε τα στοιχεία και πατήσαμε «Ανέβασμα».

Εικόνα 17: Ανέβασμα εγγράφου.

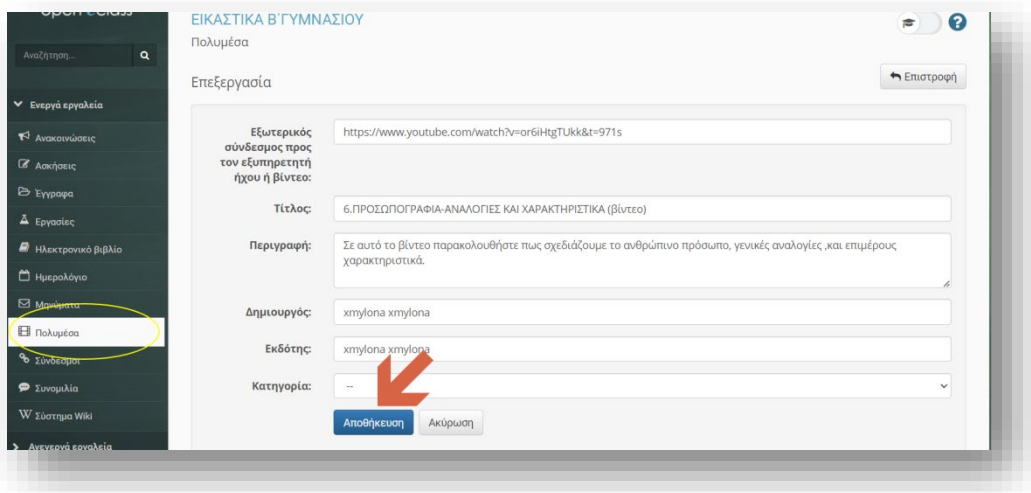
5.7 Ενεργό εργαλείο, Πολυμέσα.

Στη συνέχεια, με τον ίδιο τρόπο, από τα « Ενεργά εργαλεία» επιλέξαμε το πλαίσιο «Πολυμέσα» για να προσθέσουμε εξωτερικούς συνδέσμους, βίντεο και φωτογραφίες. Πατήσαμε στη δεξιά πλευρά «Προσθήκη αρχείου» για φωτογραφίες και «Σύνδεσμος βίντεο» για προσθήκη βίντεο.

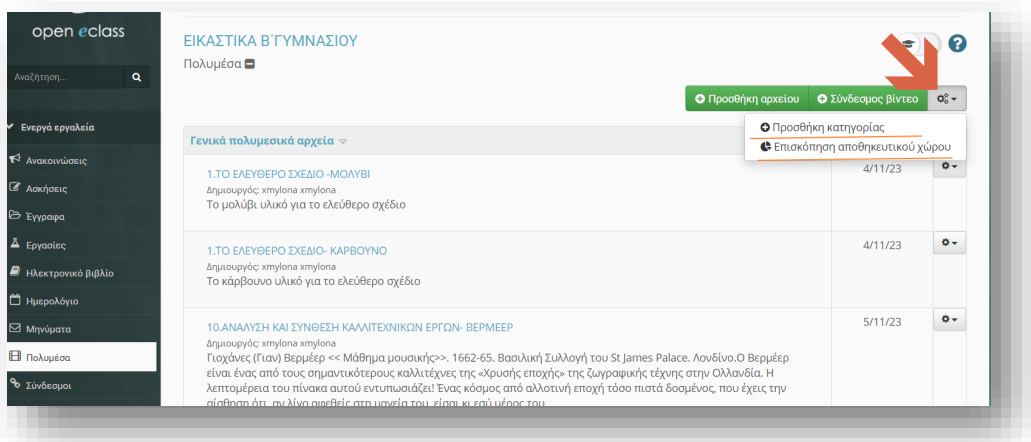
Εικόνα 18: Προσθήκη πολυμεσικού αρχείου 1.

Στο πλαίσιο «προσθήκη αρχείου» προσθέσαμε το σύνδεσμο, συμπληρώσαμε τα στοιχεία τίτλο και περιγραφή και πατήσαμε «Αποθήκευση».

Εικόνα 19: Προσθήκη πολυμεσικού αρχείου 2.

Με αυτόν τον τρόπο, έχουμε δημιουργήσει τη λίστα με τα πολυμεσικά αρχεία που θα χρησιμοποιήσουμε στις ενότητες του μαθήματός μας. Ενώ βρισκόμαστε μέσα στη λίστα των πολυμεσικών αρχείων, αν πατήσουμε την ροδέλα πάνω δεξιά, έχουμε τις επιλογές «Προσθήκη κατηγορίας» και «Επισκόπηση αποθηκευτικού χώρου», όπου μπορούμε να ορίσουμε κατηγορίες και να δούμε τον αποθηκευτικό μας χώρο.

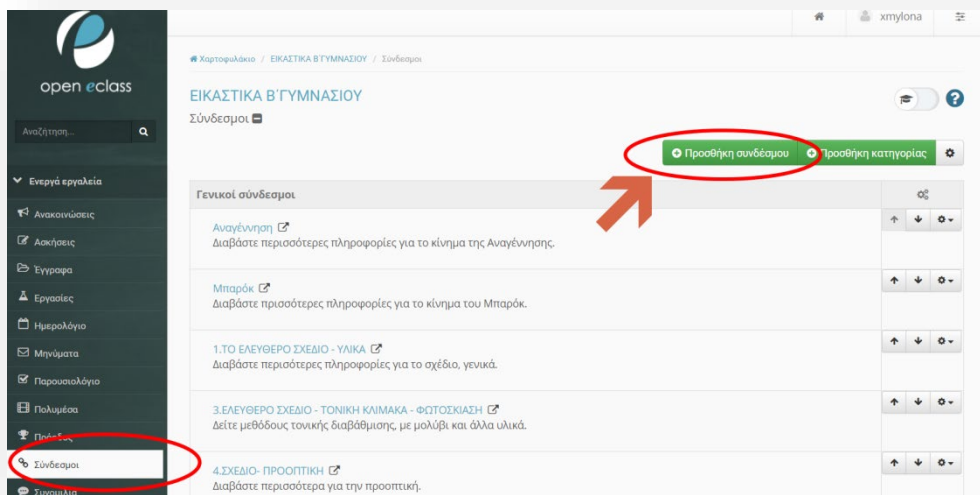
Εικόνα 20: Λίστα πολυμέσων, Προσθήκη κατηγορίας, Επισκόπηση αποθηκευτικού χώρου.

Πατώντας το σύμβολο της ροδέλας που βρίσκεται στην δεξιά μεριά, σε κάθε πολυμεσικό αρχείο που ανεβάσαμε, έχουμε τις επιλογές «Επεξεργασία», «Απόκρυψη», «Λήψη», «Διαγραφή».

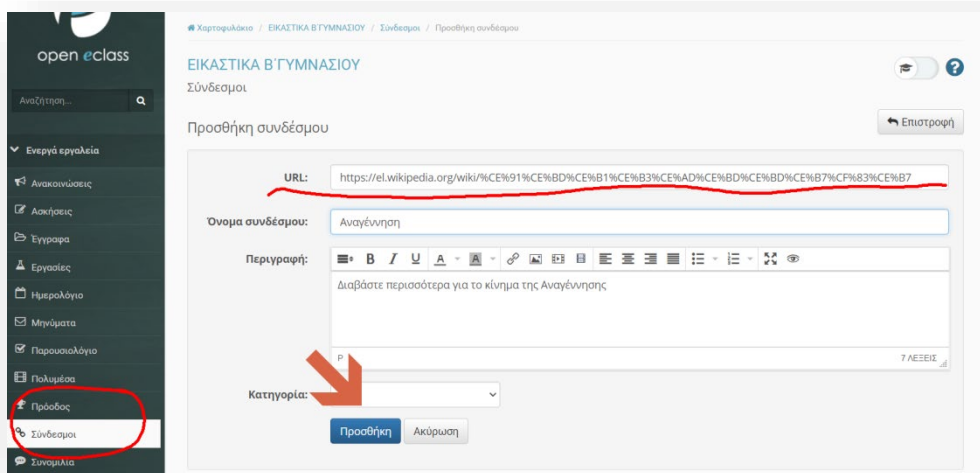
5.8 Σύνδεσμοι

Οι σύνδεσμοι μας δίνουν τη δυνατότητα να προτείνουμε πηγές στο διαδίκτυο, σχετικά με το μάθημά μας, ώστε οι μαθητές να λάβουν περισσότερη πληροφόρηση και να

εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους με επιπλέον προτάσεις. Επίσης, μπορούμε να τους ομαδοποιήσουμε σε κατηγορίες. Από τα «Ενεργά εργαλεία» στην αριστερή στήλη, επιλέξαμε «Σύνδεσμοι» και στην δεξιά μεριά πατήσαμε «Προσθήκη συνδέσμου» για να προσθέσουμε το σύνδεσμο της επιλογής μας. Στο παράθυρο που άνοιξε, συμπληρώσαμε τα στοιχεία και τις πληροφορίες και πατήσαμε «Προσθήκη».

Εικόνα 21: Προσθήκη συνδέσμου 1.

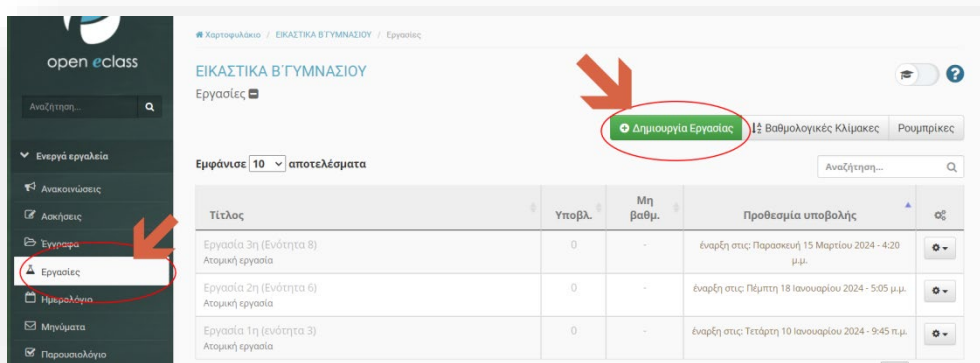

Εικόνα 22: Προσθήκη συνδέσμου 2.

Οι σύνδεσμοι συγκεντρώνονται στο πεδίο «Γενικοί σύνδεσμοι» και υπάρχει η δυνατότητα να προσθέσουμε κατηγορία από το κουμπί πάνω δεξιά «Προσθήκη κατηγορίας». Πατώντας επάνω στα μπλε γράμματα, οδηγούμαστε απευθείας σε νέα καρτέλα στον ισότοπο. Στην άκρη του πλαισίου, στο εικονίδιο της ροδέλας, μπορούμε να επεξεργαστούμε ξανά το σύνδεσμο ή να τον διαγράψουμε.

5.9 Υποσύστημα Εργασίες

Το υποσύστημα «Εργασίες» είναι ένα εργαλείο που επιτρέπει την ηλεκτρονική διαχείριση, υποβολή, βαθμολόγηση των εργασιών του μαθήματος. Παρέχει τη δυνατότητα τοποθέτησης των εκφωνήσεων των εργασιών, τον τύπο τους και την ημερομηνία υποβολής τους. Επιτρέπει στους εκπαιδευμένους να ανεβάσουν ηλεκτρονικά τις εργασίες ή να τις υποβάλουν σε πραγματικό χρόνο, μέχρι την ημερομηνία υποβολής. Εφόσον ο εκπαιδευτής βαθμολογήσει τις εργασίες, οι μαθητές μπορούν να δουν τον βαθμό τους. Στο πλαίσιο του μαθήματός μας θεωρήθηκε χρήσιμο να καταχωρήσουμε τρεις εργασίες συνολικά, σε διαφορετικές ενότητες η κάθε μια. Για να δημιουργήσουμε μια εργασία, επιλέγουμε στην αριστερή στήλη «Εργασίες» και κατόπιν, στη δεξιά πλευρά, το πράσινο πεδίο «Δημιουργία Εργασίας».

Εικόνα 23: Δημιουργία Εργασίας.

Αφού συμπληρώσαμε τον τίτλο της εργασίας, την περιγραφή, τον τύπο βαθμολογίας, την ημερομηνία έναρξης και προθεσμία υποβολής και τα υπόλοιπα απαραίτητα στοιχεία, πατήσαμε «Υποβολή».

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Εργασίες

Δημιουργία Εργασίας

Επιστροφή

Τίτλος: Εργασία 1η (ενότητα 3)

Περιγραφή:

- Na τοποθετήσετε τρία αντικείμενα σε ελεύθερη σύνθεση. Να την σχεδιάσετε δύο φορές:
- 1) Na χρησιμοποιήσετε κάρβουνο
- 2) Na χρησιμοποιήσετε μέλανη

Αρχείο: αν επιλέχθηκε κανένα αρχείο.

Τύπος Βαθμολογίας:

- Αριθμοί
- Βαθμολογικές κλίμακες
- Ρομπωτικές
- Αξιολόγηση από ομότιμους

Μέγιστη βαθμολογία: 10

Τύπος Υποβολής:

- Αρχείο
- Πολλαπλά αρχεία - μέγιστος αριθμός: 2
- Online Κείμενο

Ημερομηνία Έναρξης: 10-01-2024 10:00
Κάντε κλικ για να ορίσετε μια διαφορετική (μελλοντική) Ημερομηνία Έναρξης Εργασίας

Προθεσμία υποβολής: 15-01-2024 10:00
Κάντε κλικ για να ορίσετε μία προθεσμία υποβολής

Ενεργοποίηση εκπρόθεσμης υποβολής
 Να ειδοποιηθώ (μέσω email) όταν γίνεται υποβολή εργασίας

Τύπος εργασίας:

- Ατομική εργασία
- Ομαδική εργασία

Ανάθεση σε:

- Σε όλους τους εκπαιδευόμενους
- Συγκεκριμένους εκπαιδευόμενους
- Συγκεκριμένες Ομάδες Χρηστών

Συνθηματικό πρόσβασης:

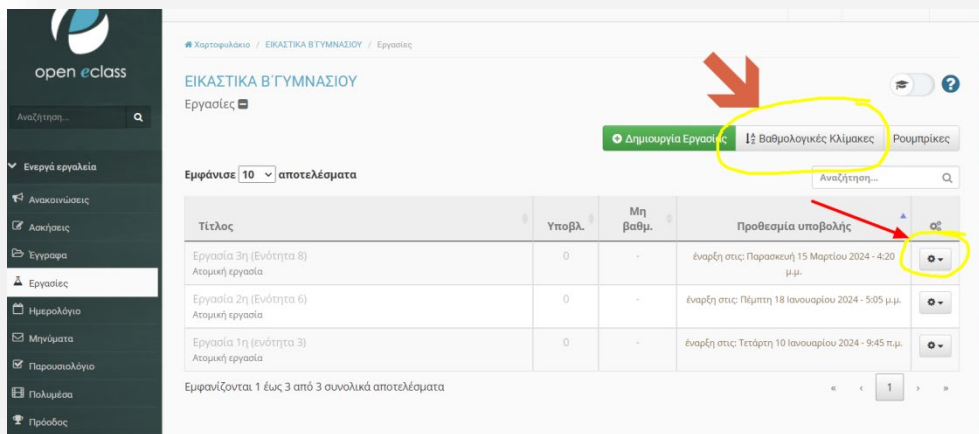
Πρόσβαση από διευθ. δικτύου (PIE) ή CIDR(s):

Ετικέτες:

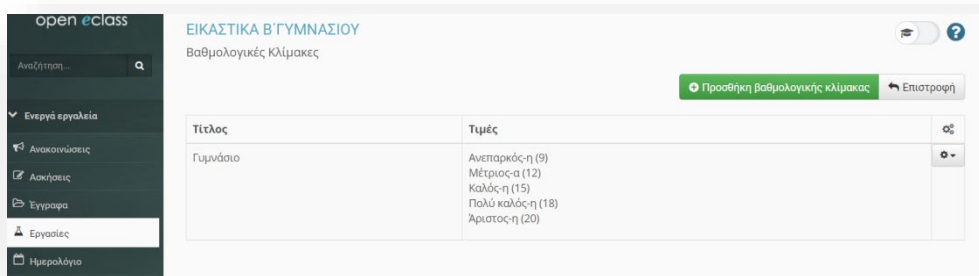
Open eClass © 2003-2023 — Όροι Χρήσης

Εικόνα 24: Φόρμα δημιουργίας Εργασίας.

Με αυτό τον τρόπο, η εργασία μας προστέθηκε στη λίστα με τις εργασίες. Επίσης, επιλέξαμε τον σύνδεσμο πάνω δεξιά, σε γκρι πλαίσιο, «Βαθμολογικές κλίμακες», για να ορίσουμε τη βαθμολογική κλίμακα, με βάση την οποία υπολογίζονται οι βαθμοί επίδοσης των μαθητών στο Γυμνάσιο.

Εικόνα 25: Λίστα με τις εργασίες.

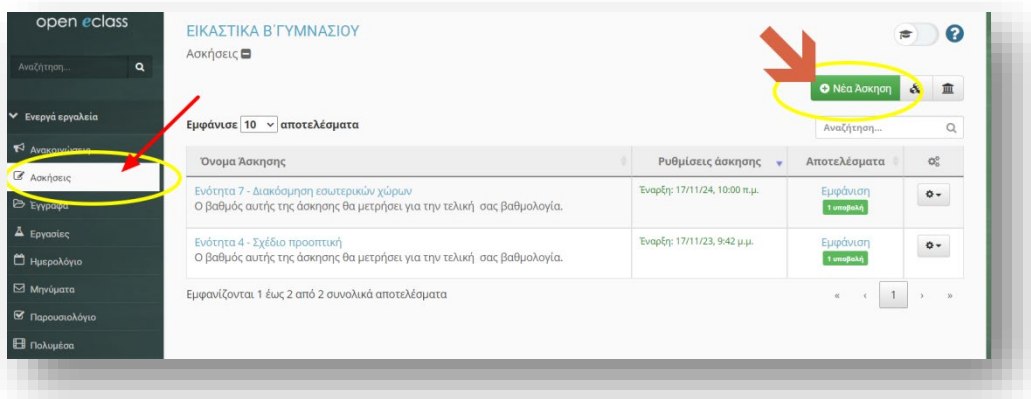

Εικόνα 26: Βαθμολογική κλίμακα, ορισμός τιμών.

Πατώντας το εικονίδιο με τη ροδέλα , που βρίσκεται στην ίδια σειρά με την εργασία, έχουμε τη δυνατότητα να την επεξεργαστούμε εκ νέου, να προσθέσουμε ομάδες, εάν το επιθυμούμε, να την απενεργοποιήσουμε και να την διαγράψουμε.

5.10 Υποσύστημα Ασκήσεις

Το υποσύστημα «Ασκήσεις» παρέχει στον εκπαιδευτή μια σειρά δυνατοτήτων σχετικά με την δημιουργία και την διαχείριση των ασκήσεων. Στην αρχική σελίδα των ασκήσεων εμφανίζονται όλες οι ασκήσεις του μαθήματος, με δυνατότητα διαχείρισής τους. Εμείς για το μάθημα μας, επιλέξαμε να δημιουργήσουμε δύο ασκήσεις , που θα συντελέσουν στην αξιολόγηση των μαθητών. Για να δημιουργήσουμε μια άσκηση, επιλέξαμε τον σύνδεσμο «Νέα άσκηση».

Εικόνα 27: Νέα Άσκηση.

Στη συνέχεια, έπρεπε να συμπληρώσουμε μια σειρά παραμέτρων της άσκησης, πιο συγκεκριμένα να ορίσουμε:

- Όνομα άσκησης
- Περιγραφή άσκησης: να συμπληρώσουμε, εάν επιθυμούμε, μια σύντομη περιγραφή, η οποία θα περιγράφει συνοπτικά την άσκησή μας.
- Τύπος ασκήσεων: η συγκεκριμένη επιλογή καθορίζει, εάν οι ερωτήσεις της άσκησης θα εμφανίζονται όλες σε μια σελίδα ή θα εμφανίζεται μια ερώτηση ανά σελίδα.
- Έναρξη-Λήξη: μπορούμε να ορίσουμε την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συγκεκριμένης άσκησης, αλλά και την ημερομηνία λήξης της. Η συγκεκριμένη παράμετρος είναι αρκετά χρήσιμη για διαδικασίες διαγωνισμάτων (συγκεκριμένες ημέρες και ώρες).
- Προσωρινή αποθήκευση: μέσω αυτής της επιλογής μπορούμε να ενεργοποιήσουμε – απενεργοποιήσουμε την προσωρινή αποθήκευση σε μια άσκηση.
- Χρονικός περιορισμός: επιλέγουμε, εάν επιθυμούμε, να θέσουμε χρονικά όρια στην ολοκλήρωση της άσκησής μας.
- Επιτρεπόμενες επαναλήψεις: Καθορίζουμε πόσες φορές μπορεί ο ίδιος χρήστης να επαναλάβει την συγκεκριμένη άσκηση.
- Απαντήσεις: επιλέγουμε, εάν επιθυμούμε ή όχι, να εμφανίζονται στο τέλος της άσκησης τα αποτελέσματά της.
- Βαθμολογία: επιλέγουμε, εάν επιθυμούμε ή όχι, να εμφανίζεται στο τέλος της η βαθμολογία της.
- Ανάθεση σε: η συγκεκριμένη επιλογή ορίζει σε ποιες κατηγορίες εκπαιδευομένων θα είναι διαθέσιμη η παρούσα άσκηση

- Συνέχιση προσπάθειας: η συγκεκριμένη επιλογή δίνει τη δυνατότητα συνέχισης προσπαθειών που διακόπηκαν απότομα, για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Ασκήσεις

Νέα Άσκηση

Επιστροφή

Όνομα Άσκησης: Ενότητα 7 - Διακόσμηση εσωτερικών χώρων

Περιγραφή:

 B I U A -

 Ο βαθμός αυτής της άσκησης θα μετρήσει για την τελική σας βαθμολογία

 12 ΛΕΞΕΙΣ

Κείμενο Ολοκλήρωσης:

 B I U A -

 εμφανίζεται μετά την ολοκλήρωση της άσκησης

 0 ΛΕΞΕΙΣ

Εμφάνιση:

 Σε μία μόνο σελίδα

 Μία ερώτηση ανά σελίδα με δυνατότητα πλοήγησης

 Μία ερώτηση ανά σελίδα χωρίς επιστροφή σε προηγούμενες ερωτήσεις

Κλίμακα Βαθμολογίας: 0-20

Έναρξη: 12-12-2023 21:11

 Κάντε κλικ για να ορίσετε μια διαφορετική (μελλοντική) Ημερομηνία Έναρξης Άσκησης

Λήξη:

 Κάντε κλικ για να ορίσετε Ημερομηνία Λήξης Άσκησης

Προσωρινή αποθήκευση:

 Απεργολογία

 Ενεργοποίηση

Χρονικός περιορισμός: 25

 λεπτά (0 για καθόλου περιορισμό)

Επιτρεπόμενες επαναλήψεις: 0

 φορές (0 για απεριόριστο αριθμό επαναλήψεων)

Απαντήσεις:

 Εμφάνιση απαντήσεων μετά το τέλος της άσκησης

 Απόκρυψη απαντήσεων μετά το τέλος της άσκησης

Βαθμολογία:

 Εμφάνιση βαθμολογίας μετά το τέλος της άσκησης

 Απόκρυψη βαθμολογίας μετά το τέλος της άσκησης

Ανάθεση σε:

 Σε όλους τους εκπαιδευόμενους

 Συγκεκριμένους εκπαιδευόμενους

 Συγκεκριμένες Ομάδες Χρηστών

Συνέχιση προσπάθειας:

 Ενεργοποίηση δυνατότητας συνέχισης προσπαθειών που διακόπηκαν απότομα, για περιορισμένο χρονικό διάστημα από την τελευταία ενέργεια του χρήστη.

 Χρονικά περιθώρια: 5 λεπτά

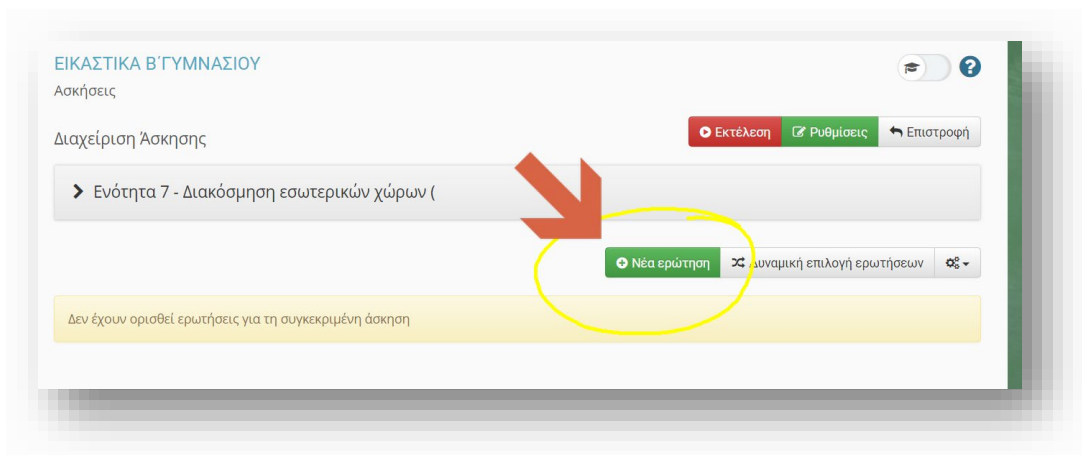
Ελέγξτε τους

 Δημιουργία Ακύρωση

Όροι «Class» © 2003-2023 -- Όροι Χρήσης

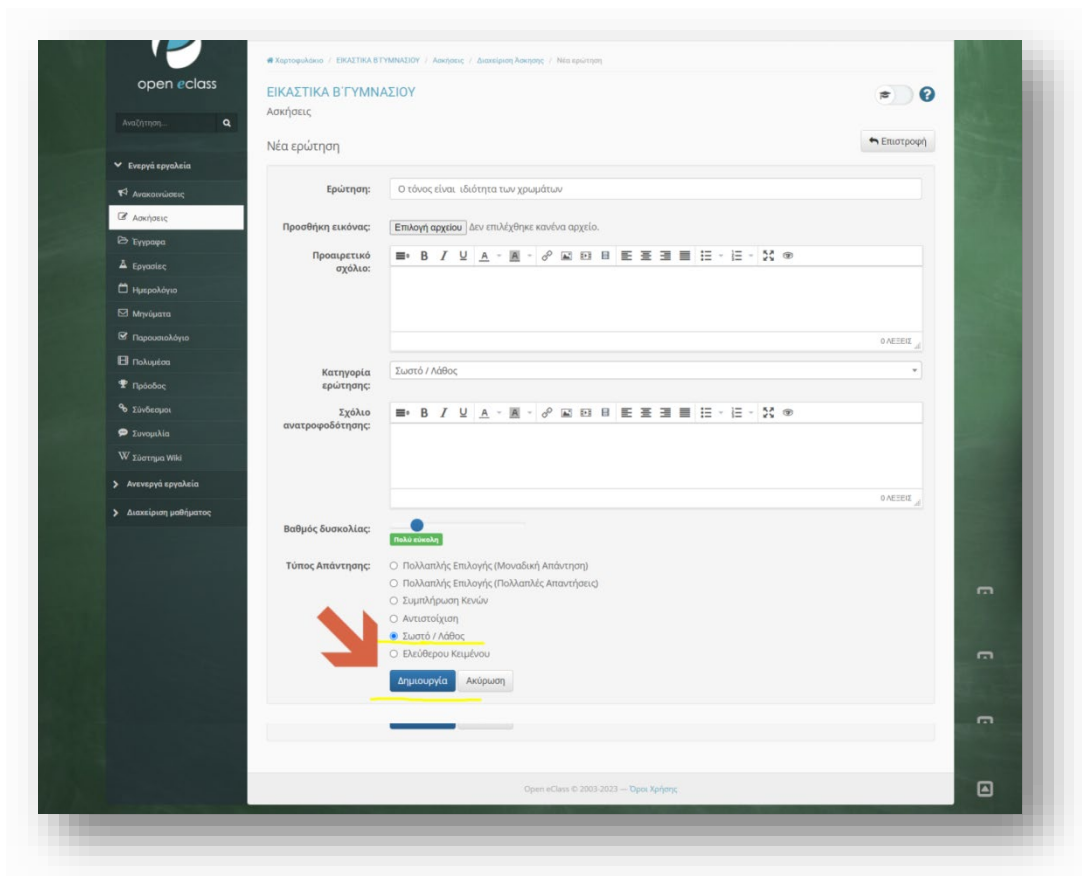
Εικόνα 28: Παράμετροι δημιουργίας άσκησης.

Συμπληρώσαμε τα στοιχεία της άσκησης και ολοκληρώσαμε επιλέγοντας το σύνδεσμο «Δημιουργία». Εν συνεχεία, έπρεπε να εισάγουμε τις ερωτήσεις οι οποίες θα περιέχονται στη συγκεκριμένη άσκηση. Αυτό μπορεί να γίνει, είτε δημιουργώντας μια νέα ερώτηση είτε επιλέγοντας από μία ερώτηση που ήδη υπάρχει στην «Τράπεζα ερωτήσεων». Εμείς δημιουργήσαμε μια νέα ερώτηση, πατώντας απλά το σύνδεσμο «Νέα ερώτηση».

Εικόνα 29: Νέα ερώτηση άσκησης.

Μας άνοιξε τη φόρμα συμπλήρωσης των στοιχείων της ερώτησής μας, η οποία είναι η εξής:

Εικόνα 30: Δημιουργία ερώτησης μέσα στην άσκηση.

Σε αυτό το σημείο να αναφέρουμε ότι έχουμε τη δυνατότητα να επιλέξουμε τον τύπο των απαντήσεων σε:

- Πολλαπλής επιλογής (Μοναδική Απάντηση)
- Πολλαπλής επιλογής (Πολλαπλές Απαντήσεις)
- Συμπλήρωση Κενών

- Αντιστοίχιση
- Σωστό/Λάθος
- Ελευθέρου Κειμένου

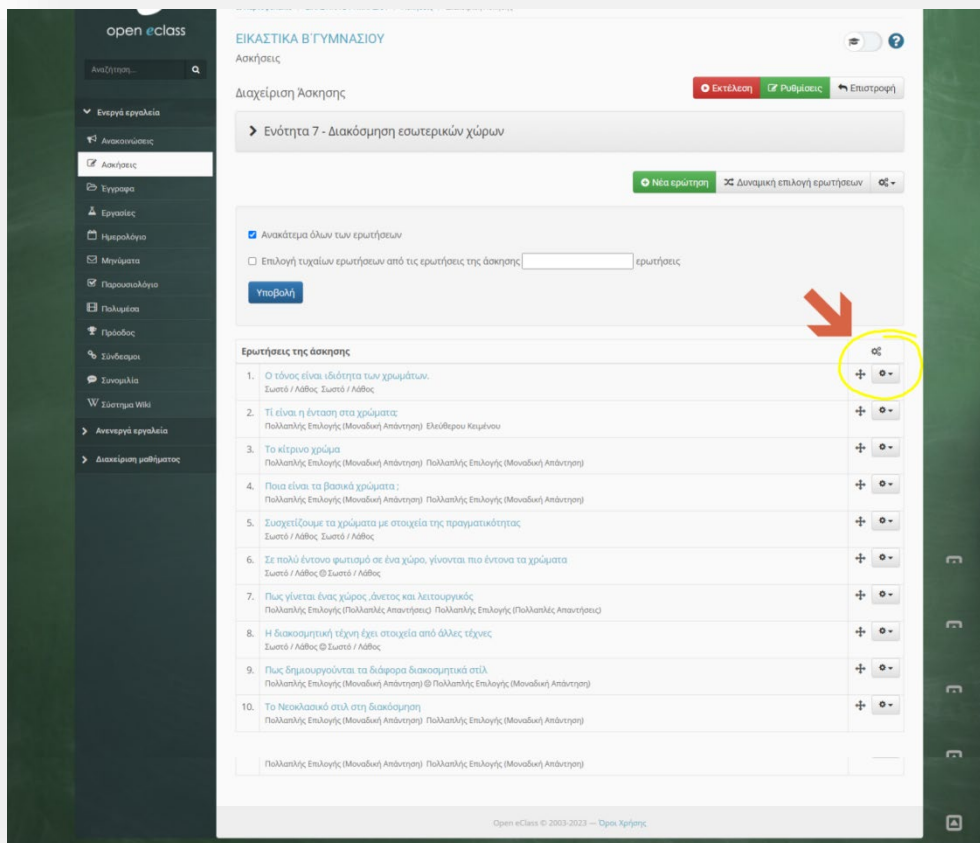
Εμείς επιλέξαμε για τη συγκεκριμένη απάντηση στην ερώτησή μας, τον τύπο Σωστό/Λάθος. Έπειτα, άνοιξε ένα παράθυρο, στο οποίο συμπληρώσαμε ποιο είναι το σωστό σημείο (ποια είναι η σωστή απάντηση), και τον βαθμό (τις μονάδες της απάντησης). Πατώντας τον σύνδεσμο «Δημιουργία», η ερώτηση δημιουργήθηκε μέσα στην άσκηση.

The screenshot shows a web interface for creating a question. At the top, it says 'ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ' and 'Ασκήσεις'. Below that is a 'Ερώτηση' section with the text 'Σωστό / Λάθος' and 'Ο τόνος είναι ιδιότητα των χρωμάτων'. Underneath is a section for 'Απαντήσεις στην ερώτηση' with columns for 'Απάντηση', 'Σχόλιο', and 'Βαθμολογία'. The 'Απάντηση' column has two rows: 'Σωστό' (with a selected radio button) and 'Λάθος'. The 'Βαθμολογία' column has input fields with '2' and '0' respectively. At the bottom, there are buttons for 'Δημιουργία' and 'Ακύρωση'.

Εικόνα 31: Ρύθμιση, επιλογής σωστής απάντησης και μονάδες.

Ο άλλος τύπος απαντήσεων που επιλέξαμε για τη συγκεκριμένη άσκησή μας ήταν

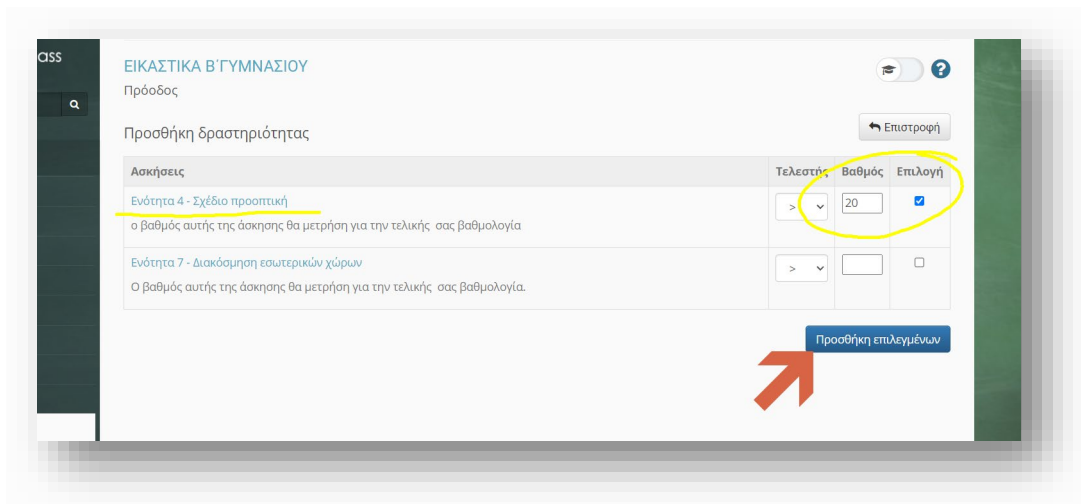
Πολλαπλής επιλογής (μοναδική απάντηση), στις οποίες η διαδικασία είναι ακριβώς η ίδια. Σημειώνουμε με μπλε κουκίδα τη σωστή απάντηση και βάζουμε και τον βαθμό, τις μονάδες που αντιστοιχούν στην απάντηση. Η τελική μορφή των ερωτήσεων μέσα στην άσκησή μας ήταν η παρακάτω. Να σημειώσουμε ότι υπάρχει η δυνατότητα πατώντας το σύμβολο της ροδέλας που υπάρχει σε κάθε ερώτηση να την επεξεργαστούμε ή να την διαγράψουμε.

Εικόνα 32: Άσκηση με το σύνολο των ερωτήσεων (επεξεργασία ερώτησης εάν το επιθυμούμε).

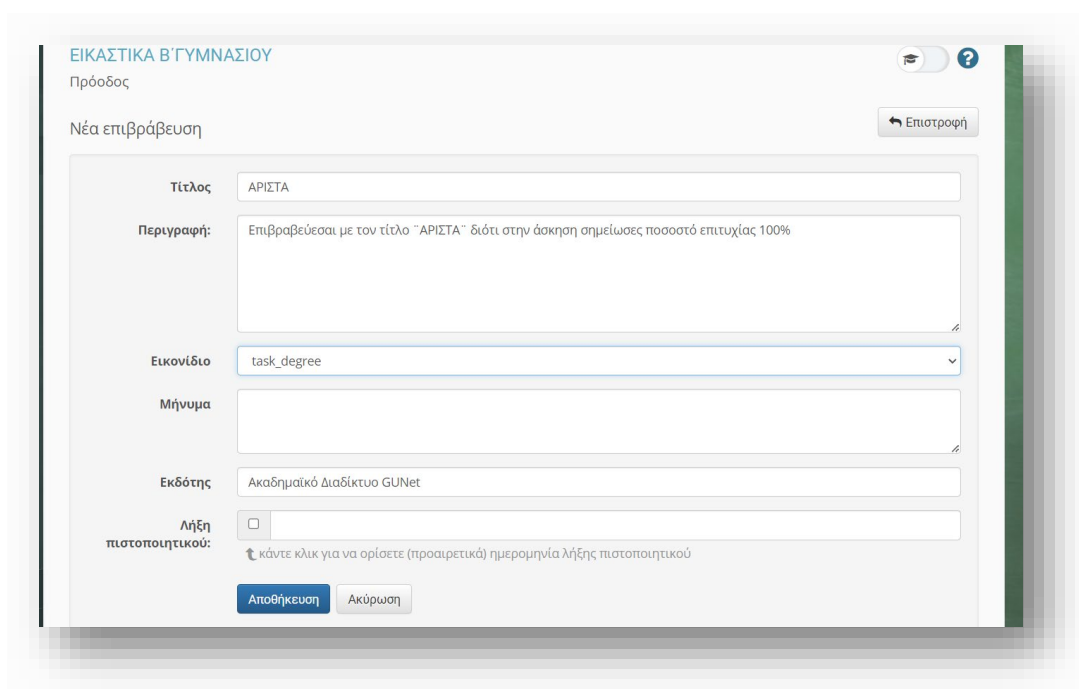
5.11. Υποσύστημα πρόοδος

Οι εκπαιδευόμενοι, προκειμένου να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους και να πετύχουν τους στόχους τους στο πλαίσιο του μαθήματος, έχουν στην διάθεση τους ένα νέο υποσύστημα, το οποίο καλείται “Πρόοδος”. Το συγκεκριμένο υποσύστημα αποτελείται από δύο στοιχεία, τα οποία είναι : οι επιβραβεύσεις και τα πιστοποιητικά. Εμείς, για το μάθημά μας, χρησιμοποιήσαμε τις επιβραβεύσεις. Αρχικά, ορίσαμε δραστηριότητα στην οποία θα δοθεί η πρόοδος/επιβράβευση.

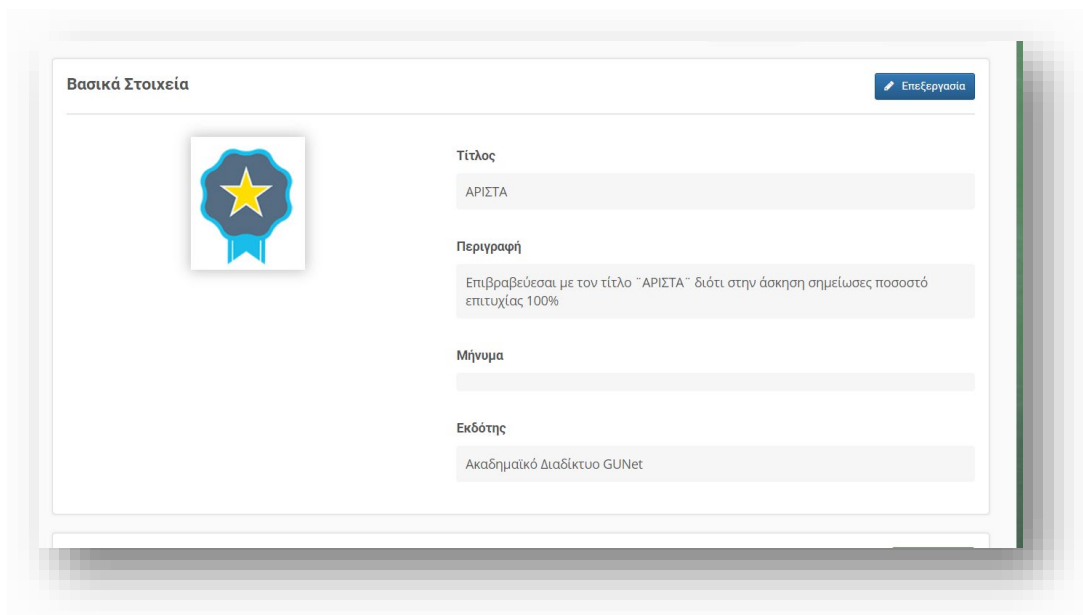
Εικόνα 33: Δραστηριότητα στην οποία θα δοθεί επιβράβευση.

Έπειτα, στην οθόνη που εμφανίστηκε, συμπληρώσαμε τον τίτλο, την περιγραφή, επιλέξαμε εικονίδιο και πατήσαμε «Αποθήκευση».

Εικόνα 34: Φόρμα επιβράβευσης.

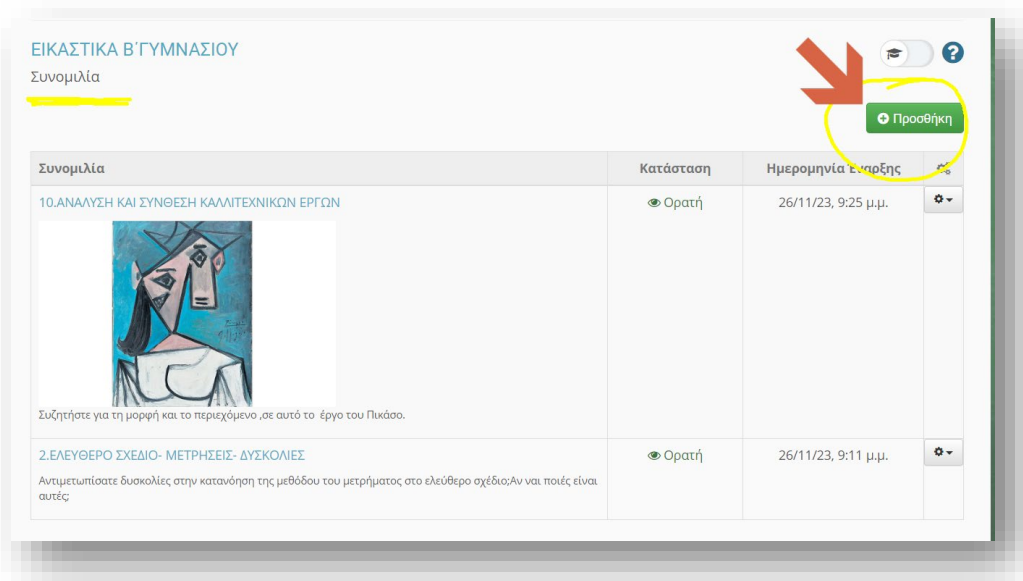
Και η επιβράβευσή μας δημιουργήθηκε.

Εικόνα 35:Επιβράβευση ΑΡΙΣΤΑ.

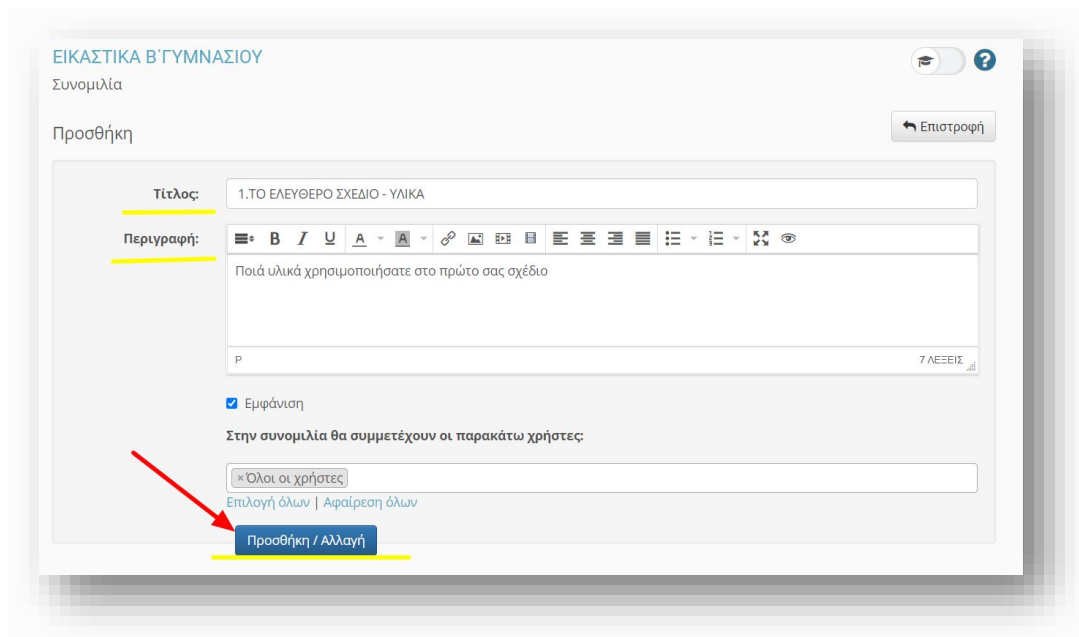
5.12. Υποσύστημα Συνομιλία

Για το μάθημά μας, κρίθηκε χρήσιμο να ενεργοποιήσουμε το υποσύστημα «Συνομιλία», το οποίο παρέχει τη δυνατότητα ανταλλαγής μηνυμάτων με την μορφή chat.Επίσης, μπορούμε με το συγκεκριμένο υποσύστημα να **αποθηκεύουμε** ή να **διαγράψουμε** μια συνομιλία. Για την διαδικασία της αποθήκευσης μιας συνομιλίας, απλά επιλέγουμε το σύνδεσμο «Αποθήκευση». Με αυτό τον τρόπο, η συγκεκριμένη συνομιλία αποθηκεύεται στα έγγραφα του μαθήματος σε μορφή **txt**. Για να δημιουργήσουμε μια νέα Συνομιλία, πατήσαμε το σύνδεσμο προσθήκη.

Εικόνα 36:Προσθήκη Συνομιλίας.

Στην φόρμα που άνοιξε συμπληρώσαμε τον τίτλο της «Συνομιλίας», την περιγραφή, επιλέξαμε να συμμετέχουν όλοι οι χρήστες και πατήσαμε το σύνδεσμο «Προσθήκη/Αλλαγή». Με αυτό τον τρόπο η συνομιλία προστέθηκε.

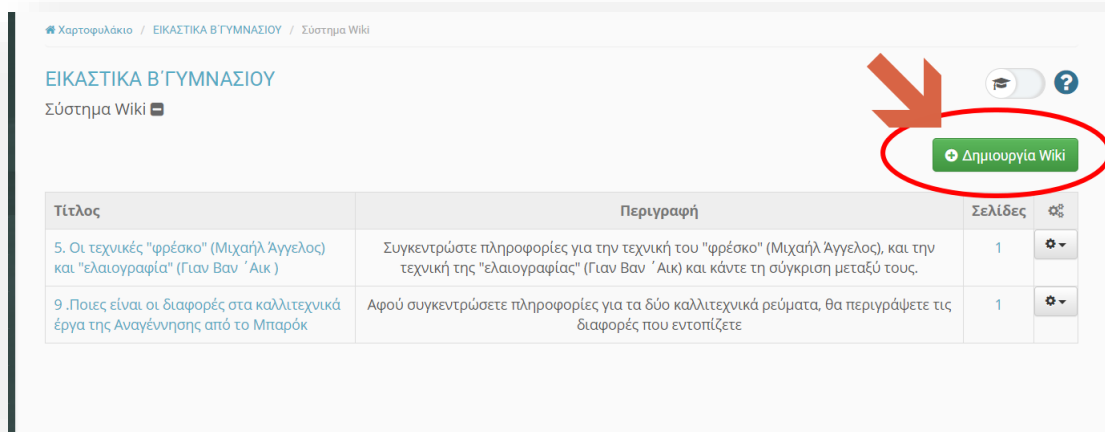

Εικόνα 37:Φόρμα προσθήκης Συνομιλίας.

5.13 Σύστημα wiki

Το σύστημα Wiki είναι ένα συνεργατικό εργαλείο μάθησης, που ενσωματώνεται στην τρέχουσα έκδοση της πλατφόρμας OpenClass. Επιτρέπει στους συμμετέχοντες στο μάθημα εκπαιδευτές κι εκπαιδευόμενους να επεξεργάζονται από κοινού το περιεχόμενο διαφόρων κειμένων. Εμείς, για το μάθημά μας, επιλέξαμε να δημιουργήσουμε δύο Wiki.

Για να δημιουργήσουμε ένα νέο Wiki, κάναμε κλικ στην επιλογή «Δημιουργία Wiki» και στη φόρμα που εμφανίστηκε δώσαμε έναν τίτλο και μία σύντομη περιγραφή για το Wiki. Το νέο αυτό Wiki εμφανίστηκε αυτόματα στη λίστα Wiki του μαθήματος.

Εικόνα 38: Δημιουργία Wiki.

Για να επεξεργαστούμε ένα Wiki, κάνουμε κλικ στον τίτλο του Wiki. Μετά επιλέγουμε «Αλλαγή της σελίδας». Αμέσως μας εμφανίζεται το κείμενο, το οποίο μπορούμε να συμπληρώσουμε ή να διορθώσουμε. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα εικονίδια για να μορφοποιήσουμε το κείμενό μας. Σημειώνουμε ότι μπορούμε να δημιουργήσουμε σύνδεσμο (επιλέγοντας το κείμενό μας και κάνοντας κλικ στο εικονίδιο) προς μια καινούρια σελίδα του Wiki, την οποία θα δημιουργήσουμε στη συνέχεια. Η ίδια ενέργεια μπορεί να γίνει απλά βάζοντας τη λέξη που θέλουμε να είναι σύνδεσμος σε αγκύλες (πχ. Η [λύση] του προβλήματος είναι απλή). Η λέξη λύση είναι σύνδεσμος και κάνοντας κλικ σε αυτή δημιουργείται αυτόματα από το σύστημα μια νέα σελίδα στο Wiki με το όνομα λύση. Για να δούμε τον κατάλογο των τελευταίων τροποποιημένων σελίδων, κάνουμε δεξιά «Ιστορικό».

Οργάνωση περιεχομένου πλατφόρμας Ασύγχρονης Εκπαίδευσης

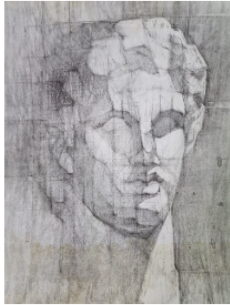
5.14 Ενότητες μαθήματος

Το περιεχόμενο της πλατφόρμας σχεδιάστηκε σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών που ορίζει το Υπουργείο για το μάθημα των Εικαστικών στην Β΄ Τάξη του Γυμνασίου. Η μορφή του μαθήματος, όπως προαναφέραμε, διαρθρώθηκε στις ακόλουθες δέκα (10) θεματικές ενότητες, οι οποίες εμπλουτίστηκαν στη συνέχεια με πολυάριθμους πόρους και είναι οι εξής:

- ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ - ΥΛΙΚΑ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ – ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ – ΤΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ – ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΗ
- ΣΧΕΔΙΟ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ
- ΤΟ ΧΡΩΜΑ – ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥΣ
- ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
- ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ
- ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ – Η ΥΦΗ
- Ο ΟΓΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΩΡΟΣ ΣΤΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
- ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Σε κάθε ενότητα καταχωρήσαμε μια περιγραφή με το περιεχόμενό της και στις περισσότερες επιλέξαμε να υπάρχει εμφανής εικόνα.

1.ΤΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ - ΥΛΙΚΑ

Εβδομ

Το ελεύθερο σχέδιο γίνεται με το χέρι και με αυτό αποδίδουμε κάτι όπως το βλέπουμε, ενώ το μετράμε και υπολογίζουμε τις διαστάσεις του και τις αναλογίες του.

- α) ΤΟ ΧΑΡΤΙ. Υπάρχουν πολλών ειδών χαρτιά, λεπτά και χοντρά, ματ και γυαλιστερά, ανάγλυφα και λεία, απορροφητικά ή μη, κατάλληλα για κάθε υλικό που θα υποδεχτούν.
- β) ΤΑ ΜΟΛΥΒΙΑ. Κατασκευάζονται από μείγμα γραφίτη και αργίλου με ξύλινο περίβλημα. Κατάλληλα για το ελεύθερο σχέδιο είναι τα μαλακά (B,2B,3B.....8B). Τα μολύβια μας δίνουν τη δυνατότητα να σχεδιάζουμε και έπειτα να δημιουργούμε πολλούς τόνους από απαλό γρίζο μέχρι μαύρο, πιέζοντάς τα ελαφρά ή δυνατά ή χρησιμοποιώντας αραιές ή πυκνές παράλληλες ή τεμνόμενες γραμμές. Μπορούμε να δημιουργήσουμε γρήγορα σκίτσα που μεταδίδουν μια αίσθηση π.χ. της κίνησης ή να φτιάξουμε σχέδια με ακρίβεια και λεπτομέρειες, σβήνοντας και διορθώνοντας με μια μαλακή πλαστική γόμα.
- γ) ΤΟ ΚΑΡΒΟΥΝΟ. Είναι ένα μαλακό φυσικό υλικό. Το χρησιμοποιούμε όπως το μολύβι, σχεδιάζοντας και σκιαγραφώντας με παράλληλες και τεμνόμενες γραμμές και το σβήνουμε με την ειδική γόμα.

Εικόνα 39:Ενότητα 1.

2. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ - ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ

Η διαδικασία που ακολουθούμε στο ελεύθερο σχέδιο είναι να παρατηρούμε τις φυσικές μορφές στο χώρο ή σε μια σύνθεση την οποία καλούμαστε να σχεδιάσουμε, συγκρίνοντας τα σχήματα που την αποτελούν, τα μεγέθη και τις μεταξύ τους σχέσεις.

- Αποφασίζουμε πόσο μεγάλα θα σχεδιάσουμε τα βασικά στοιχεία του θέματος και πού θα τα τοποθετήσουμε στο χαρτί. Μετράμε τα μεγέθη τους με έναν ειδικό τρόπο και τις σχέσεις των μεγεθών μεταξύ τους. Σχεδιάζουμε ελαφρά τα περιγράμματα των σχημάτων που διακρίνουμε καθαρά.
- Χρησιμοποιούμε υποθετικούς άξονες για να κατασκευάσουμε τα αντικείμενα. Με βάση τους άξονες καθορίζουμε και τα μεγέθη των αντικειμένων αλλά και τις κλίσεις και τη θέση τους μέσα στο χώρο.

Εικόνα 40: Ενότητα 2.

3. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ - ΤΟΝΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ - ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΗ

Η τονική κλίμακα στο ελεύθερο σχέδιο είναι μια διαβάθμιση από τον πιο ανοικτό τόνο στον πιο σκούρο.

Όταν σχεδιάζουμε, μεταφράζουμε τις χρωματικές επιφάνειες των φυσικών μορφών σε τονικές σχέσεις. Αναλόγως δηλαδή της σκουρότητας ή ανοιχτότητας ενός χρώματος το αντιστοιχίζουμε σε κάποιο τόνο του γκρι, άσπρο ή και μαύρο. Επιλέγοντας, κατόπιν, έναν τύπο τονικής κλίμακας, παρουσιάζουμε πιο σωστά αυτές τις τονικές σχέσεις. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε πολλούς ή λιγότερους τόνους, οπότε θα έχουμε διαφορετικό αποτέλεσμα, σχέδιο με απαλούς τόνους, με κοντινούς τόνους με τόνους που περιορίζονται στο άσπρο - μαύρο.

Εικόνα 41: Ενότητα 3.

4. ΣΧΕΔΙΟ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Η αναπαράσταση του βάθους στην επίπεδη ζωγραφική επιφάνεια παίρνει οριστική μορφή με την ανακάλυψη της προοπτικής. Και κυρίως της ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ, την περίοδο της Αναγέννησης (1300-1470). Είναι η μέθοδος με την οποία ο τρισδιάστατος στην πραγματικότητα χώρος, αναπαριστάνεται στο δισδιάστατο χώρο της ζωγραφικής επιφάνειας. Αυτή η μέθοδος, επιτρέπει όχι μόνο την απόδοση του βάθους, αλλά και την τοποθέτηση με μαθηματική ακρίβεια, στο ζωγραφικό χώρο οποιουδήποτε αντικειμένου, ανθρώπου, η αρχιτεκτονήματος. Συνέπεια της προοπτικής κατασκευής ήταν η μελέτη των αναλογιών, τόσο του ανθρώπινου σώματος, όσο και της σχέσης του με τα αρχιτεκτονικά στοιχεία που συνθέτουν το χώρο.

Η κεντρική προοπτική είναι μια βίαιη και ιδιαίτερα περίπλοκη παραμόρφωση του φυσικού σχήματος των πραγμάτων, αλλά ταυτόχρονα είναι και η μέθοδος που αναπαριστά με το ρεαλιστικότερο τρόπο τον οπτικό χώρο.

Για να δημιουργήσουμε τα δικά μας σχέδια με προοπτική, θα βασιστούμε σε τρεις άξονες:

- ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ
- ΤΟΠΟΣ ΘΕΑΣΗΣ
- ΣΗΜΕΙΟ ΦΥΓΗΣ

Εικόνα 42:: Ενότητα 4.

Το χρώμα στη φύση δημιουργείται χάρη στο φως. Τα υλικά χρώματα κατασκευάζονται από φυσικές χρωστικές ουσίες (ορυκτά φυτά) ή χημικές, σε μορφή σκόνης και κατόπιν αναμειγνύονται με ένα συνδετικό υλικό (κόλλα). Στη γλυπτική και στην αρχιτεκτονική το χρώμα οφείλεται στα ίδια τα υλικά που χρησιμοποιούνται ή στο χρωματισμό των υλικών επιφανειών. Στη ζωγραφική οι μορφές σχεδιάζονταν αρχικά με περιγράμματα και στη συνέχεια χρησιμοποιούνταν το χρώμα, που έπαιζε συμπληρωματικό ρόλο. Από το 16ο αιώνα παρατηρείται στη ζωγραφική της Ευρώπης και της Κίνας η χρήση του χρώματος για την απόδοση μορφών χωρίς συγκεκριμένο περίγραμμα.

Σε αυτή την ενότητα θα δούμε τις τεχνικές:

- Ξυλομπογιές
- Παστέλ
- Ακουαρέλες (υδατοχρώματα)
- Τέμπερες

Εικόνα 43: Ενότητα 5.

6. ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Το σχέδιο της ανθρώπινης φιγούρας (μορφής) και της προσωπογραφίας είναι από τα πιο αγαπημένα θέματα των καλλιτεχνών, αλλά και των παιδιών. Ωστόσο, είναι ένα θέμα αρκετά πολύπλοκο και συνήθως, για να αποδώσουμε σωστά τη μορφή, χρειάζεται να ακολουθήσουμε συγκεκριμένους κανόνες αναλογιών. Σε αυτή την ενότητα θα μιλήσουμε για το σχεδιασμό του ανθρώπινου σώματος και θα δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση στις αναλογίες της προσωπογραφίας.

Εικόνα 44: Ενότητα 6.

7. ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ

Σε αυτή την ενότητα θα δούμε το ρόλο των χρωμάτων στο χώρο. Το χρώμα δεν είναι απλώς ένα συμπληρωματικό στοιχείο που χρησιμοποιείται σε ένα αρχιτεκτονικό έργο, αλλά καθοριστικός συντελεστής στη λειτουργία και την αισθητική του χώρου. Τα χρώματα διαφοροποιούνται ανάλογα με τη χρήση του χώρου. Οι διαφορετικές αποχρώσεις μπορούν να εντείνουν μια επιφάνεια, να τονίσουν τη διάρθρωση του χώρου και να αναδείξουν τα δομικά στοιχεία.

Πιο συγκεκριμένα θα δούμε:

- Οι ιδιότητες και οι κατηγορίες των χρωμάτων
- Ο ρόλος του φωτός στο χώρο
- Η σύνθεση στον εσωτερικό χώρο
- Διακόσμηση και διακοσμητικά στυλ

Εικόνα 45: Ενότητα 7.

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - Η ΥΦΗ

Η υφή των έργων, πραγματική ή υπονοούμενη, λειτουργεί ως μορφικό στοιχείο και συμβάλλει στο νόημά τους. Όταν αγγίζουμε ή βλέπουμε ένα έπιπλο, ένα ρούχο, ένα γλυπτό ή ένα κτίριο, έχουμε την αίσθηση της υφής του, που μπορεί να είναι λεία, τραχειά, βελούδινη, γυαλιστερή, μαλακή, σκληρή κ.τ.λ. Η υφή είναι η ιδιότητα της επιφάνειας των αντικειμένων που αντιλαμβανόμαστε με την αφή και την όραση. Οι ζωγράφοι στα έργα τους μιμούνται αυτές τις υφές, χρησιμοποιώντας τα χρώματά τους και διάφορα άλλα υλικά. Πολλές φορές, δίνουν την ψευδαίσθηση της πραγματικής υφής, κυρίως στην αναπαραστατική ζωγραφική.

Σε αυτή την ενότητα θα δούμε:

- Τεχνικές για ματιέρες
- Η νεκρή φύση

Εικόνα 46: Ενότητα 8.

Ο χώρος είναι ό,τι μας περιβάλλει, έχει τρεις διαστάσεις και μπορεί να είναι φυσικός ή κατασκευασμένος. Ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας της Αναγέννησης όρισε ως ιδανικό της τέχνης την απεικόνιση του πραγματικού κόσμου. Η παρατήρηση ότι όσο ο άνθρωπος απομακρύνεται από τα αντικείμενα τα βλέπει μικρότερα και με λιγότερο καθαρά χρώματα, οδήγησε τους καλλιτέχνες να επινοήσουν τη μέθοδο της προοπτικής, ώστε να μεταφέρουν την εντύπωση του τρισδιάστατου χώρου επάνω στην δισδιάστατη ζωγραφική επιφάνεια. Αντίθετα σε άλλα καλλιτεχνικά ρεύματα, όπως στον Κυβισμό, η απεικόνιση της τρίτης διάστασης του χώρου καταργείται. Η ψευδαίσθηση του βάθους αμφισβητείται. Το πώς οι καλλιτέχνες διαχειρίζονται το χώρο στα θέματά τους και γύρω από το κυρίως θέμα, είτε τα έργα είναι παραστατικά είτε μη παραστατικά, είναι αυτό που καθορίζει και μας δίνει το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα.

Πιο αναλυτικά, σε αυτή την ενότητα θα δούμε:

- Πώς οι μορφές διαμορφώνουν τον ζωγραφικό χώρο
- Ο χώρος στα δισδιάστατα έργα, παραστατικά και μη παραστατικά

Εικόνα 47: Ενότητα 9.

10. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

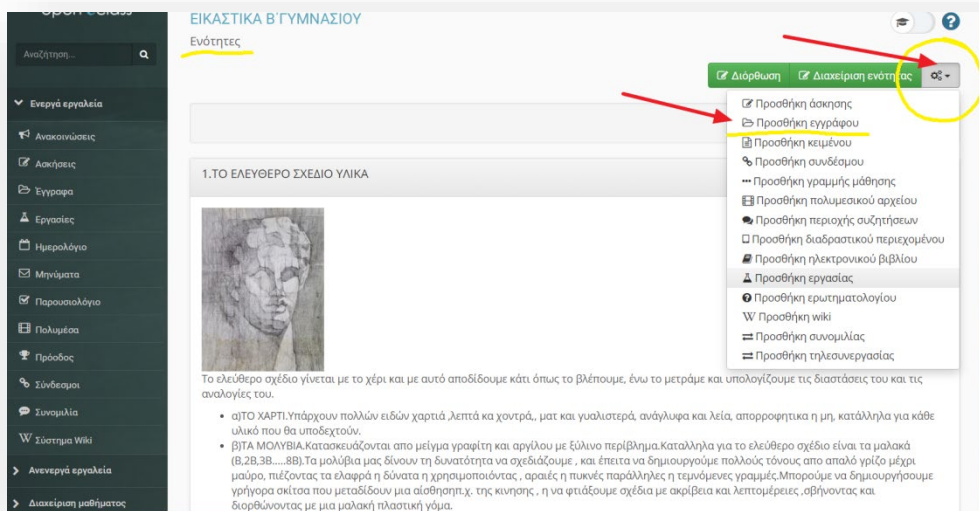
Για να αναλύσουμε το περιεχόμενο και τη μορφή των έργων τέχνης, επικεντρωνόμαστε στην οργάνωση των στοιχείων που την απαρτίζουν. Τα στοιχεία αυτά είναι α) το περιεχόμενο, δηλαδή η ιστορία, οι ιδέες, τα συναισθήματα, τα μηνύματα που παρουσιάζει β) η μορφή, που αποτελεί την εξωτερική όψη του έργου, το ύφος, την τεχνοτροπία, τη σύνθεση, τα υλικά. Στην επαφή μας με τα έργα προηγούμενων αιώνων διακρίνουμε και εντοπίζουμε πιο εύκολα μορφή και περιεχόμενο. Αντίθετα, στα αφηρημένα έργα του 20ου αιώνα, η διάκριση αυτή δε γίνεται. Άλλωστε, το έργο είναι μια αδιάσπαστη ενότητα και συνεπώς μορφή και περιεχόμενο αναπτύσσονται ταυτόχρονα, επηρεάζοντας και μεταβάλλοντας το ένα το άλλο.

Σε αυτή την ενότητα θα εξετάσουμε:

- Το θέμα των έργων τέχνης
- Η τεχνοτροπία των έργων τέχνης
- Η σύνθεση των έργων τέχνης

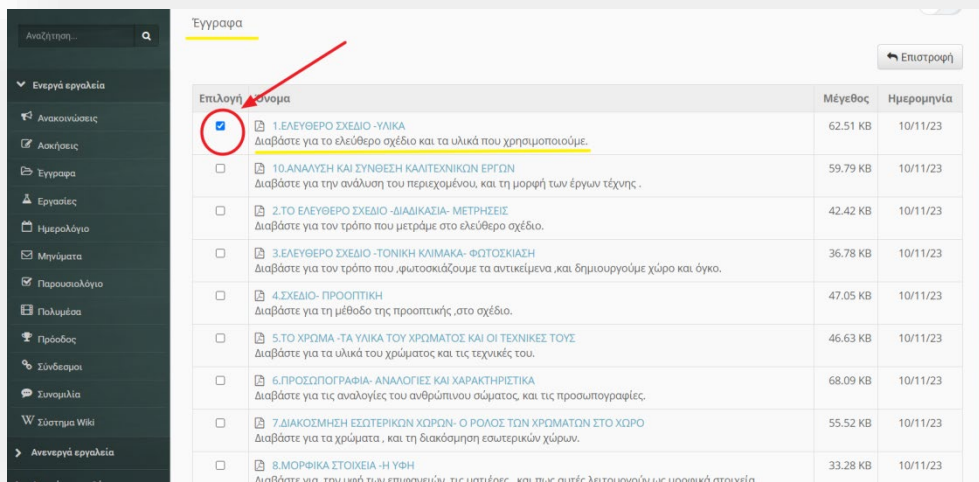
Εικόνα 48: Ενότητα 10.

Για να προσθέσουμε πόρους σε μια θεματική ενότητα, πατήσαμε επάνω στον τίτλο της και βρεθήκαμε μέσα στο περιβάλλον της ενότητας. Επιλέξαμε το εικονίδιο με το «Γρανάζι» στην πάνω δεξιά γωνία και σε μία αναδυόμενη λίστα, μία σειρά από στοιχεία είναι διαθέσιμα για προσθήκη. Εμείς, στο συγκεκριμένο παράδειγμα, θέλαμε να προσθέσουμε έγγραφο.

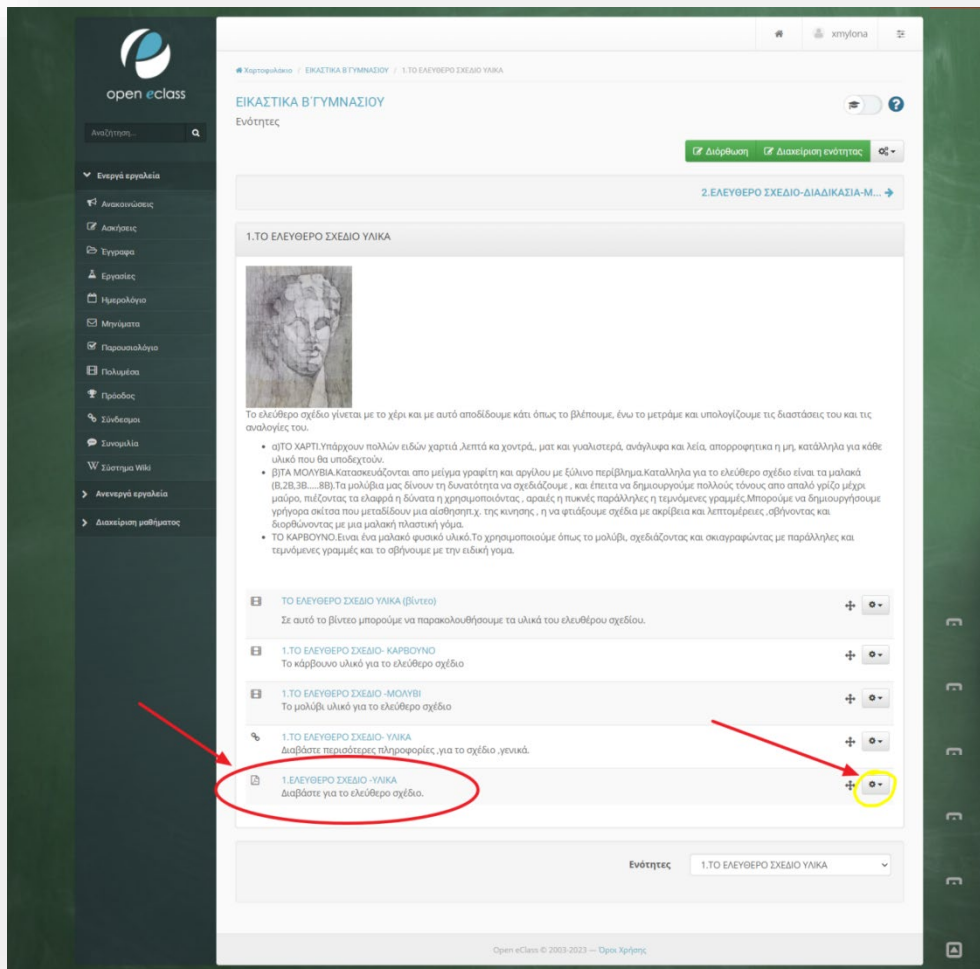
Εικόνα 49: Προσθήκη Εγγράφου στην ενότητα, επιλογή από την αναδυόμενη λίστα.

Εν συνεχεία, οδηγηθήκαμε στη λίστα με τα έγγραφα που είχαμε μεταφορτώσει σε προηγούμενο χρόνο, επιλέξαμε το έγγραφο της επιλογής μας και πατήσαμε το σύνδεσμο «Προσθήκη Επιλεγμένων».

Εικόνα 50: Επιλογή Εγγράφου.

Το έγγραφο προστέθηκε μέσα στην ενότητα. Για να μετακινήσουμε (πάνω – κάτω) τον σύνδεσμο που προσθέσαμε ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, μπορούμε να επιλέξουμε το ελεγκτήριο με τα «βέλη» και απλά να κινήσουμε το σύνδεσμο, όπου εμείς επιθυμούμε. Επίσης, για να επεξεργαστούμε η να διαγράψουμε τον πόρο, απλά επιλέγουμε το ελεγκτήριο με το «γρανάζι».

Εικόνα 51: Το Έγγραφο προστέθηκε μέσα στην ενότητα. Επεξεργασία πόρου από το ελεγκτήριο και το γρανάτζι.

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο προσθέσαμε και τους υπόλοιπους πόρους μέσα στην κάθε ενότητα. Όλες οι ενότητες του μαθήματος περιέχουν ένα pdf με την ύλη της ενότητας, δύο ή περισσότερες φωτογραφίες, ένα ή δύο βίντεο και ένα σύνδεσμο για επιπλέον πληροφόρηση. Σε δύο ενότητες, στην (2) και στην (10), προσθέσαμε επιπλέον τον πόρο «Συνομιλία»

The screenshot shows the Open eClass interface. On the left is a dark sidebar with the 'open eclass' logo and a navigation menu. The main content area is titled 'ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ' and 'Ενότητες'. Below this, there's a section for '10. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ'. A list of 10 lessons is displayed, each with a title, a brief description, and a '+' icon. Lesson 10 is highlighted. A red arrow points to the '≡' icon in the title bar of lesson 10. Below the list, there's a preview of lesson 10, showing a painting and the text 'Συζητήστε για τη μορφή και το περιεχόμενο σε αυτό το έργο του Πικάσο.'

Εικόνα 52: Εσωτερική εικόνα Ενότητας 10. Επιπλέον πόρος Συνομιλία.

Στις ενότητες (3), (6) και (8) προσθέσαμε από μία εργασία.

7. ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ...

9. Ο ΟΓΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΩΡΟΣ ΣΤΑ ΕΙΚ...

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - Η ΥΦΗ

Η υφή των έργων, πραγματική ή υπονοούμενη, λειτουργεί ως μορφικό στοιχείο και συμβάλλει στο νόημά τους. Όταν αγγίζουμε ή βλέπουμε ένα έπιπλο, ένα ρούχο, ένα γλυπτό ή ένα κτίριο, έχουμε την αίσθηση της υφής του, που μπορεί να είναι λεία, τραχεία, βελούδινη, γυαλιστερή, μαλακή, σκληρή κ.τ.λ. Η υφή είναι η ιδιότητα της επιφάνειας των αντικειμένων που αντιλαμβανόμαστε με την αφή και την όραση. Οι ζωγράφοι στα έργα τους μιμούνται αυτές τις υφές χρησιμοποιώντας τα χρώματά τους και διάφορα άλλα υλικά. Πολλές φορές, δίνουν την ψευδαίσθηση της πραγματικής υφής, κυρίως στην αναπαραστατική ζωγραφική.

Σε αυτή την ενότητα θα δοούμε:

- Τεχνικές για ματιέρες
- Η νεκρή φύση

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΥΦΗ - ΤΥΠΩΜΑΤΑ (βίντεο)

Σε αυτό το βίντεο βλέπουμε προτεινόμενες τεχνικές για να δημιουργήσουμε ματιέρες στα έργα μας.

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΥΦΗ - ΜΑΤΙΕΡΑ 4

Παρατηρήστε μια ματιέρα με χρώματα.

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΥΦΗ - ΜΑΤΙΕΡΑ 3

Παρατηρήστε μια ματιέρα με χρώματα.

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΥΦΗ - ΜΑΤΙΕΡΑ 2

Παρατηρήστε πώς μπορούμε να φτιάξουμε διαφορετικές υφές ματιέρες, σε άσπρο-μαύρο.

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΥΦΗ - ΜΑΤΙΕΡΑ 1

Παρατηρήστε την υφή αυτής της ματιέρας.

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - Η ΥΦΗ

Διαβάστε για την υφή των εμφανισιών, τις ματιέρες και πώς αυτές λειτουργούν ως μορφικά στοιχεία.

Εργασία 2η (Ενότητα 8)

Αφού παρατηρήσετε ένα κομμάτι από μάρμαρο, ένα φύλλο και ένα κομμάτι έλλο, να ζωγραφίσετε την υφή της επιφάνειάς τους. Σε χαρτί ακουαρέλας και σε διαστάσεις Α4 το καθένα, να μιμηθείτε:

1. τα νερά, τις ρυγμές και τις αποχρώσεις του μαρμάρου.
2. τις νεύριδες και το χρώμα του φύλλου.
3. τα νερά, τους ρόζους και τις αποχρώσεις του έλλου.

Ενότητες: 8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - Η ΥΦΗ

Όροι eClass © 2003-2024 - Όροι Χρήσης

Εικόνα 53:Εσωτερική εικόνα Ενότητας 8. Επιπλέον πόρος Εργασία.

Στις ενότητες (4) και (7) προσθέσαμε από μία Άσκηση.

The screenshot shows the Open eClass interface. On the left is a dark sidebar with navigation options like 'Αναζήτηση', 'Ενεργά εργαλεία', and 'Ανεναργά εργαλεία'. The main content area is titled 'ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ' and 'Ενότητες'. Below this, there are navigation buttons for 'Διαμόρφωση' and 'Διαχείριση ενότητας'. A breadcrumb trail shows '6. ΠΡΟΣΠΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ Κ...' and '8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - Η ΥΦΗ'. The current lesson is '7. ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ'. It includes a video player, a text block with a list of bullet points, and a list of resources. A red arrow points to a red circle around a checkbox in the resource list.

Ενότητες

6. ΠΡΟΣΠΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ Κ...

8. ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - Η ΥΦΗ

7. ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ

Σε αυτή την ενότητα θα δοίμε το ρόλο των χρωμάτων στο χώρο. Το χρώμα δεν είναι απλώς ένα συμπληρωματικό στοιχείο που χρησιμοποιείται σε ένα σχεδιαστικό έργο, αλλά καθοριστικός συντελεστής στη λειτουργία και την αισθητική του χώρου. Τα χρώματα διαφοροποιούνται ανάλογα με τη χρήση του χώρου. Οι διαφορετικές αποχρώσεις μπορούν να εντείνουν μια επιφάνεια, να τονίσουν τη διάρφωση του χώρου και να αναδείξουν τα δομικά στοιχεία.

Πο συγκεκριμένα θα δούμε:

- Οι ιδιότητες και οι κατηγορίες των χρωμάτων
- Ο ρόλος του φωτός στο χώρο
- Η σύνθεση στον εσωτερικό χώρο
- Διακόσμηση και διακοσμητικό στυλ

7.ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΡΙΤΒΕΛΤ
Διαβάστε περισσότερα για το κίνημα του Νεοπλαστικισμού (De Stijl)

7.ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΡΙΤΒΕΛΤ
<<Οικία Τρέντερ>> στην Ουτρέχτη, έργο του Ρίτβελτ, 1924. Το 1918 είχε δημιουργήσει και παρουσίασε σε περιοδικό την «οκτώκη και μπλέ» καρτέλα κερδίζοντας τις εντυπώσεις σαν μια από τις εικόνες του νέου στυλ εσωτερικών χώρων. Ήταν το πρώτο αντικείμενο που παρήχθη για να εκθέσει τις καλλιτεχνικές αρχές του De Stijl, αλλά και που σημείωσε μια ριζική αλλαγή στην αρχιτεκτονική θεωρία και στο σχέδιο επίπλων. Σήμερα είναι στη συλλογή του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης.

7.ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - <<ΙΛΙΟΥ ΜΕΛΛΑΡΩΝ>>
<<Ιλιού Μελλάρων>>, το Νηματοματικό μουσείο της Αθήνας, έργο του Τσίλλερ, 1878-80. Η νεοκλασική αρχιτεκτονική χαρακτηρίζεται από το μεγάλο κλίμακα, την απλότητα των γεωμετρικών μορφών, την ελληνική - ειδικά τη δωρική - ή τη ρωμαϊκή λεπτομέρεια, τη δραματική χρήση των στηλών και μια προτίμηση για κενά τείχη. Η νέα προτίμηση για απλότητα αντιπροσωπεύει μια γενική αντίδραση στις υπερβολές του στυλ ροκοκό, αλλά και σε κάποια κλασικιστικά χαρακτηριστικά του ύστερου μπαρόκ.

7.ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - ΒΕΡΣΑΙΛΙΣ
Ανάκτορο των Βερσαλλιών, στο Παρίσι 17ος αι. Μπαρόκ, ο ρυθμός αυτός, χρησιμοποιεί με έναν πιο θεατρικό τρόπο, πιο ρητορικό και πιο επιδεικτικό, εκφράζοντας τον θρίαμβο της απολυταρχικής εξουσίας και της ευοληρίας.

7.ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ
Διαβάστε για τα χρώματα και τη διακόσμηση εσωτερικών χώρων.

7.ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ (βίντεο)
Ας μάθουμε για τα χρώματα και πώς μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε.

Ενότητα 7 - Διακόσμηση εσωτερικών χώρων
Ο βαθμός αυτής της άσκησης θα μετρηθεί για την τελική σας βαθμολογία.

Ενότητες 7. ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ - C

Εικόνα 54:Εσωτερική εικόνα Ενότητας 7. Επιπλέον πόρος Άσκηση.

Και κλείνοντας, στις ενότητες (5) και (9) προσθέσαμε από ένα Wiki.

← 4. ΣΧΕΔΙΟ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ 6. ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ Κ... →

5. ΤΟ ΧΡΩΜΑ - ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥΣ

Το χρώμα στη φύση δημιουργείται χάρη στο φως. Τα υλικά χρώματα κατασκευάζονται από φυσικές χρωστικές ουσίες (ορυκτά φυτά) ή χημικές σε μορφή σκόνης και κατόπιν αναμιγνύονται με ένα συνδετικό υλικό (κόλλα). Στη γλυπτική και στην αρχιτεκτονική το χρώμα σφειλάται στα ίδια τα υλικά που χρησιμοποιούνται ή στο χρωματισμό των υλικών επιφανειών. Στη ζωγραφική οι μορφές σχεδιάζονται αρχικά με περιγράμματα και στη συνέχεια χρησιμοποιούνται τα χρώμα, που έπαιζαν συμπληρωματικό ρόλο. Από το 16ο αιώνα παρατηρήται στη ζωγραφική της Ευρώπης και της Κίνας η χρήση του χρώματος για την απόδοση μορφών χωρίς συγκεκριμένα περιγράμματα.

Σε αυτή την ενότητα θα δομείς τις τεχνικές:

- Ξυλομπογιές
- Παστέλ
- Ακουαρέλες (υδατοχρώματα)
- Τέμπρες

5. ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥΣ: ΠΑΣΤΕΛ (Βίντεο) + -

Σε αυτό το βίντεο θα παρακολουθήσετε την τεχνική του παστέλ, για αρχάριους και πως μπορείτε να ξεκινήσετε χρησιμοποιώντας αυτό το υλικό.

5. Ζωγραφική με τέμπρα
Ζωγραφική με τέμπρα + -

5. Ζωγραφική με ξυλομπογιές
Ζωγραφική με ξυλομπογιές + -

5. ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥΣ: ΣΦΟΥΜΑΤΟ
Διαβάστε πληροφορίες για την τεχνική του <<Σφουμάτο>> + -

5. ΤΟ ΧΡΩΜΑ - ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥΣ
Διαβάστε για τα υλικά του χρώματος και τις τεχνικές του. + -

5. Οι τεχνικές "φρέσκο" (Μιχαήλ Άγγελος) και "ελαιογραφία" (Γιαν Βαν Άικ)
Συγκρίνετε πληροφορίες για την τεχνική του "φρέσκο" (Μιχαήλ Άγγελος), και την τεχνική της "ελαιογραφίας" (Γιαν Βαν Άικ) και κάντε τη σύγκριση μεταξύ τους. + -

Ενότητες 5. ΤΟ ΧΡΩΜΑ - ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ

Όροι eClass © 2003-2023 — Όροι Χρήσης

Εικόνα 55:Εσωτερική εικόνα Ενότητας 5. Επιπλέον πόρος Wiki.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Σύνοψη – Συμπεράσματα - Μελλοντικές επεκτάσεις

6.1 Σύνοψη - Συμπεράσματα

Στο πλαίσιο της εργασίας μου για την εφαρμογή των ΤΠΕ στο μάθημα των Εικαστικών στη Β΄ τάξη του Γυμνασίου, παρουσίασα μια πρακτική εφαρμογή στην εκπαιδευτική ηλεκτρονική πλατφόρμα Open eclass.

Οι διαπιστώσεις μου αφορούν αρχικά τη λειτουργικότητα, τη σχεδίαση, τη γλώσσα, τη βοήθεια – υποστήριξη της Open eclass και στη συνέχεια εξειδικεύονται στη χρήση των ΤΠΕ για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο μάθημα των Εικαστικών, μέσω της χρήσης της ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Η διαχείρισή της κρίνεται ιδιαίτερα εύκολη και μπορεί να ανταποκριθεί και ένας χρήστης που δε διαθέτει αρκετές γνώσεις. Σε ό,τι αφορά την πλοήγησή της αυτή γίνεται με εύκολο τρόπο, καθώς στο πάνω μέρος της οθόνης εμφανίζεται η διαδρομή του χρήστη. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την επιστροφή του σε προηγούμενες σελίδες, όποτε το επιθυμεί. Η Open eclass εμφανίζεται φιλική προς τον χρήστη, καθώς αυτός με ευκολία εντοπίζει το υλικό μέσω συνδέσμων και υπερσυνδέσμων της πλατφόρμας. Επιπλέον, επειδή υποστηρίζει τους πιο γνωστούς τύπους αρχείων, υπάρχει η δυνατότητα εύρεσης πλούσιου υλικού.

Η σχεδίαση της πλατφόρμας είναι απλή και προσιτή, ακόμα και για κάποιον αρχάριο. Ο χρήστης έχει μπροστά του ό,τι χρειάζεται για την πλοήγηση και δεν καταφεύγει συχνά στις γραμμές κύλισης (scrollbars), ενώ και η γλώσσα είναι κατανοητή για όλους τους χρήστες σε όλο το λογισμικό.

Η υποστήριξη της πλατφόρμας παρέχεται από το ερωτηματικό (πάνω δεξιά στην οθόνη) και αποτελεί ένα εύχρηστο και κατατοπιστικό εργαλείο για τον χρήστη. Ο διαχειριστής δέχεται, επιπλέον, με μήνυμα ειδοποίησης, για κάποια παράλειψη ή λανθασμένη ενέργειά του, ως υποστήριξη του λογισμικού.

Συμπερασματικά, η πλατφόρμα Open eclass κρίνεται αρκετά ικανοποιητική, εύχρηστη, με καλή σχεδίαση, ιδιαίτερα λειτουργική και βοηθητική.

Ειδικότερα, για το μάθημα των Εικαστικών χρησιμοποιήθηκαν στην πλατφόρμα αρχεία ιστορικών εικαστικών έργων και πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό (βίντεο, εικόνες), το οποίο περιγράφει βήμα – βήμα όλη τη διαδικασία ολοκλήρωσης ενός εικαστικού έργου. Διαπιστώθηκε ότι υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός δεδομένων, με τα οποία μπορεί να εμπλουτιστεί η μαθησιακή διαδικασία και να γίνει πιο ευχάριστη και αποτελεσματική. Επιπλέον, ευνοείται η συνεργατική μάθηση, η οποία έχει ιδιαίτερα ενθαρρυντικά και θετικά αποτελέσματα, μέσω των πόρων «Συνομιλία», «Wiki», οι οποίοι εφοδιάζουν τους μαθητές με ζωτικές δεξιότητες, χρήσιμες για το εργασιακό τους μέλλον. Καθώς η τεχνολογική ανάπτυξη είναι ραγδαία στην εποχή μας, οι μαθητές προετοιμάζονται για να δεχθούν τις νέες προκλήσεις που αυτή δημιουργεί.

Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στο μάθημα των Εικαστικών προσφέρει στους εκπαιδευόμενους νέες μαθησιακές εμπειρίες, καθώς αλλάζει τον τρόπο απόκτησης γνώσης με τις εναλλακτικές μορφές διδακτικής προσέγγισης και οικοδομεί τη γνώση μέσα από παιχνίδια ρόλων, αναζήτηση και έρευνα. Οι ΤΠΕ παρέχουν εξατομικευμένη εκπαίδευση, καλύπτοντας τις όποιες γνωστικές ανισότητες υπάρχουν στην τάξη. Η ομαδοποίηση των μαθητών δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να σχεδιάσει το μάθημα έτσι, ώστε ο κάθε μαθητής να έχει εργασίες ανάλογες με το γνωστικό του επίπεδο. Με αυτό τον τρόπο, ενισχύεται η αυτοπεποίθηση και η αυτοεκτίμηση των μαθητών.

Τέλος, τα διαδραστικά μαθήματα τέχνης που περιλαμβάνουν οπτικοακουστικές τεχνολογίες ενθαρρύνουν τη μάθηση, προωθούν υψηλά επίπεδα κατανόησης του αντικειμένου της διδασκαλίας, καλλιεργούν την πολιτισμική συνείδηση, τη φαντασία και τη δημιουργική έκφραση των συναισθημάτων.

6.2 Μελλοντικές επεκτάσεις

Οι μελλοντικές εξελίξεις στον τομέα των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών αναμένεται να επηρεάσουν σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε και εφαρμόζουμε την εκπαίδευση στα εικαστικά. Η τεχνολογία διευρύνει τα όρια της δημιουργικότητας και της έκφρασης, προσφέροντας νέες δυνατότητες στους μαθητές να εξερευνήσουν, να δημιουργήσουν και να εκφραστούν μέσα από διαφορετικές πτυχές της τέχνης και της τεχνολογίας.

Η ενσωμάτωση της εικονικής πραγματικότητας (VR) και της επαυξημένης πραγματικότητας (AR) στο μάθημα των εικαστικών ανοίγει νέους ορίζοντες για τους μαθητές. Μπορούν να εξερευνήσουν μνημεία τέχνης από κάθε γωνιά του κόσμου, μέσα από την άνεση της τάξης τους, να δημιουργήσουν έργα τέχνης σε εικονικά περιβάλλοντα και να επικοινωνήσουν τις ιδέες τους με νέους τρόπους.

Η τεχνητή νοημοσύνη και η μηχανική μάθηση προσφέρουν τη δυνατότητα ανάλυσης των τεχνικών και του στυλ στην τέχνη, βοηθώντας τους μαθητές να κατανοήσουν βαθύτερα τα χαρακτηριστικά των έργων και να εφαρμόσουν αυτή την κατανόηση στη δημιουργία τους.

Η ανάπτυξη λογισμικού και εργαλείων που επιτρέπουν τη συνεργατική δημιουργία μέσω του Διαδικτύου, επιτρέπει σε μαθητές από διαφορετικές τοποθεσίες να εργαστούν από κοινού σε έργα, ανεξάρτητα από τη φυσική τους τοποθεσία.

Τέλος, η διασύνδεση της τέχνης με τις νέες τεχνολογίες δημιουργεί ένα πεδίο που προωθεί τη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη και την ανάπτυξη ενός νέου τρόπου αντίληψης της τέχνης και της τεχνολογίας.

Αυτές οι μελλοντικές επεκτάσεις αναδεικνύουν ένα φωτεινό μέλλον για την εκπαίδευση στα εικαστικά, ενσωματώνοντας νέες τεχνολογίες για να εμπνεύσουν, να διευρύνουν και να ενισχύσουν τη δημιουργική διαδικασία και την κατανόηση της τέχνης.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

- Alam, S., Totok, S.F., & Syakir, M.J., (2020). The Role of Information Technology in the Development of Visual Culture Art Education. International Conference on Science and Education and Technology (ISET 2019). *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 443. DOI: 10.2991/assehr.k.200620.127.
- Bingimlas, K.A., (2009). Barriers to the successful integration of ICT in teaching and learning environments: A review of the literature. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*. 5(3), 235-245. <https://doi.org/10.12973/ejmste/75275>.
- Borysiuk, A. (2013). Benefits and disadvantages of the use of information technologies in education. *Edukacja-Technika-Informatyka*, 4(2), 110-114.
- Brush, T., Glazewski, K.D., & Hew, K.F., (2008). Development of an instrument to measure preservice teachers' technology skills, technology beliefs, and technology barriers. *Computers in the Schools* 25(1-2), 112-125. DOI:10.1080/07380560802157972.
- Carney, R.N., & Levin, J.R., (2002) Pictorial illustrations still improve students' learning from text. *Educational psychology review* 14(1), 5-26. <https://doi.org/10.1023/A:1013176309260>.
- Catterall, J. S. (2009). *Doing well and doing good by doing art: The effects of education in the visual and performing arts on the achievements and values of young adults*. Los Angeles/London: Imagination Group/I-Group Books.

- Castro Sánchez, J.J., & Alemán, E.C., (2011). Teachers' opinion survey on the use of ICT tools to support attendance-based teaching. *Journal Computers and Education*, 56, 911-915.
- Chaidi, I. ., & Drigas, A. (2022). Emotional intelligence and learning, and the role of ICTs. *Technium Social Sciences Journal*, 35(1), 56–78.
<https://doi.org/10.47577/tssj.v35i1.7249>
- DeMoss, K., & Morris, T. (2002). *How arts integration supports student learning: Students shed light on the connections*. Chicago, IL: Chicago Arts Partnerships in Education (CAPE).
- De Witte, K., & Rogge, N. (2014). Does ICT matter for effectiveness and efficiency in mathematics education? *Computers & Education*, 75, 173-184.
<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2014.02.012>.
- Engwall, O., & Lopes, J. (2022). Interaction and collaboration in robot-assisted language learning for adults. *Computer Assisted Language Learning*, 35(5-6), 1273-1309.
<https://doi.org/10.1080/09588221.2020.1799821>.
- Eristi, S.D., (2009). Using an interactive art education application to promote cultural awareness: a case study from Turkey. *International Journal of Education Through Art*, 5(2-3), 241 – 256. <https://doi.org/10.1386/eta.5.2and3.241/1>.
- Fu J.S., (2013). ICT in education: A critical literature review and its implications. *International Journal of Education & Development using Information & Communication Technology*, 9(1), 112-125.
- Gil-Flores, J., Rodríguez-Santero, J., & Torres-Gordillo, J.J., (2017). Factors that explain the use of ICT in secondary-education classrooms: The role of teacher characteristics

- and school infrastructure. *Computers in Human Behavior* 68, 441-449. DOI: 10.1016/j.chb.2016.11.057.
- Goodwin, K.,(2012). *Use of Tablet Technology in the Classroom*. Strathfield. New South Wales: NSW Curriculum and Learning Innovation Centre.
- Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*. (3rd Ed.) London: Longman.
- Hassan, M., & Mirza, T., (2020). Impact of ICT in changing the role of a Teacher: An Overview. *Gedrag &Organisatie Review*. DOI:10.37896/GOR33.03/440.
- Hasenzahl, L. (2022). ICT adaptation of cultural UNESCO World Heritage sites towards visitors coming from China: an exploratory European case study. *In handbook on heritage, sustainable tourism and digital media*. Edward Elgar Publishing.
- Hutzel, K. (2007). A Service-Learning Approach to Teaching Computer Graphics. *Art Education*, 60(1), 33-38.
- Ilić, V., Stojanović-Đorđević, T., &Šiki-Erski, A., (2018). ICT and Art Education. 7th International Scientific Conference Technics and Informatics in Education Faculty of Technical Sciences, Serbia. *Technics, Technology and Informatics in Education* 32-37.
- Ioannidi, A. (2020). The concept of the Social dimension of higher education as it appears in the Bologna process from 1999 to 2019. *Academia*, (20-21), 258-272. DOI: <https://doi.org/10.26220/aca.3452>.
- Jimoyiannis, Athanassios. (2008). Factors determining teachers' beliefs and perceptions of ICT in education. In book: *Encyclopedia of Information Communication Technology (pp.321-334) Chapter: Factors determining teachers' beliefs and perceptions of ICT in education*. Publisher IGI GlobalEditors: A. Cartelli, M. Palma.
- John P, Robertson S, & Sutherland R., (2008). Improving classroom learning with ICT. Routledge.

- Kamstrupp, A.K., (2016). The wow- effect in science teacher education. *Cultural Studies of science education*, 11(4), 879-897. DOI:10.1007/s11422-015-9684-6.
- Kop, R., & Fournier, H., (2010). New dimensions to self-directed learning in an open networked learning environment. *International Journal of Self-Directed Learning*, 7(2), 2-20.
- Lowther, D.L., Inan, F.A., Strahl, J.D., & Ross, S.M., (2008). Does technology integration work when key barriers are removed? *Educational Media International*, 45, 95-213.
- Mahini, F., Forushan, Z.J., & Haghani, F., (2012) "The importance of teacher' s role in technology-based education". *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 46,1614-1618. DOI:10.1016/j.sbspro.2012.05.348.
- Marshall, J., & Vashe, M. (2008). Mining, Bridging and Making: Developing and Conveying Concepts in Art. *Art Education*, 61(1), 6–12.
- McIntosh, I., & Wright, S. (2019). Exploring what the Notion of 'Lived Experience' Offers for Social Policy Analysis. *Journal of Social Policy*, 48(3), 449-467. doi:10.1017/S0047279418000570.
- Minamatov, Y.E.O, & Nasirdinova, M.H.Q. (2022). Application of ICT in education and teaching technologies. *Scientific progress*, 3(4), 738-740.
- Munteanu, L.H., Gorghiu, G., & Gorghiu, L.M., (2014). The Role of New Technologies for Enhancing Teaching and Learning in Arts Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 122, 245-249. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1336>.
- Ngao, A. I., Sang, G., & Kihwele, J. E. (2022). Understanding teacher educators' perceptions and practices about ICT integration in teacher education program. *Education Sciences*, 12(8), 549.

- OECD (2017), *The OECD Handbook for Innovative Learning Environments*. OECD, Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/9789264277274-en>.
- Oliveira, C.G., Macedo, J., & Oliveira, P.C. (2018). Promoting Understanding and Academic Success Using Guided Exercises Supported by ICT. *3rd International Conference of the Portuguese Society for Engineering Education (CISPEE)*, 1-6.
- Olsson, L., Edman-Stålbant, E. (2008). Digital literacy as a challenge for Teacher Education. In: Kendall, M., Samways, B. (eds) *Learning to Live in the Knowledge Society*. IFIP WCC TC3 2008. IFIP – *The International Federation for Information Processing*, 281, 11-18. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-0-387-09729-9_2.
- Posner, M., Rothbart, M., Sheese, B., & Kieras, J. (2008). How Arts Training Influences Cognition. In C. Asbury & B. Rich (Eds.), *Learning, arts and the brain: The Dana Consortium report on arts and cognition* 1–10. New York: Dana Press
- Postholm, M. B. (2007). The advantages and disadvantages of using ICT as a mediating artefact in classrooms compared to alternative tools. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 13(6), 587–599. <https://doi.org/10.1080/13540600701683531>.
- Reinhold, F., Hoch, S., Werner, B., Richter-Gebert, J., & Reiss, K. (2020). Learning fractions with and without educational technology: What matters for high-achieving and low-achieving students? *Learning and Instruction*, 65. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2019.10126>.
- Richards, J. C. and Rodgers, T. S. (1986). *Approaches and methods in language teaching: A description and analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rosen, L.D., (2011). Teaching the I Generation. *Educational Leadership*, 68, 10-15.
- Shatri, Z.G., (2020). Advantages and Disadvantages of Using Information Technology in Learning Process of Students. *Journal of Turkish Science Education*, 17(3), 420-428.

- Sedano, C. I., De Ascaniis, S., Sutinen, E., & Cantoni, L. (2022). Co-creating on-the-road ICT solutions to promote sustainable tourism in World Heritage Sites. *In Handbook on Heritage, Sustainable Tourism and Digital Media*. Edward Elgar Publishing.
- Serin, G., (2015). The effect of gender and professional development in information and communication technology (ICT) on science teachers' use of classroom practices. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 5(1), 20-37.
<https://doi.org/10.18039/ajesi.43444>
- Shanahan, T., Callison, K., Carriere, C., Duke, N. K., Pearson, P. D., Schatscheinder, C., & Torgeson, J. (2010). *Improving reading comprehension in kindergarten through 3rd grade: A practice guide* (NCEE 2010-4038). Washington, DC: National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Institute for Education Sciences, U. S. Department of Education.
- Sharma, M., (2017). Teacher in a Digital Era. *Global Journal of Computer Science and Technology*, 17(G3), 11–14.
- Sprietsma, M., (2007). *Computers as Pedagogical Tools in Brazil: A Pseudo-panel Analysis*. ZEW Discussion Papers, No. 07-040, Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung (ZEW), Mannheim.
- Stamopoulos, D., Dimas, P., & Tsakanikas, A. (2022). Exploring the structural effects of the ICT sector in the Greek economy: A quantitative approach based on input-output and network analysis. *Telecommunications Policy*, 46(7), 102332.
- Taamneh, A., Alsaad, A., Elrehail, H., Al-Okaily, M., Lutfi, A. and Sergio, R.P. (2023), "University lecturers acceptance of moodle platform in the context of the COVID-19 pandemic". *Global Knowledge, Memory and Communication*, 72(6/7), 666-684.
<https://doi.org/10.1108/GKMC-05-2021-0087>

- Toroujeni, S. M. H. (2022). Computerized testing in reading comprehension skill: investigating score interchangeability, item review, age and gender stereotypes, ICT literacy and computer attitudes. *Education and Information Technologies*, 27(2), 1771-1810. <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10584-2>.
- Villar, L. B. E., Herrero, L. L., & López, G. Á. (2022). UNESCO Strategy and Digital Policies for Teacher Training: The Deconstruction of Innovation in Spain. *NAER: Journal of New Approaches in Educational Research*, 11(1), 15-30.
- Wang, F., Wijaya, T. T., Habibi, A., & Liu, Y. (2022). Predictors Influencing Urban and Rural Area students to Use Tablet Computers as Learning Tools: Combination of UTAUT and TTF Models. *Sustainability*, 14(21), 13965. <https://doi.org/10.3390/su142113965>.
- Ward, L., & Parr, J.M., (2010). Revisiting and reframing use: Implications for the integration of ICT. *Computers & Education*, 54(1):113-22. DOI:10.1016/j.compedu.2009.07.011.
- Weert, T. V., & Tatnall, A., (2005). *Information and Communication Technologies and Real-Life Learning*. New Education for the New Knowledge Society, Springer, New York.
- Wright, T. (1991). *The Roles of Teachers and Learners*. Oxford University Press.
- Zagami, J., Bocconi, S., Starkey, L., Wilson, J. D., Gibson, D., Downie, Malyn-Smith J., Elliott, S. (2018). Creating future ready Information technology Policy for national education systems. *Technology, Knowledge and Learning* 23(3), 495–506. doi:10.1007/s10758-018-9387-7.

Ελληνόγλωσση

Αναστασιάδης, Π. (2014). Η έρευνα για την ΕΞΑΕ με τη χρήση των Τ.Π.Ε. (e-learning) στο Ελληνικό Τυπικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ανασκόπηση και προοπτικές για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 10(1), 5-32. <https://doi.org/10.12681/jode.9809>.

Ardouin, I. (2000). *Η καλλιτεχνική αγωγή στο σχολείο* (μτφρ. Μ. Καρρά). Αθήνα: Νεφέλη.

Αρμακόλας, Σ., Παναγιωτακόπουλος, Χ., & Φραγκούλης, Ι. (2019). Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός της τηλεδιάσκεψης με χρήση και αξιοποίηση συμμετοχικών-βιωματικών τεχνικών. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 10(2Α), 140-149.

Βακαλούδη, Α.Δ. (2012). *Μέθοδοι διδακτικής και αξιολόγησης στο σύγχρονο σχολείο*. Αντώνης Σταμούλης, Θεσσαλονίκη.

Βάος, Α., (2002). *Εικαστική Αγωγή. Στο: Αισθητική Αγωγή*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – ΟΕΔΒ. Αθήνα.

Δουκάκης, Σ., Βροντάκης, Μ., Μιχαλοπούλου, Γ., Διαμάντης, Χ. (2013). Διερεύνηση απόψεων μαθητών/τριών Γυμνασίου για την διαδικασία μάθησης Μαθηματικών με τη χρήση μικροπειραμάτων μέσω ΤΠΕ. Στο: *Πρακτικά Εργασιών 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ)*. Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς.

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, (2021). *Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα των καλλιτεχνικών Γυμνασίου*. Πρώτη έκδοση. Αθήνα.

- Καλαματιανού, Μ., (2017). «*Η παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ για την καλλιέργεια της εικαστικής αγωγής των μαθητών στις δύο τελευταίες τάξεις του δημοτικού*». Διδακτορική διατριβή. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ).
- Καλαματιανού, Μ., (2019). Διδασκαλία των Εικαστικών με τη βοήθεια της ψηφιακής τεχνολογίας, στο Κουτρομάνος, Γ., & Γαλάνη, Λ., (επιμ). *Πρακτικά Εργασιών του Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»*, σ. 66-77, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. ISBN 978-618-83186-4-9.
- Κελεσιδης, Ε. & Μανάφη, Ι. (2021). Εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση: Εφαρμογή της Αντεστραμμένης Τάξης την Περίοδο της Τηλεκπαίδευσης. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 17(1), 58-75. doi: <https://doi.org/10.12681/jode.25560>
- Κούρτη, Ε., (2003). *Η Επικοινωνία στο Διαδίκτυο*. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
- Κουτρομάνος, Γ., & Γαλάνη, Λ., (2019). Πρακτικά Εργασιών του Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία», 66-77. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. ISBN 978-618-83186-4-9.
- Κουτσογιάννης, Δ. (2008). Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διδακτική Διαδικασία, Επιμορφωτικό υλικό για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης, (3), Κλάδος ΠΕ02. Πάτρα: ΙΤΥ.
- Μαλαφάντης, Κ., & Καρέλα, Γ. (2012). Για μια ποιοτική Εκπαίδευση: Οι Τέχνες στην Εκπαίδευση και η έννοια της διαφορετικότητας μέσα από την Τέχνη. *Πρακτικά Συνεδρίου «Η ποιότητα στην Εκπαίδευση: Τάσεις και Προοπτικές»*, Α, 371-382. Αθήνα: ΕΚΠΑ

- Μαλισιόβα, Α. (2022). Η εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19 μέσα από τα μάτια των παιδιών: απόψεις και προβληματισμοί μαθητών/-τριών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στο: 11^ο Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Εμπειρίες, προκλήσεις, προοπτικές 11(7Α), 93-105. <https://doi.org/10.12681/icodl.3428>.
- Μιχαηλίδου Μ., & Πετρά Ζ. (2016). Η Τέχνη διδάσκει και διδάσκεται. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2015(2), 842–847. <https://doi.org/10.12681/edusc.178>.
- Λαδιάς, Α., Μικρόπουλος, Α., Παναγιωτακόπουλος, Χ., Παρασκευά Φ., Πιντέλας, Π., Πολίτης, Π., Ρετάλης, Σ., Σάμψων, Δ., Φαχαντίδης, Ν., Χαλκίδης Α. (2013). Πρακτικά Εργασιών 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς.
- Νικολοπούλου, Κ., Γιαλαμάς, Β (2015). Μελέτη των Στάσεων Των Μαθητών Γυμνασίου στη Φυσική με τις ΤΠΕ. Στο Β. Δαγδιλέλης, Α. Λαδιάς, Κ. Μπίκος, Ε. Ντρενογιάννη, Μ. Τσιτουρίδου (επιμ.). *Πρακτικά Εργασιών 4^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ)*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης & Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
- Οικονομίδης, Β. (2017). Το παιδαγωγικό κλίμα της σχολικής τάξης και ο ρόλος του εκπαιδευτικού. Στο ΚΓ Καρράς (Επιμ.). *Θέματα της Σύγχρονης Παιδαγωγικής Διδακτικής Θεωρίας και Πράξης*, 11-31
- Πιτσιάβας, Δ., & Βλαχόπουλος, Δ. (2015). Ο ρόλος των ΤΠΕ και του νέου Πληροφοριακού Συστήματος "Myschool" στη διοικητική διαδικασία των Δημοτικών Σχολείων: Η περίπτωση των Διευθυντών της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας. Στο Πρακτικά 8^{ου} Συνεδρίου για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. *Καινοτομία & Έρευνα*

στην Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση & στις Τεχνολογίες Πληροφορίας & Επικοινωνίας 8(2Α), 123-137. DOI: <https://doi.org/10.12681/icodl.34>.

Ταϊλαχίδης Σ., (2014). Εφαρμογές των ΤΠΕ στην Ειδική Αγωγή. *Τα εκπαιδευτικά*, (109-110), 227-240.

ΥΠ.Ε.Π.Θ.-Π.Ι., (1998). Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΕΠΠΣ): *Η εισήγηση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*. Αθήνα. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Φεσάκης, Γ. & Λαζακίδου, Σ.(2017). *Τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) και διακυβέρνηση εκπαιδευτικών οργανισμών. Θέματα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού*. Διάδραση, Αθήνα.

Νομολογία

ΦΕΚ 347/1977 Π.Δ. 1034. Π.Δ. 1034 *Περί των διδασκομένων μαθημάτων και των Αναλυτικού και Ωρολογίου Προγράμματος του Δημοτικού Σχολείου.*

ΦΕΚ 107/31.08.1982, Τεύχος Α. Π.Δ. 583 *Αναλυτικό και Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Α' και Β' τάξεων του Δημοτικού Σχολείου.*

ΦΕΚ 102/Α/12-6-2018. Νόμος 4547/2018: *Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.*

Δικτυογραφία

Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε., (2019). Μελέτη της Αξιολόγησης των Μαθητών στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα Ψηφιακά Αποθετήρια και η Αξιοποίησή τους στην Εκπαίδευση. Διαθέσιμο διαδικτυακά: http://www.adippde.gr/images/data/ektheseis/etisia_ekthesi_2019_titlos.pdf.

Elpus, K. (2013). Running head: ARTS EDUCATION AND POSITIVE YOUTH DEVELOPMENT 1 Arts Education and Positive Youth Development : Cognitive , Behavioral , and Social Outcomes of Adolescents who Study the Arts. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://www.arts.gov/sites/default/files/Research-Art-Works-Maryland.pdf>.

Enders Analysis (2017): Children's changing video habits and implications for the content market. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://www.endersanalysis.com/reports/childrens-changing-video-habits-and-implications-content-market>.

Eurostat (2015): Being young in Europe today - digital world. Διαθέσιμο διαδικτυακά: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Being_young_in_Europe_today_-_digital_world.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013): Survey of Schools: ICT in Education Benchmarking Access, Use and Attitudes to Technology in Europe's. Διαθέσιμο διαδικτυακά: Schools <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/survey-schools-ict-education>.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017): Satellite broadband for schools: Feasibility study. Διαθέσιμο διαδικτυακά: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=46134.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2018). *Σχέδιο Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών*. Βρυξέλλες,

17.1.2018 SWD, τελικό/12. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0022&from=ES>.

Gaille, B. (2018). Advantages and Disadvantages of Technology in Education. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://brandongaille.com/23-advantages-disadvantages-technology-education/>.

Horton W., (2011). e-Learning by Design, 2nd Edition. Published: Pfeiffer imprint by Wiley.

Διαθέσιμο διαδικτυακά:

[http://elearning.fit.hcmup.edu.vn/~longld/References%20for%20TeachingMethod&EduTechnology%20-%20Tai%20lieu%20PPDH%20&%20Cong%20Nghe%20Day%20Hoc/\(Book\)%20-%20Sach%20tham%20khao%20-%20eLearning/e-Learning%20Design/Elearning%20by%20Design%20\(Horton%20W.%202006\).pdf](http://elearning.fit.hcmup.edu.vn/~longld/References%20for%20TeachingMethod&EduTechnology%20-%20Tai%20lieu%20PPDH%20&%20Cong%20Nghe%20Day%20Hoc/(Book)%20-%20Sach%20tham%20khao%20-%20eLearning/e-Learning%20Design/Elearning%20by%20Design%20(Horton%20W.%202006).pdf).

Καράκιζα Τ., (2007). Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας μέσα στη σχολική τάξη. Διαθέσιμο διαδικτυακά: http://users.sch.gr/tsakarak/?page_id=94.

Κουτσογιάννης, Δ. (2020). Ψηφιακή τεχνολογία, κοινωνική ανισότητα και σχολείο: σκέψεις με αφετηρία τις συζητήσεις την περίοδο του κορονοϊού. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://www.esos.gr/arthra/67137/psifiaki-tehnologia-koinoniki-anisotita-kai-sholeio-skepseis-me-afetiria-tis-syzitiseis>.

Moreno, J. M., & Gortazar, L. (2020, April 8). Schools' readiness for digital learning in the eyes of principals. An analysis from PISA 2018 and its implications for the COVID19 (Coronavirus) crisis response. World Bank Blogs - Education for Global Development. Διαθέσιμο διαδικτυακά:

<https://blogs.worldbank.org/education/schools-readiness-digital-learning-eyes-principals-analysis-pisa-2018-and-its>.

Οικονομικός Ταχυδρόμος (2022). Ινστιτούτο ΕΝΑ: Οι διαχρονικά χαμηλές δαπάνες για την Παιδεία στην Ελλάδα. Ο ρόλος της πανδημίας και η σύγκριση με την Ευρώπη. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://www.ot.gr/2022/04/23/oikonomia/oi-diachronika-xamiles-dapanes-gia-tin-paideia-stin-ellada/>.

Trucano, M. (2016). *SABER-ICT Framework Paper for Policy Analysis: Documenting national educational technology policies around the world and their evolution over time*. World Bank Education, Technology & Innovation: SABER-ICT Technical Paper Series (#01). Washington, DC: The World Bank. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/491750a8-66ce-5064-810a-c924c9ca9f20/content>.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2023). Ετήσιο Σχέδιο Δράσης. Διαθέσιμο διαδικτυακά: <https://gscs.gov.gr/wp-content/uploads/2023/03/%CE%95%CE%A0%CE%99%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%9F%CE%A8%CE%97%CE%95%CE%A3%CE%94%2023%CE%A5%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%98.pdf>.

Πηγή: <https://docs.openeclass.org/el/3.5/μντ>